This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

Stanford University Libraries
3 6105 119 006 950

STANFORD UNIVERSITY
LIBRARY

894.33
T671

SAMLADE SKRIFTER

AF

ZACHARIAS TOPELIUS

TREDJE DELEN

SÅNGER

TREDJE BANDET: 1867—1878

G. W. EDLUNDS
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS.

299624

STANFORD LIBRARY

SÅNGER

AF

ZACHARIAS TOPELIUS

TREDJE BANDET

1867—1878

G. W. EDLUNDS
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS.

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1905

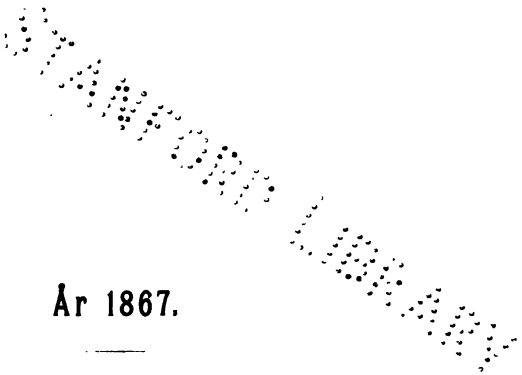

År 1867.

Gamla året till det nya.

Ett sandkorn droppade ned ur världens timglas;
ett flarn dök spårlöst under i oceanen,
ett fingersmått vardt fylldt med oändlighet,
och mänskan hisnade öfver måttets storhet.

Då seglade tankens sjöman ut på fjärden
af strandlöst haf och såg myriader världar,
som böljor glittrande, höjas, sjunka ned
i det omätliga, där hans båt förliser.

Och tidens örn kom kretsande genom rymden
och såg en liten punkt i den ljusblå etern;
där slog han ned och lade sitt ägg i snön,
och däraf föddes seklernas yngsta spenbarn.

Vi voro många sådana. Ingen räknar
vårt tal i siffror. Ingen ännu har mätit
de cirkelbågar jorden i alltet skref,
allenast Han, kring hvilken världarna rulla.

Men jag, den närmast yngste af örnens ungar,
som nu vingskjuten störtar i oceanen,
jag ger förgänglighеten i arf åt dig
och kastar tiden bort som en sliten klädnad.

Den stund jag bar en siffra i seklets häfder,
har jag sett riken ramla och folk förvandlas
och tankar gro, som gräsen. Med koppartråd
jag jordens båda hälfter har sammantråcklat.

Du unga år, far varligt med mänskosläktet!
Det är af vax och våris, förgås som blomstren,
men bär en mäktig gnista af evighet,
hög, oförstörbar, i längtansfulla barmen.

Blås, friska vind! Låt gnistan i flammor växa!
Låt mänskotanken högre än furans toppar
mot stjärnor stiga, medan en fågelsång
i kronan sjunger odödligt Skaparns allmakt.

Hugg ned det ruttna! Är ej den vida jorden
Guds svedjemark, där yxan beständigt dånar
mot trädens rot, och människan häpnar dock,
att kornet gror ur askan af det förgångna!

Men bred din örnavinge som sköld och pansar
kring hvarje ädelt frö, som i stoftet trampas,
och låt det gro välsignadt ur natt och död
till sommarsol och gyllene framtidsskördar!

Res upp det svaga, härjade och förtryckta!
Bryt ned hvar boja! Bräck alla vrånga murar!
Men kom ej vid den eviga lag, som byggt
af rätt och sed det heliga ordet frihet!

Ryck masken från det falska! Aftvätta sminket
från lögnens rosiga kind! Smält glitterguldet
från flärdens anlete! Sanning är lifvets rot:
världsträdet suger sin must ur Mimers källa.

Se, mörker hvilar än öfver vida länder,
och folken sucka sorgsna i dödens skugga.
Låt dagen gry! Låt eviga solars glans
i klarhet lysa öfver förgångna skuggor!

Sänd du hugsvalande ned en himmelsk ljusblick
till allt som lider, allt som förgätet fryser,
förhungrar, törstar, allt som förgrådet ser
från jordens sorger upp mot ett bättre ofvan!

Och sänd jämväl till det frusna land i norden,
där folkens isade snöplog går att bana
en väg mot polen och stelnar i drifvor bort,
sänd dit en vår, som grönskar i öde hjärtan!

När du, som jag, vingskjuten i hafvet störtar
och stum begrafvar stundernas lilla äflan
i det omätliga — sjunk, du tidens flarn,
af folkens kärlek följd, i det tysta djupet!

Välsignad vare Han, som, allena mäktig,
onämnbar, outgrundelig, allgod, allvis,
lofsjunges högt af sfärernas harmoni
och samlar tidens blomster i evigheten.

3 Januari.

Daniel August Sælan.

† 29 December 1866.

Dröj, vandringsman,
och torka af
den tår, som rann
vid denna graf!
Här är ej kvalm
och sorg och strid;
se, här är frid
och segerpalm!

Ty väl det märk:
vi stå vid ett
fulländadt verk,
af nåd beredt.
I brokig skrud
vårt lif är delt,
men här är helt
ett lif i Gud.

Vid denna bår
allt klarnar opp
Fullbordadt står
en kristens hopp:

Hans väg, hans hamn,
hans kors, hans tro
och sist hans ro
i Jesu famn.

Hvar är, o kval,
ditt törne nu?
Och världens tal,
hvar är väl du?
Glömdt är allt kif
af det, som var,
står endast kvar
ett evigt lif.

En liten tid
var han oss när
och sådde blid
Guds åker här.
Dock blef han hörd,
som få förmått,
dock har han sått
en herrlig skörd.

Guds Andes kraft
var här förspord.
Till stöd han haft
Guds starka ord,
och högt han bar
sitt herdekall,
ty Kristus all
hans hälsa var.

De tusen, dem
hans varma hand
ledsagat hem
till lifvets land,
de vittna att
i väl och ve
sin mästare
han följde gladt.

Nu faller snön
uppå hans graf,
nu har han lön
för hvad han gaf.
Dröj dock, och lär,
o vandringsman,
den maning han
ur grafven bär:

»Var stark i Gud!
Allt annat värn
är toma ljud
och rostigt järn.
Omgjorda dig
med lifvets ord:
det kufvar mord,
det vinner krig.

Stå fast, om än
all tidens nöd
vill rycka hän
från dig ditt stöd.

Var oförskräckt,
om ock en värld,
i otro snärd,
till kamp du väckt.

Haf innerlig
din broder kär,
som Gud mot dig
barmhärtig är.
Var tålig, mild
mot likars brist,
som Herren Krist,
din förebild.

Och sök din skatt
i himmelen;
i världens natt
finns icke den.
Här är ej bo,
här är ej hamn;
i Kristi famn
allen är ro.»

Ja, pris ske Gud,
som här oss gaf
ett sådant bud,
en sådan graf.
Sof, herde, sof
i Herrens tro,
i Herrens ro,
till Herrens lof!

7 Januari.

Fågel i rosengård.

Sylvias visa 19.

Jag vet en fågel i rosengårdar,
som än jag bannar och än jag vårdar.
Han har sin bur i min vänstra sida,
han är så flyktig, han vill ej bida.
-- Min fågel du,
hvad vill du nu?
— O lös min vinge,
att fri jag finge
se vårens fröjd
i dal och höjd!
— Min lilla fågel i rosenburen,
var fri, och flyg från den trånga muren,
och bada glad i den blå azuren,
drick mod och hopp i naturens famn!

Min fågel flyger på lätta vingar,
men ack, en längtan hans fröjd förringar,
han suckar, suckar så outgrundligt,
och suckar åter och suckar stundligt.
— Du stygga vän,
hvad vill du än?

— O säg för ingen
på jorderingen,
men ack, mig lär
hvad kärlek är!
— Min lilla fågel, tag dig till vara!
Jag törs ej säga, jag kan ej svara.
Bed himlens stjärnor dig det förklara,
och fråga skogen i morgondagg!

Då går ett kvitter i löf och toppar,
som pärleregn öfver myrtenknoppar,
och skogen doftar, och stjärnan nickar;
men fågeln än på sitt galler pickar.
— Så säg, jag ber,
hvad vill du mer?
— O låt mig bygga
ett bo, att trygga
min frid, min tröst
till lifvets höst!
— Mitt hjärtas fågel, min ljufva, bittra,
bygg bo på klippor, som ej förvittra!
Gud gif' din kärlek en kvist, att kvittra
din glada, älskliga visa på!

14 Januari.

Öfverste Fabviers adjutant.

Det var en gång för längesen
en mörk decembernatt:
stridsrustad i Olympens moln
Pallas Athene satt.

Det gamla Hellas, ungt på nytt,
slet nu sin boja af;
dess ära stod förklarad upp
ur tusenårig graf.

Dess namn, så länge höljdt med skymf,
steg stolt ur Lethe än:
Herakles' arm strypt ormarna,
men hårdt förblödde den.

Nyss fanns en sköld, som Hellas' mod
i faran uppehöll:
den klöfs i tu; Europa teg,
och Missolonghi föll!

Och än en gång förmörkades
af pilar solens sken,
och än en gång barbarens häst
förtrampade Athen.

Blott i Akropolis till sist
en trotsig trupp stod kvar,
och Griziotti var dess chef,
en solbränd palikar.

På denna punkt berodde allt:
död — frihet — seger — sorg!
Europas spända blick var fäst
på denna minnets borg.

Mot Cekrops' klippa tycktes dock
all Moslims makt för svag:
dess rot stod djupt i Hades' natt,
dess topp i Febus' dag.

Då till Egina smög en natt
ett bud ur borgen ut:
»Vi kämpa gladt till sista man,
men ha ej mera krut!»

I bukten vid Methana låg
den tappre Fabvier,
och budet kom: »Akropolis
kan räddas blott af er.»

Han växlade en hastig blick
allt med sin närmste man:
»Välan, vi bryta upp, och ni
för främsta ledet an.»

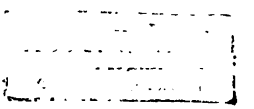

Sexhundrafemti voro de,
som stodo där på strand:
från Joniens skär, från romarbygd,
från frankers ädla land;

från Englands töcken, Spaniens glöd
och kulna nordens snö;
dock alla lika redo att
för Hellas' frihet dö.

Sexhundrafemti voro de
där vid Methanas våg;
en här af tiotusen man
rundtkring Athen man såg.

Det var en mörk decembernatt,
då vid Munychia
den ädle Fabviers skara steg
i land på Attika.

Tätt, man vid man, förutan ljud
de ryckte stilla ut.
Från chefen till den siste, bar
hvar man en påse krut.

Och främst i spetsen red en trupp
af fyrtio till häst,
de tappraste bland tappre där
vid denna dödens fest.

Och bland de främste allrafrämst
red Fabviers adjutant,
en högrest son af polens snö,
om ryktet sade sant.

Men rundtom klippans fot en rad
af mörka skansar bjöd
åt hvarje ryttare en graf,
åt hvarje kämpe död.

Här låg den sluge Redschid gömd,
som pantern i sin bur,
och kärnan utaf Moslims makt
i natten låg på lur.

Och månen sken på Parthenons
halfbrutna pelarrad
och såg så sällsamt dyster ned
på Cekrops' hvita stad.

Men osedt kom till närmsta skans
de kristnes främsta led;
där sof en skäggig albanes:
han höggs i blinken ned.

Och nu vardt larm, nu vimlade
i hvarje skans en här,
i hvarje graf en bataljon,
vid hvarje sten gevär.

Nu blixt på blixt bröt ut med brak
ur svarta vallars sköt,
och Zeus Kronions blå Olymp
sitt svar i åskor röt.

Där spydde tusen eldgap ut
sin skur af järn och bly,
och hvart man såg, var sabelhugg
och rök och vapengny.

Men omotståndlig trängde fram
de kristnes djärfva skar',
och nattens dunkel deras sköld
mot nattens dödar var.

Den tappre Griziotti föll
med hast ur borgen ut:
nu blixtrade hans eld också,
nu hade han fått krut!

Upp lät Athenes borg sin port
för Fabviers tappre män;
sex af dem hade ren förblödt,
och fjorton blödde än.

Men räddadt var Akropolis,
och räddadt Hellas' hopp;
den sol, som sjönk i kedjor ned,
stod fri med seger opp.

Då sägs, att åt sin adjutant
har Fabvier räckt sin hand
och sett i morgonrodnans prakt
mot horisontens rand.

Två ädla örnar flögo där
mot Zeus Kronions borg:
en dök ur söderns ljus, och en
ur nordens natt och sorg.

En flög i morgonrodnans glans,
beglänst af ryktets sol;
den andra — ack, den ädlaste!
dog glömd vid öde pol . . .

April.

Giuseppe Garibaldi.

Ut! Ut! Drag svärdet till kamp och dom!
Italiens timma slår.
Vi vilja till Rom, till Rom, till Rom;
dess heliga mark är vår.
Rom är vår brud, som vår tro vi lofve,
och ingen djäfvul och ingen påfve
skall rycka dess stolta namn
bort ur Italiens famn.
Till Rom, vårt fäste! Till Rom, vår hamn!
Roma o morte.

Och alla vägar, de leda dit,
tvåtusenåriga fjät.
Till en jag sätter den bästa lit
och denna vägen är rät:
vi skola gå fram på folkets skullra,
hur kardinalernes åskor mullra.
Vi börda vårt ärfda hus,
om världen fölle i grus.
Till Rom för frihet! Till Rom för ljus!
Roma o morte.

Du bleke yngling, hvad vill du här?
Hvad söker du på vår ban?
Om guld, om gunst du af oss begär,
gå hellre till Vatikan!
Här skall dig ingen prelat förguda;
vi ha blott döden till sold att bjuda,
en död för ditt fosterland,
en graf uppå Tiberns strand.
För Rom vårt hjärta! För Rom vår hand!
Roma o morte.

Hvad bryr mig den statskonst, feg och hal,
som månglar med folkens rätt?
Den fege välje sitt snöda val,
att krypa i solen mätt,
jag är en man ifrån folkets koja;
min ro var icke i guldsmidd boja.
Jag väljer för smek och prål
en romares död i stål.
Till Rom, vår fana! Till Rom, vårt mål!
Roma o morte.

En hedning kalla de mig; välan,
en kättare är jag ock.
Mitt lama knä jag ej böja kan
för helgon af sten och stock.
För mänskogudar kan jag ej buga,
kan ej för munkar mitt *credo* ljuga.
Allsmäktige, blott för Dig
jag böjer i stoftet mig.
Till Rom, vår svärdsudd! Till Rom, vår stig!
Roma o morte.

Och därför, eviga, stolta Rom,
vi trycka dig hårdt i famn.
Vi skola rensa din helgedom
i Guds och i folkets namn.
Skall vid din åsyn vårt öga brista
och makt och ränker oss öfverlista,
framåt, som ett stormigt haf,
oss följer Italiens glaf.
Till Rom, *dess* framtid! Till Rom, *vår* graf!
Roma o morte.

11 November.

Pio Nono.

Icke utaf denna världen
är mitt rike, Herren sagt,
icke grundadt uppå svärden,
icke byggdt på mänskomakt.
Utan värn för världens hot,
fattig, skygg, som lamm och dufva,
mänskans son ej ägt en tufva,
att sitt hufvud luta mot.

Men du, herde för hans hjordar,
håller spira, sköld och spjut;
med ditt svärd du dig omgjordar,
gjuter blod i strömmar ut.
Purpurklädd, i kunglig prakt,
i Hans namn, som frid förkunnar,
med kanoners hednamunnar
värnar du ditt rikes makt.

Tjenar du i alla öden
Segerfursten, hvars baner
bundit helvetet och döden,
hvi är Han din sköld ej mer?

Är ej Hans den vida jord?
Är du för Hans lära tolken,
hvi tillsluter du för folken
boken med Hans helga ord?

Blinde, vill du döda Anden,
den odödlige? Välan,
han står upp, han sliter banden,
och din tron förkrossar han.
Hör du icke Ordets storm
högre än gevärens knallar
brusa fram mot dina vallar
och förvandla tidens form?

Ingen syndafri Maria,
intet helgon från i går,
intet uddlöst bann skall fria
denna tron, hvars timma slår.
När på tidernas: gif akt!
stolt du svarar: *non possumus!*
svarar Anden: *pulvis, humus!*
Stoft och aska är din makt.

Jag är Gud, och ingen annan,
säger Herren. För Hans ord
böjer den förmätne pannan,
och de stolte varda jord.
Han har sprängt ditt fästes port,
och dig återstår, när alla
dina herravälden falla,
intet mer, än falla stort.

Du, den siste hierarken
med en värld till fotapall,
se, när vida skälfver marken
af ditt oerhörda fall,
Herren kallat dig att, klar
som den röda aftonstrimman,
vittna än i nedgångstimman
mäktigt om den dag som var!

Där, förlorad och förgråten
bland ruinerna, du ser
rämna öfverallt förlåten,
dig kan ingen hata mer.
Vördnadsfull, med omvänd glaf,
tidens storm, o mänska, plockar
mildt från dina hvita lockar
Guds, den Högstes, krona af.

O att du förstode tidens
andekamp för klarnad Gud,
att din krona vore fridens,
kärlekens apostlabud,
att för ljus och frihet nu
signande din hand du hölle,
o hur stor och ädel fölle,
världens siste påfve, du!

Septembernatten.

1. Kvällen.

Hvad visar flaggan? — Nord. — Hvad bådar skyn?
— En askgrå mur af töcken stiger mulen
från hafvet och betäcker himlens bryn.
Det blåser friskt, och vinden kännes kulen.
— Min son, gå till ditt arbet! Rödja skogen,
och gärda tegen vid den nya logen;
vår framtids skörd han i sitt sköte bär.
Kanske att Herren nästa år beskär
den kärna, som i år ej mer blir mogen.

Och åkermannen gärdar mellertid
sin framtids skördar. Stundom ses han stanna,
mot gärdet stödd, med molnomtöcknad panna.
Ju mera solen sänks mot västanlid
och vinden tynar af och himlen klarnar
och en försåtlig, häpen, frostig frid
liksom för nattens snara faror varnar,
dess mera sluten, ordlös, utan ljud,
hans tysta tanke stiger så till Gud:

— Allsmäktige, är ditt förrådshus tömdt?
Din kärleks rika, öfverfulla källa,

utur hvars spenar lifvets ådror välla,
har denna arma, frusna nord hon glömt?
Ur öknens glöd, ur lågor aldrig släckta,
där sanden bränner, hjordarna försmäkta
och lotusblomman dignar, matt och bräckt,
sänd oss af nåd en enda vilsen fläkt,
att blandas ljum i denna luft af isar!
Hvar döljer du ditt öga, sköna sol,
som med din stråle Herrens allmakt prisar?
Se, töcknen strömma hit från öde pol;
de röfva dina hulda läppars manna,
och från din blick välsignelsen de banna.
Din kind är blek, ditt öga skyms af gråt;
du går, som förr, din konungsliga stråt,
men lifvet följer dig ej mer i spåren.
Nu är det höst, och fälten ljuga våren,
som våren ljög att vintern än var lång.
Vårt hopp är barn och gubbe på en gång,
med ros på kinderna och snö i håren . . .

. . . *Det klarnar.* Utan sol! Ej nu, o Herre,
ryck slöjan från din himmels anlet af!
En klarhet utan sol är nordens graf.
Den tysta natten sina öknar spärre
med dubbla reglar. Bakom mörkret än
låt polens dimmor som en sköld oss täcka,
att icke nattens pilar oss förskräcka,
att icke sorgens dag må oss uppväcka,
att icke stjärnorna på himmelen
må se vår nöd och gråta öfver den!

. . . *Det lugnar.* Ofta under lifvets strider,
hur ofta bådo vi ej denna bön:

O Herre, gif oss lugn! — tilldess omsider
hvar suck fann ro, hvar längtan fann sin lön.
Men nu, o Herre, gif oss nu orkanen,
gif hellre stormen nu, som oceanen
i skum förbyter och som furans grenar
likt blommor bräcker — endast icke gif
oss lugnet nu! — Ty nu är stormen lif,
och lugnet är en bödel, som förstenar.
Blås, kulna vind! Bevaka fältens skatt!
Vi dö i armod, om du dör i natt...

Vid dessa tysta tankar lider kvällen,
och, döf för böner, domnar vinden bort.
I norr en strimma klarnar innan kort;
hon växer fort, hon famnar stjärnepällen...
I violett ses skifta himlens rand,
och jorden står tillreds för Herrens hand.

2. Natten.

Nu somnar solen i västervågor,
nu kolnar dagen i kvällens lågor,
och mot den åldriga nattens murar
slår återsvallet af lifvets frågor.

Hvad är i skapelsens ebb och flöde
en blomsterlycka, ett mänskoöde,
ett löf, som faller, ett folk, som stupar?
Hvem räknar bubblor? Hvem minns de döde?

Och tusen år uti kamp för lifvet,
hvad äro de, om, i stormen drifvet,
tillvarons flarn af en våg fördränkes
och intet, intet är öfverblifvet?

En makt allena med evigt ankar
har lodat djupen i haf, som vankar;
dess vägar äro ej mänskovägar,
dess tankar äro ej mänskotankar.

Midtibland släkten, åt självförvålda,
fåfänga sorger och tvifvel sålda,
står plötsligt Herrens, den Högstes, allmakt
och sträcker armen ur det fördolda.

Och vid hans åsyn förvandlas bergen,
i djupens klyftor försinar märgen,
och jorden åldras liksom ett kläde,
och morgonrodnaden mister färgen.

Inför det hela, det evigt ena,
omätligt stora, oändligt rena
försvinner grandet, förliser tanken;
den Onämnbare står kvar allena . . .

— Gå — säger Han till den starke anden,
som står osynlig vid himlaranden
och binder alla naturens krafter —
gå, lös en härjare fri från banden!

Ty mänskokrafter och mänskosnille
som gnistor fara i mörkret ville.
Jag danat dem att min makt bevittna,
och se, de äro ej vittnesgille.

De hafva skrifvit en lag för solen,
de kufvat hafven, de trotsat polen,
de bundit jorden med kopparfjättrar,
men satt sig själfva på kungastolen.

De gjort hvad aldrig var förr förnummet,
de dödat tiden, förintat rummet.
De säga: vi äro jordens gudar!
Men deras verk skall förgås som skummet.

De må förnimma från urtid orden,
att min är himlen, och min är jorden.
De skola veta, att jag är Herren.
Gå till dem alla! *Begynn* med norden!

Sagdt. Och Guds härold, den starke anden,
hvars vingar fläkta kring himlaranden
från solens uppgång allt till dess nedgång,
stod, snabb som tanken, i nordanlanden.

Och det var natt, och ett löf ej rördes,
ett moln ej skymde, ett ljud ej hördes.
Blott från det rus, som förgiftat kornet,
ett stoj i natten af eko fördes.

De gröna fälten med ax som gunga,
de stodo lätta, de stodo unga
i hoppets fägring, i tyst förbidan
att snart af himmelen mättas tunga.

Den starke ängeln sin bana mätte.
Hans blickar föllo på polens jätte,
som i den eviga köldens kula
på gåtor rufvar. Han var den rätte.

Han hatar lifvet. Han är den döda
materiens förstfödda vedermöda,
förrän Guds lefvande ande rörde
vid tingens urkraft och lät den föda.

Med dubbla kedjor, af eld i grunden
och sol därofvan, han ligger bunden
och gnagar girigt på lifvets rötter,
tilldess han ätit sig genom runden.

Guds ängel löste hans dubbla fjätter.
— Gå! ljöd hans ord. — Du har trenne nätter
att härja jorden. Jag mätt din bana.
Jag ger dig makt öfver nordens slätter. —

Och ur den eviga köldens häkten
steg polens jätte i morgonväkten,
omornad, bister, med snöig hjässa
och dödens frossa i andedräkten.

Han gick som lian, han gick som välten
med tysta fjät öfver åkerfälten,
och där han andades, röko vattnen
och axen täcktes af silfverbälten . . .

Du vårens talltrast i daggens glitter,
hur har det tystnat, ditt ljufva kvitter?
Du höstens vaka i rönnens krona,
säg, hvi så stum du på klasen sitter?

Du sjö, hvi slutar din våg att brusa?
Du skog, hvi minns ej din gren att susa?
Du ängens blomma med dufven stängel,
hvi har du glömt med din doft oss tjusa?

Du gröna ax, o du löftesrika,
vår mödas barn och vårt hopp tillika,
hur blef din kärna i hast så bitter?
Hur har du hjärta att nu oss svika?

Allt är förvandladt. Naturen tiger
och stum sitt offer åt Herren viger.
Hög, ofördunklad, i tyst tillbedjan
den klara solen på fästet stiger.

3. Morgonen.

Nu är en morgon klar och blid.
Nu är den glada skördetid,
och mödans frukter stunda.
Hvi kastar då den natt, som flytt,
sin skugga öfver oss på nytt,
och hvarföre är allt förbytt
och allt så annorlunda?

Hvi stannar odlarn, blek af skräck,
vid gulnad teg och vissnad häck,
och hvarför gråta barnen?
Hvi rynkas fadrens ögonbryn?
Hvi lyftas modrens blick mot skyn?
Hvi skäller ingen hund i byn?
Hvi malar icke kvarnen?

I natt har här en ängel gått.
Han skiftat ut vår ärfda lott
och mejat fältens gröda.
I natt han oss att vakna bjöd
ur drömmen om vårt öfverflöd,
att, liksom förr, mot frost och nöd
i kamp för lifvet blöda.

Så är det skedt. I denna natt
har Herren tagit bort den skatt,
som rost och mal förtära.
Vi ha ej val. Från denna dag
en annan skatt, en annan lag,
ett annat lif med andra drag
vi måste nu begära.

Välan, vi äro fattiga,
vi äro ringa, svaga, ja,
när skickelserna hvälfva.
I armod våra fäder bott,
i armod deras lycka grott,
i armod ha på Gud de trott
och därnäst på sig själfva.

Med skenet af ett rikt förvärf
kom högmod, veklighet, fördärf
till våra enkla bygder.
Då mjuknade vår viljas stål,
och lifvets njutning blef vårt mål.
Vi sysslade med flärd och prål
och glömde fädrens dygder.

Vår Gud var icke mer, som förr,
en väktare för kojans dörr,
en hämnare för brottet.
Vi gjorde nya gudar af
det virke, som vår lusta gaf,
och undra nu, att denna staf
ej rätt vill fylla måttet.

Vi gåfvo våra barn ej mer
i arf den tro, som styrka ger
att trotsa alla öden.
De lyssnade på tidens ljud,
de lärde böcker, sedebud,
men lärde ej att frukta Gud
i lifvet och i döden.

En sluttande, en vådlig ban
emot en strandlös ocean
är visst den väg vi famlat.
Hvem säger huru långt vi gått
i våra villors öfvermått,
hvem mäter morgondagens lott,
om icke vägen ramlat?

Vi ville icke vända om,
och se, en nattens ängel kom
och slog omkull vår kupa.
Begrafne uti nordens snö,
vi måste kämpa eller dö;
det vacklande, det veka rö
skall utan misskund stupa.

På horisonten bakom oss
skref uti eld historiens bloss
hur folken växa stora,
hur blott de starka lefva, men
hur de förklemade gå hän
och framtidslöst som rännilen
i kärret sig förlora.

Det folk blef fritt, det folk blef rikt
och ärekrönt och segervigdt,
som, stödt på hällebergen
af Herrens fruktan, byggt sitt bo
på flärdlös kraft och fäders tro.
Det folk, som svek i själfvisk ro,
förkrympte snart, som dvärgen.

All hjältekraft, all ädel glöd
har vuxit under kamp och nöd,
försakelse och fara.
Det herrligaste på vår jord
har gästat fattigdomens bord;
hvi blygs du, folk i högan nord,
att starkt och fattigt vara?

O arma land, o rika land,
du sköna, offerkrönta strand,
som polens isar gärdat,
till hvilka värf har Herrens röst
dig korat ut i tidens höst,
när så vid nödens modersbröst
han tusen år dig härdat?

Böj dig i stoftet för hans bud,
och sen stå upp, var starkt i Gud,
att all din nöd betvinga!
Och lef, när dagens suck förgår,
odödligt än i tusen år,
att vittna hvad Guds makt förmår,
Guds makt uti de ringa!

En moders dröm.

Den klara solen ser
så sommarvarm på rutan.
Vid lilla vaggan ler
en ung och lycklig mor.

Ej finns på lifvets blad
af strider och bekymmer
en tafla, mera glad
af kärlek och af frid.

Det är en liten pilt,
röd kind och ljusa lockar.
Han slumrar där så mildt
vid unga modrens sång.

Så jämn är urets knäpp;
med lyckan i sitt hjärta
och sången på sin läpp,
nu somnar äfven hon.

Då döljer solen sig i moln,
en skugga öfver rummet far.
Från obekanta världar
nedstiger tyst en dunkel dröm.

Den stilla kammarn vidgas ut.
Där är ett svart, förhärjadt fält,
och stridens härar tumla,
som hafvets vågor, öfver det.

Fly, moder! Dröj ej här!
Ve, vaggan är försvunnen!
Dess hvita täcke är
som snö på kämpars graf.

En ryttarskara rider fort;
där ljunga blixtar öfverallt.
Okänd från hästen dignar
den bäste riddarn i sitt blod.

Hvar är du, ljufva vän,
mitt barn, mitt hjärtas älskling?
Jag ser dig icke än,
ty öfverallt är natt!

Nu ser jag dig. Hur blek, hur skön,
med genomskjutet hjältebröst!
Och folkens böner stiga
välsignande omkring din graf:

Salige äro de som lida för rättfärdighet.. Dem hörer himmelriket till. För egen vinning strida icke de. För egen ära gjuts ej deras blod. För Guds, den Högstes

pris, för mänskors frid och världens ljus de segrande i marken dö. Och släkte efter släkte lofvar Gud för deras sköna hjältedöd.

Den unga modren brådt
ur lätta slummern spritter.
Där sofver ljuft och godt
rödblommig liten pilt.

Än darrande, och dock
lycksaligt glad, hon kysser
i tårar barnets lock;
det är ej blod på den!

Och solen åter ler
så sommarvarm på rutan,
den lilla pilten ser
med blåa ögon upp . . .

Hvem är du, unga mor?
— Kristina utaf Holstein.
— Och pilten, som vardt stor?
Gustaf Adolf.

År 1868.

Fåglalåt.

En liten fågel kvittrar på vårens kala gren,
när alla drifvor smälta nu i blida.
Han sjunger ur sitt hjärta, förgäten och allen,
när många röster jollra, många kvida.
Hvem lyssnar på hans visa, när tiden är så mörk?
Det vet den höga furan, det vet den smärta björk,
det veta alla, alla de som lida.

Hur skall det land ej frysa uti den höga nord,
som kläder af sin päls, de gröna skogar?
Hur skall det land ej svälta, som dukar fattigt bord
med öfverflöd från andras rika logar,
som kläder sig i silke, när ofta brödet brast,
som sofver, medan andra arbeta utan rast,
och som föraktar egna verk och plogar?

När då den kulna vinden från polen strömmar hit,
så finner han det sköna landet naket,
och när han sopar med sig all lön för odlarns flit,
så tryta snart kalasen i gemaket.

Då trampar man på släpen, champanjen dunstar bort,
och veklig ro förvandlas till häpnad innan kort,
och allt som sofver skakas plötsligt vaket.

Då samlas många gåfvor, då brytes månget bröd:
hvad kärlek gifver, det må ingen klandra.
Den ena strör ut smulor utaf sitt öfverflöd,
och sista kakan bryter glad den andra.
Dock vet jag trenne gåfvor, som bringa bättre lön;
de heta: *enkla seder* och *arbete* och *bön;*
med dem kan tryggt ett folk i drifvor vandra.

Från bergen smyger frosten till låga dalens fred,
från bergen ock de rika bäckar flöda;
från höjderna har flärden till folket stigit ned,
från höjderna skall ljuset flärden döda.
I dalens skugga bygger ett folk af kärnfrisk rot;
det lider utan klagan, det stupar utan knot;
men är det starkt, så skall det ej förblöda.

Och vill du, barn af höjden, än lyss till fåglalåt
och tyda med ditt hjärta ut dess gåta,
så dela rikt din kärlek åt hvarje smärtans gråt,
att Herren må ditt slösta pund förlåta;
men med ditt föredöme ock dela kraften ut.
Lef enkelt! Bed! Arbeta! Då skall ock Gud till slut
i glädje vända sorgerna som gråta.

April.

Till de folk, som lida.

I.

Psalm 36.

Gud, var mig nådig!
Jag lider ångest,
min kropp förfaller
af vedermöda,
min själ förvissnar
af mycken sorg.
År af min lefnad
förgå i suckar,
min kraft är bruten,
och jag försmäktar
för mina synder;
förbarma dig!

Jag är försmädad
utaf min ovän,
jag är en börda
för mina grannar,
jag är förgäten,
liksom en död.

I skymf och ofärd
är jag förkrossad,
liksom en spillra,
af alla trampad;
min Gud, jag tröstar
på dig allen!

I dina händer
stå mina dagar,
jag hafver syndat,
och du mig agar,
ditt anlet, Herre,
låt lysa mig!
Låt mig för folken
till skam ej varda,
och åt min ovän
mig ej antvarda!
O Herre, Herre,
förbarma dig!

II.

Profeten Joel, kap. I, 2.

Förnimmen ord, dem Herren till Joel talat,
när han sitt folk har sökt, när han det hugsvalat!
Förtäljen dem för släkten, som efterfölja,
att de ock må sina barn dem ej fördölja.

Förnim det, åldrige! Lägg det grant på sinne:
har något sådant timat i mannaminne?
Förnim det, ungdom! Akta på Herrens lagar:
har något sådant skett uti dina dagar?

En mörk, en mulen, en bister dag är randad;
ack, ve den dagen, bittert af sorger blandad!
Af Herren kommer han, som ett våld af höjden;
han slår som tordön ned i den toma fröjden.

Han kommer: folkens anleten skifta färgen.
Som morgonrodnan breder sig ut kring bergen,
så kommer nordanefter en mäktig jätte,
hvars mörka vägar ingen af mänskor mätte.

För honom darrar jorden, och himlen bäfvar,
förmörkad sol öfver släckta stjärnor sväfvar;
framför hans fötter grönskade fält och parker,
men efter honom vidga sig ödemarker.

Då sörjer åkern; skördarne ligga döde;
all frukt förvissnat; ladorna blifva öde;
från armods läppar födan är undandragen;
från drinkarns bägare musten är all borttagen.

Fördärf slår ned, som flygande gräshoppssvärmar:
ett ondt förgår, och redan ett nytt sig närmar;
hvad ett förskonat krossar ett annat samman;
på Herrens altar slocknar nu offerflamman.

Hur är min sköna lustgård så snart förgången?
Hur är min ädla palm uti döden fången?
Omgjorden eder, folk, att er gråt frambära,
liksom en jungfru gråter sin hjärtanskära.

Med hjärtan sörjen, icke med sorgekläde!
De unga nu med gamla i templen träde.
Må brud och brudgum gå från sin bröllopsglädje,
och spenabarnets joller till Herren bedje.

Förnimmen ord som Herren af höjden säger:
Ödmjuken eder för mig, som skulden väger,
ty jag är mild, långmodig och snart förlåter;
till mig från falske gudar omvänden åter!

Då vill jag, Herren, svara: jag sänder kornet;
jag gifver dubbelt åter; jag fyller hornet;
I skolen ej till spe ibland folken blifva,
och härjaren från norden vill jag fördrifva.

Du, folk, ej frukta mera, i Herrens lydnad!
Du, land, skall åter grönska i skördars prydnad,
och Herren eder Gud skall sitt under visa,
att I Hans stora namn mågen evigt prisa.

III.

Psalm 46.

Vår Gud är oss en väldig borg
han är vår sköld och värja.
Han hjälper oss af nöd och sorg,
som vilja här oss snärja.
Om världen all förgås,
om bergen nederslås

och stupa vid sitt fall
i hafvets vilda svall,
oss intet kan förfära.

En ström af lif går mäktig ut
och fröjdar Herrens boning.
Han står oss när till tidens slut;
hos Honom är förskoning.
Och världen hör Hans röst:
då bäfva folkens bröst,
då störta välden kull,
då smälter jordens mull . . .
Gud Zebaot oss värnar.

Ödmjukom oss för Herrens kraft:
Han folken strör som agnar,
Han sönderbryter bågens skaft
och bränner stridens vagnar.
Förnimmen, folk, hans bud:
Jag, Herren eder Gud,
skall vinna pris på jord.
Ja, Herre, ske ditt ord!
Gud Zebaot ske ära.

IV.

Profeten Esaias, kap. 60.

Du land, som låg neder,
du folk, som tillbeder,
stå upp utur gruset!
Det eviga ljuset
uppgår öfver dig och dig herrligt bereder.

Se, mörker betäckte
det fallande släkte,
och folket i dalen
låg skingradt i kvalen,
men Herrens Guds herrlighet åter det väckte.

De vilsne, som famla,
de unga, de gamla,
dem nöden försvagat,
dem döden förjagat,
de skola sig åter omkring dig församla.

Och klarna skall åter
det öga som gråter
och hugnas omsider
det hjärta som lider,
när Herren dig allt hvad du brutit förlåter.

De skaror af öster
och söder och väster,
de skola dig bära
guld, rökverk och ära
och prisa din Gud med mångtusende röster.

De flyga som skyar,
dem hafvet förnyar,
från främmande öar
bort till dina sjöar
och mura dig städer och bygga dig byar.

Förtryckarens söner,
de skola med böner
till fota dig falla

och tjena dig alla
för Herren din Gud, som med ära dig kröner

Så arm du var blifven,
förskjuten, fördrifven,
så rik vill jag smycka
din kommande lycka:
evinnerlig herrlighet varder dig gifven.

För fjällarnas stenar
jag järn dig förlänar
och koppar af träden
och silfver af städen,
och guld skall dig regna från skogarnas grenar.

Hos dig skall ej vara
fördärf eller fara,
men rätt skall beskydda
din salighets hydda,
och Herrens Guds lof dina portar bevara.

Din sol skall ej fläckas,
din måne ej täckas,
ty Gud är din lykta:
dess glans skall ej flykta,
dess ljus skall i evighet icke utsläckas.

Förgången är nöden,
förgången är döden;
den minste är vorden
en makt uppå jorden,
och Gud den Allsmäktige styr dina öden.

Maj.

Lund.

Så skön är ej i klippors skygd
en fjärd med solsken på,
som Sveriges gröna Lundabygd,
när ax i blomma stå,
när lätt för aftonvindens fläkt
den vida slätten gungar täckt
och näktergalen slår
sin drill i nordens vår.

Hit längtar friden till sitt bo
från lifvets vilda lek;
här lägger stormen sig till ro
i lummig bok och ek.
Kastanjen skuggar vandrarns stig,
och smidig murgrön flätar sig
med ros och blommig hägg
kring trefna hyddans vägg.

Det öga, som har sett sig trött
på nordens ödemark,
det hvilar ljuft, af odling mött,
på kullar, fält och park.

När sakta mullrar långtifrån
ett sömnlöst världshafs tunga dån,
ler Sundets silfverband
vid horisontens rand.

Som öar ur ett ändlöst haf,
stå hvita gårdar fram;
mot himlen tecknas tornen af
vid gula vägars damm.
Högtidlig, som en bautasten
på åtta seklers grafvar ren,
står mäktig dômen kvar
från forna jättedar.

Och här inviger tankens makt
sitt segrande baner,
här samlar sig dess unga vakt
kring diktens kung Tegnér.
Här står han, eftervärldens gäst,
Prometheus, vid klippan fäst,
högrest och kopparhård,
i ljuflig Lundagård.

Nu hvila i kastanjens skygd,
du trötte vandringsman!
Så grön som Sveriges Lundabygd
är ingen, ingen ann,
när lätt för aftonvindens fläkt
den vida slätten gungar täckt
och näktergalen slår
sin drill i nordens vår.

Till G. H. Mellin.

Bref från Marstrand.

Flyg, Marstrands hvita mås med hälsning från de stränder,
där krämpan söker bot och hälsan återvänder;
förtälj hur sommarregn mot öde klippan slå
och väcka ej till lif dess hårda barm ändå;
bär budskap från två haf, som mana ut hvarandra,
en stormig ocean, där berg af vågor vandra,
och en förstelnad fjärd med böljor af granit,
som smultna kokat upp ur jordens hjärta hit;
och flyg till Skånes dal, där ingen storm dig villar,
där slätten böljar grön, af rika skördar närd,
där kullen bäddas mjuk, som Skaparns hufvudgärd,
där storken bygger bo, där näktergalen drillar
och där naturens frid fördolda smärtor stillar!

I landtlig hydda vid bok och ek,
där bygger en grå titan:
mångpröfvad är han i striders lek
bland kämpar på ljusets ban.
Han skiftat svärdshugg, hans arm har blödt
mot smygande mörkrets band;
i fyrti år har han kring sig strött
ett solsken från diktens land.

Nu tjenar han i den Mästarns hus,
från hvilken all gåfva kom;
han återspeglar den klarhets ljus,
som aldrig skall skifta om.
Han världens äflan och världens lön
lagt ned för sin Herres tron,
och orgeln blandar en himmelsk bön
i jordiska lyrans ton.

I aftonlugnet vid blommig äng
förnimmes en samklang då:
Vrams siare leker med harposträng,
och Sverige lyssnar därpå.
Två ord beteckna hans diktarstam
(han är dock en hjärtetjuf):
fram, fram! det rimmar på gröna *Vram*
och *ljuf* på det täcka *Bjuf*.

Flyg, Marstrands hvita mås, flyg sedan bort mot norden,
där Bottenhafvets våg mot glömda stränder slår,
och doppa vingen lätt i purpurröda fjorden,
där Sveriges morgonsol ur Finlands böljor går!
Flyg därpå än en gång till Skånes gröna vår,
förtälj för honom där, den alltför tidigt flydde,
en saga om den björk, där förr hans moder satt;
bär väppling från den ås, där han tog fjärlar fatt;
tag strimmor af den sol, som där i midnatt grydde,
och låna sen en ton af forsens höga brus,
af ödemarkens trast, af mörka furans sus,
och fråga, om han minns de stämmor i naturen,
med hvilka diktens ton till honom först blef buren,
och fråga, om han glömt för Svithiods ädla land,
hans andra fostermor, sin barndoms gömda strand!

Säg honom, att den våg, som böljat kring hans vagga,
är samma våg ännu, fastän med annan flagga!
Säg honom, att det land, det folk, som varit hans
är dock detsamma än, som knöt hans första krans.
Och fast den nya tid på nya gåtor stafvar,
vet minnet än sitt arf, sitt ankar hoppet bär,
där rasslar ingen ked, som icke brottets är,
där trampar ingen slaf på frie fäders grafvar;
med upprätt panna går hvar redlig man, som förr,
och Sveriges gamla lag beskyddar kojans dörr.

Sist lös, du hvita mås, en fjäder ur din vinge,
och skrif i Skånes bok en tacksam hälsning än
från land till land, från folk till folk, från vän till vän!
O att vi alle så vår vinge lyfta finge!
Då funnes ingen gräns, då häfdes intet haf,
som skiljer hjärtan åt och sliter banden af...
Flyg, hvita mås! Farväl! Din rymd, där solen glänser,
är ljusets fria värld, ett rike utan gränser.

9 Juni.

Åbo marsch.

För västfinska studenter.

Framåt på ljusets höga bana,
du unga våg från Auras famn,
du förste vakt kring Finlands fana,
du äldste son af Finlands namn!
Ur natt, ur död, ur grus, ur lågor
stå upp till lif! Spräng mörkrets damm!
Stå upp, som Erstans glada vågor
ur bräckta isar storma fram!

O Auras bygd, du stjärneljusa,
du sköna, hafomsusta strand,
där världens fria vindar brusa
ifrån Europas västerland;
i dina höga tempelsalar
har Finlands första ljusning grytt;
ur dina borgar bragden talar,
och dina lagrar tanken prydt.

Med eld, med blod, med tårefloder,
med snillets dop, med ädel dygd,
du vigdes in till Finlands moder,
du ärorika Aurabygd!

Ej mer en änka af det flydda,
på grafven löst i suckar opp,
var stark, att nutids rätt beskydda
och värna än en framtids hopp!

Ditt minne skall ej tid förstumma;
ditt stora arf är icke dödt;
det skall stå upp, gro högt och blomma,
i dina söner återfödt.
Det växer ut från våra leder,
det tager folket i sin famn:
kring allt vårt land, som förr, sig breder
Egenteliga Finlands namn.

Upp, gamla Auras unga bölja,
att flöda ut kring folk och land!
Växt till ett haf! Gå ut, att skölja
med floder utaf ljus hvar strand!
Ett är vårt land; en är vår vilja:
du finska hjärta, klappa stort!
Hvar är den makt, som oss kan skilja,
förrän han allt tillintetgjort!

Framåt på ljusets höga bana!
Framåt i ädle fäders spår!
Vår är dock Finlands gamla fana,
den nya tidens bragd är vår.
Framåt, framåt i natt och drifva!
Låt dag gå upp för seklerna!
Framåt för Aura rediviva,
för rediviva Fennia!

23 Oktober.

Lejonet på Parola malm.

Det var en natt, och skuggan låg
så öde öfver sanden.
I fjärran hördes insjöns våg,
som gret allen vid stranden.
På slätten stod i nattens väkt
en mörk koloss i trefald dräkt
af skuggor, dok och sorg betäckt;
men lejonet sofver i natten.

Då kom en man, och fler kanske,
i mörkrets tysta timma.
Hvad ville de? Hvi blygdes de
för ljusa dagens strimma?
De lyfte af det täcke blott,
som nyss omkring kolossen stått,
och flydde sedan tyst och brådt;
men lejonet sofver i natten.

I samma stund föll månens sken
ur sönderbrustna skyar
på hedens mo, på furans gren,
på sjö, på stad, på byar.

Och se, där stod, ej mera doldt,
ej mer åt nattens skuggor såldt,
ett kopparlejon, djärft och stolt;
men lejonet sofver i natten.

Det Finlands gamla lejon var,
som förr så vida ströfvat,
med månget ärr af striden kvar,
i hundra fejder pröfvadt.
Hur trofast det sitt blod har gett
för fosterland, för ljus och rätt!
Och när allt svek, så svek ej det;
men lejonet sofver i natten.

Hvarenda droppe blod det göt
har ur vårt hjärta runnit;
hvart slag det slog, i Finlands sköt
ett mäktigt eko funnit.
Om det ej värnat fäders strand
och smidt sitt stål i eders band,
hvad vore kvar af detta land?
Men lejonet sofver i natten.

Hvar finns den man med lock af snö,
som ej har sett det blöda?
Hvar finns den yngling, finns den mö,
hvars kinder icke glöda,
hvars hjärta ej slår högre slag
vid minnet af dess äras dag,
dess segrar och dess nederlag?
Men lejonet sofver i natten.

Och detta lejon blygs man här
att täcka af för ljuset!
Det står så öfvergifvet där
vid Parola, i gruset,
som om vår äras dag gått ner,
som bure finske män ej mer
ett ädelt stål, ett högt baner.
Och lejonet sofver i natten.

Lys, klara dag, hvad dig tillhör!
Hvi skulle natt det hölja,
som intet har att blygas för
och intet har att dölja?
Bevittna fri och uppenbar,
att detta krigarfolket har
sitt gamla, stolta lejon kvar!
Uppvakna, lejon, i natten!

Än grydde icke den minut,
ännu den dag ej mätes,
när minnets fackla slocknat ut,
när ärans pligt förgätes,
när vapenlöst ett folk i band
förväntar fegt af annan hand
försvaret af sitt fosterland.
Uppvakna, lejon, i natten!

Ty detta lejon skall sin barm,
som förr, i striden pröfva,
när furste, folk och land dess arm
i farans stund behöfva.

Dess pligt skall ej förgäten bli;
så fattige ej äro vi,
förrn det med Finland är förbi.
Uppvakna, lejon, i natten!

14 November.

År 1869.

Konstnärsgillets prolog.

5 Februari.

I.

Midvinterdag bär våren i sitt sköte:
midvinterdag gaf Finland Runeberg.
midvinterkväll församlar nu till möte
oss, vänner utaf dikt och ton och färg.
Vi hälse varmt, i fröjden och i smärtan,
vår ädle, gamle diktarkung i nord
och uti honom konstens ursprungsord,
som smälter drifvorna i mänskors hjärtan.

Här låder stoft vid vingarne af anden.
Vi äro vinterkvällens irrskensbloss,
som tändas, gnistra, flämta, dö i sanden;
men det odödliga, som bor i oss,
det slocknar ej, när gnistorna förbrinna,
det är dock höjdens brutna återsken.
I oss och öfver oss står dock idén:
»Idén är evig; skuggorna försvinna».

Mot detta eviga vår famn sig sträcker;
ej mot det vanskliga, som tiden tär,
som åldern mattar och som grafven släcker,
det dock ett intet mot sin urbild är.
Och därför är oss, ringe tolkar, gifvet,
att i det oförgängligt skönas namn
förena sorg och fröjd i samma famn
på scenens plan, som återspeglar lifvet.

Kom, ljusgestalt från idealets världar,
du barn, som här i norden vilse gick!
Tänd minnets stjärna i de mörka härdar!
Värm sorg och vinter med din ljufva blick!
Säg oss de namn, som skördarns lie bärgat
i det förgångna skörderika år,
och strö en blomma än från sol och vår
på vissnad fröjd, som vinterfrosten härjat!

II.

Magnus v. Wright, † 5 Juli 1868. Helsingfors.

Hvi flydde du, and, från Finlands sjö?
Hvi står du så löflös, björk?
Den hand dig målat är kall som snö,
den blick dig lifvat är mörk.
Den pensel föll, som förstod dig bäst;
det hjärta brast, som dig älskat mest.
O moder, Finland,
förgät ej honom vid minnets fest!

Carl Moring, † 6 Mars 1868. Helsingfors.

Det klang öfver fält, det klang i sal,
det klang i de unga bröst.
Det var som en doft i sommardal,
en suck af naturens röst.
En tyst, försakande ande lagt
sitt hela lif uti sångens makt:
hans lif var kärlek!
Ljud, enkla visa, hans minnes vakt!

Carl Ganszauge, † 1 Maj 1868. Helsingfors.

En främling kom, och han blef oss kär;
en tonernas arbetsman.
Hans sträng ljöd klar med de bästa här,
och redligt verkade han.
Hans vagga stod uti söderns sol,
hans graf har bäddats vid kulen pol,
och vänskap kransar
den brustna strängen af hans fiol.

Rudolf Theodor Lagl, † 30 December 1868. Helsingfors.

Hur skön ljöd orgeln i templets hvalf,
när andakt i hjärtan brann!
Men när den mäktiga muren skalf,
då satt där så lugn en man.
Han lodat djupen i toners haf;
han bönens dufva en vinge gaf.
Koralen sjunger
sin fridspsalm öfver hans friska graf.

Axel Gabriel Ingelius, † 2 Mars 1868. Nystad.

Och natten var kall i enslig skog;
den hvinande snöstorm ljöd.
Hvem är den man, som i drifvan dog
konstnärns naturliga död?
En biltog ande från ljusets strand.
Han famlat efter sitt fosterland,
där allt är klarhet.
Men här är mörker. Brist, mörka band!

III.

Är du än ej mätt af tårar,
barn, som där vid klippan står?
Vet du mer om vissna vårar?
Minns du mer från sorgens år?
Kring den vida, vida världen
breder du din ljusa famn,
och du samlar ädla namn
för den enkla minnesgärden.

Hör, då susar västerns vind:
där är tår på Sveriges kind.
Från den glesa diktarkransen
falla blad, som än stått kvar.
Nyss föll det som rikast var:
det var sista efterglansen,
sista aftonstrimman klar
af den tredje Gustafs dar. —
Blek af harm, sin tunga biter
smädelsen, som icke mer

strafflös trampar åran ner
och i trasor söndersliter
svenska storhetens baner.
Men till *Bernhard Beskows* urna
aktningsfull, med tysta fjät,
träder i sitt majestät
sanningen, den himlaburna,
och med drag, i marmor skurna,
ristar hon hvad världen vet:
skönhet, ljus, humanitet,
ädel håg och upphöjdt sinne,
det är Beskows äreminne.

Lik en ranka invid roten
af en mäktig furas trots,
stupar *August Blanche* vid foten
af den tolfte Carls koloss.
Månget snillrikt återgifvet
brokigt drag af mänskolifvet
har hans penna ritat ut;
intet är af honom skrifvet
så romantiskt som hans slut.

Än för minnet finnas flera.
Se, den gamle *Stäck* är stoft,
och han målar icke mera
vinterluft och sommardoft.
Berwalds sträng sökt högre zoner,
stum är *Mankells* fornkoral,
Kjerulfs älskeliga toner
klingat bort i Norges dal.
Söderns hulda gratier lifva
än en graf i Danmarks drifva

och med marmorfingrar skrifva
Bissens namn i runosal.

Dugga mild, lik sommarregnet,
dugga, minnets varma tår,
på en fallen konungs bår
för det kärleksrika hägnet,
för den konstens blida vår,
som är allt hvad sen i går
af *Kung Ludvig* återstår!
Stänk en pärla på den lager,
hvilken allt Europas land
kring *Rossinis* panna band!
Rykte sviker, gunst bedrager:
verket prisar mästarns hand.

Dikt och färger, form och ton
bygga idealets tron.
Men hvad återstår af pelarn,
om en graf uppslukar allt?
Hvad är kvar af skådespelarn,
när den själ han gaf gestalt
som en töckenbild försmalt
och hans eftervärld är bunden
vid den flyende sekunden?
Hvad är kvar? Det mänskligt sanna.
Höghetsblicken från hans panna
skall i tusen hjärtan stanna,
när han själf är en ruin.
Dig, du barn af poesin,
skall ej Lethe öfvermanna,
minnet ej i landsflykt banna:
därom vittne bär *Charles Kean*.

IV.

Men när, likt stjärnor uti natten, stråla
de flydda namn på minnets sarkofag,
hvem skall oss hoppets morgonrodnad måla?
Hvem ger oss glädjens ljusa anletsdrag?
Kom, diktens lek, som mellan tårar skämtar!
Kom, glada sträng! Kom, ungdomsfriska sång!
Kom, bild af tredje Gustafs sol, en gång!
Kom, ideal, som luft i molnen flämtar!

Vi äro ej de månskensegoister,
som utan fäste tumla i det blå.
En droppe skämt förstå väl ock artister,
en glädjeblomma älska de också.
Och hvad oss sen i lifvets prosa brister,
när bordet dukas klent med poesi,
det torde konstens vänner fylla i
med kritisk efterrätt af en magister.

Men växe vi, som blommorna, för löjet
och spinna solsken, väfva töckendunst,
så är vårt mål dock ej det toma nöjet,
ej ens, högtärade publik, din gunst!
Vi söke form och ande i förening;
det finns en evighet i stundens sken.
I oss och öfver oss står dock idén!
— Och det är äfven Konstnärsgillets mening.

För de nödlidande i Estland.

Prolog af barn den 9 Mars.

Nu ligger snö på höjd och slätt,
nu sofver hafvet vinterklädt,
och ingen vårens blomma
har mot den första lärkan lett.
Men långt från Finlands frusna strand
i söder blänker blå en rand,
och det är Estlands gula sand.

Från bergen ses ibland en syn:
där står ett torn vid himlens bryn
med upp- och nedvänd spira,
och det är Revals dôme i skyn.
Ty hafvet skilt två bröder åt,
som fordom rott i samma båt;
nu gå de hvar sin egen stråt.

Den äldre hade knappt om bröd,
slet ofta ondt, led ofta nöd,
men ägde fri sin torfva
och växte stark i ljusets glöd.
Den yngre hade skördar nog,
men gick i herretjenst för plog
och mången suck i mörker drog.

Så var med dem, som himlen gaf
två skilda hem vid samma haf:
de voro ju dock bröder
och visste själfva knappt däraf.
Men då tog frosten Finlands bröd,
och då gaf Estland, själf i nöd,
sin sista skärf till brodrens stöd.

Se, det var trofast, det var godt!
och nu har Finland samma lott,
att af sitt armod gifva
sin broder, som än mindre fått.
Och är vårt bröd än knappt och torrt,
och är vårt minne än så kort,
hvem kunde glömma Estland bort!

Nej, så är ej vårt hjärtas grund;
den hand, som räckts i nödens stund,
den måste vi ju trycka
i samma vänskapens förbund.
Och när två händer mötas så,
hör hafvets bölja upp att slå
som skiljemur för dessa två.

Vi äro frie borne, vi:
hos oss är själfva tiggarn fri;
vår broder esten vandrar
med sänkta blickar oss förbi.
När vi ha morgon, har han natt;
när vi arbeta ljust och gladt,
hans skuldra är af oket matt.

Vi barn, som glade skjuta knopp
i soligt hem till ljus och hopp,
vi glädjas åt den dagen,
när äfven Estlands sol går opp.
Det har vårt hjärta rört så ömt,
att se ett folk förhungra, glömdt,
till tacklös, hopplös möda dömdt.

Det är så litet vi förmå,
men gärna ville vi ändå
åt arme brodern räcka
vår anspråkslösa skärf också
och torka af hans frusna tår
och säga honom: Nu är vår!
Känn huru varmt vårt hjärta slår!

För oss finns intet isigt haf.
En ängel oss sin vinge gaf:
vi äro vårens lärkor,
som sjunga öfver vinterns graf.
Vi sjunga mod, vi sjunga tröst:
Gläds, sorgsna hjärta, vid vår röst!
Och grönska, vår! Och blekna, höst!

Gåfvor af höjden.

Prolog den 22 Mars till förmån för finska artisternes och litteratörernes understödskassa.

Hvad är det folket där, som lätt på foten
emellan jord och himmel sväfva tycks,
med hjässan i Olympens moln och roten
kanhända ned i underjordens Styx —
som sörjer för att göra andra glada,
men aldrig samlar korn i egen lada
och som i denna mödans värld af stoft
tycks lefva blott af sol och sommardoft?

— Var god och säg mig, vise farisé,
som räknar ut i mark och penni lifvet:
hvad står i reglementet föreskrifvet
om detta diktarfolks betydelse?
Hvad är artisten, säg? Hvad är poeten?
Den regellöst kringirrande kometen,
hvad är hans plats, hans roll i mänskligheten?

— Å, svarar ni, hans namn har ett slags klang,
men annars duger yrket ej till mycket,
högst sällan får han titulärråds rang
och lefver som det passar uti stycket.
Två mark och femti penni för biljett,
det är hans värde. Mindre har man sett.

— Jag tackar. Det är mycket rätt och billigt,
det utan tvifval är hans sanna mått.
Men tillåt mig en liten fråga blott!
En man af facket torde kanske villigt
upplysa oss om hvad vi ej förstått.
Ni till exempel, herr poet, som biktat
så sköna saker om hvad konsten diktat,
var god och säg oss hvad den gälla kan;
ni är just egnad till värderingsman.

— Min herre, konsten är det skönas tempel
och konstnärn dess beundransvärde präst.
Utaf hans skapelse och hans exempel
upplyses världen omotsägligt bäst.
Som örnen stiger han mot ryktets sol;
hans panna bär odödlighetens stämpel.
Artistens trefot är en kungastol;
skulptörens mejsel, musikerns fiol
och målarens palett, poetens lyra,
allt är en spira, enkom gjord att styra
en värld, som böjer knä för konstens tron.

— Naturligtvis. Och för konstnärns person.
Förlåt mig, detta klingar rätt poetiskt,
men smakar smått af självfafguderi.
Kanske med litet mera modesti
och mera praktiskt, mindre högestetiskt,
vi slutligen om saken ense bli.
Två meningar emot hvarandra strida:
den ena tänker sig en musikant,
färgsudd, stenhuggare och komediant
på skinnpegaser genom töcken rida;
den andra betslar solens spann åt dem

och för dem i triumf från diktarsmedjan,
som föremål för världarnas tillbedjan,
till ryktets och odödlighetens hem.
Att mellan dessa domslut finna vägen,
det kunde göra Salomo förlägen,
och därför vänder jag mig nu till er,
till er, osynliga, fördolda makter,
som råden öfver mänskohjärtats schakter,
och manar eder ifrån höjden ner,
att slita tvistefrågan, som I veten:
hvad är artisten, ja, hvad är poeten?
Hvad är väl deras plats i mänskligheten?

* * *

Den store Andens öga såg
af höjden ned till parken
och fann en vissnad gren, som låg
förgäten uppå marken.
Hur är du, lilla gren, så arm?
Jag vill dig lyfta till min barm,
och du skall blifva grön och varm.

Så skedde, och af Andens kraft
den torra grenen väcktes.
Af det fördolda lifvets saft
med grönska han betäcktes
och blommade så underbar,
som ingen gren i skogen var,
med fågelsång och fägring klar.

Men när han nu så mäktig vardt
att rika blommor bära,
förglömde han sin gåfva snart

och sjöng sin egen ära:
Hur är jag dock så skön och rik,
och ingen annan är mig lik
i fägring, grönska och musik!

Den store Mästarn såg alltnog,
att verket sig förhäfde.
Den lifvets kraft han återtog,
som grenen genombäfde:
Hur har du glömt, att jag var den,
som gaf dig ljus af himmelen?
Välan, blif torr, blif arm igen!

Och åter grenen vissnad låg
bland torra löf förgäten.
Då vardt han ödmjuk i sin håg:
Hvi var jag nyss förmäten?
O Ande, som mig gaf gestalt,
af stoftet du mig frambefallt,
och jag är intet; du är allt!

Och Anden såg, att grenen sig
för honom ville böja:
Gren, efter du ödmjukat dig,
så vill jag dig upphöja.
Jag har förstått din tysta bön;
välan, blif nu långt mera grön
och tusen gånger mera skön!

Om förr du med naturens prakt
sågs vida parken lifva,
så skall du nu af Andens makt
mitt ädla redskap blifva,

att allt, som förr var kallt och dödt,
förvissnadt, sorgset och förblödt,
blir genom dig ånyofödt.

Ty är du ock den minsta gren,
förtrampad på din tufva,
så skall med höjdens återsken
du jordens store kufva.
Allenast du i mig har rot,
skall ingen makt stå dig emot,
och världen ligger för din fot.

Men mörker är din arfvelott,
om du dig själf upphöjer.
För mig allen, för Anden blott
sig allt på jorden böjer.
Det toma sken skall nederslås,
men allt, som uti Anden sås,
skall bära frukt och ej förgås.

* * *

Det var en saga. Rösterna ha svarat,
och tolkningen, den lämnar jag åt er.
Men om ock mycket än står oförklaradt,
hvem är, som ej den glömda grenen ser?
Om han vid polens snö kan blommor bära,
hvem vill ej då den store Anden ära,
som prydt den ringaste så rik, så varm,
att smälta isarna i mänskors barm!

När hvarje liten fågel har sitt näste,
när hvarje blomma har sin egen rot,
den glömda grenen har ej skydd, ej fäste,

han drifver biltog höstens frost emot,
och när i lifvets storm han maktlös blöder,
finns ingen jordisk vän, som honom stöder:
han faller, glömd af dem han glädje gaf,
till dess — för sent! — de blomsterströ hans graf

Men samma lifvets stora, underbara
och höga Ande, som har konstnärn väckt,
att i sin ringhet dock med höjdens fläkt
Hans herrlighet för mänskor uppenbara,
densamme Anden skall ock hjärtan väcka
att nu sitt stöd den glömda grenen räcka,
på det att hädanefter fri och ren,
i jordens stormar oförkränkt, idén
må stråla klar af höjdens återsken.

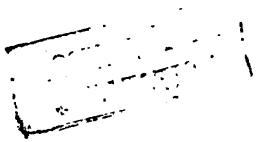

Finlands höjning.

Där slår en jätte med väldig glaf
mot nordens skummiga kust.
Han stormar klippor, han bäddar graf,
han bräcker kölar som vide af,
han tål ej veklingars lust.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Han somnar stundom vid blommig ö
i sommarnätternas ljus.
Så slappt är seglet på solig sjö,
där spritter löja, där badar mö
i sakta dyningens brus.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Tro ej den väldiges sömn! Han är
ett lejon, hukadt i bur.
En storm slår ned ifrån molnet där,
den blåe jätten i hvitt sig klär;
det är hans rätta natur.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Då sväller segel, då brakar mast;
då hvina tackel och tåg.
Ve den, hvars roder i stormen brast,
hvars talja icke är surrad fast;
hans säng är brusande våg.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Men klipper frosten på nattlig rund
den sofvande Simsons hår,
då domnar jätten i maktlös blund,
tilldess i vaknande vårens stund
han bojan i stycken slår.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Tag dig till vara! Han sväljer land,
han äter skåningens vall.
Han slukar stycken af Pommerns strand,
han byggt åt Preussen en mur af sand,
den åter sluka han skall.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Han slungar hånfull till återskänk
sin bärnsten gycklande där;
han sköljer Liffland med hotfull stänk,
af Estlands skiffer han bryter länk;
land, land, mer land han begär!
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Dock se, när högst i den höga nord
han sluter väldig sin famn
i tvenne armar kring Finlands jord,
han tar ej rof, han begår ej mord,
han skänker stränder och hamn.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Väl går hans stormiga, vilda tåg
mot Finlands pansrade skär;
men här förvandlas hans vilda håg,
i kärlek kysser hans hvita våg
den sköldmö han har så kär.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Hon är den väldiges krönta brud;
en morgongåfva hon får:
han kransar henne med öars skrud,
ett grefskap får hon af böljans gud
till skänks hvart tjugonde år.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Och Finland växer och höjs alltmer
ur vågens blånande rand.
Löfskogen susar, och smultron ler,
och lian mejar ranunkeln ner,
där förr var böljande strand.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

Och böljan viker beständigt bort,
beständigt Finland går fram,
och djupen häfva sig, haf blir torrt,
och fiskarhyddan står innan kort,
där nyss flöt seglarens stam.
Stig högt,
stig högt, mitt land, öfver vågen!

* * *

Förstår du makternas maning,
du yngling på Finlands strand?
Förstår du böljornas aning,
du ungmö i nordanland?

Upplyft ditt glänsande öga!
Järtecknet är vid din strand,
och stora tankar sig löga
på hafvets glittrande sand.

Du är den våg, som skall lyfta
ditt land ur djupens graf;
du är uti nödens klyfta
det allt uppfriskande haf.

Upphäf dig, svallande bölja,
och vattna törstande strand!
Låt tårar af kärlek skölja,
som vårregn, sorgernas land!

Du är den jätte, som famnar
det grönskande Finlands mo;
slå högt mot vidgade hamnar!
Lyft land med ära och tro!

Begär ej brådt af sekunden
att fylla seklernas hopp!
En bölja sjunker till grunden,
en annan häfver sig opp.

Millioner med krossad tinning
bortrinna i hafvets sand,
förrän med en tumsbredds vinning
sig höjer ditt fosterland.

Dock finns ej en våg i hafven,
som icke vill dö med fröjd,
blott stranden, som var begrafven,
en gång blir i dagen höjd.

Ur inre glödande schakter
upplyftar sig Finlands vall:
af inre glödande makter
till ljus det upphöjas skall.

Strid, yngling med barm i lågor,
bed, dotter af Finlands strand,
att andens eviga vågor
må höja ditt fosterland!

Mars.

Svarta gardet.

Typografernes sång.

Den friborna tanken oss tog i sin sold,
vi lyda hans herskarespira,
vi föra hans krig emot mörker och våld,
hans segrar vi jublande fira.
I spetsen för oss som ett tordön han går
och ropar sitt mäktiga varde!
I täta kohorterna följer hans spår
hans svarta, hans trotsiga garde.

Vi smida hans rustning för striderna ny,
vi hamra hans skottfria pansar,
vi gjuta hans lod af det träffande bly
och hvässa hans uddiga lansar.
Fast svart är vår hand, som af fejdernas krut,
dock skiner en sol på vår bana:
i spetsen för svärtade leder förut
går ljusets odödliga fana.

Sen fyra århundraden stå vi på vakt
i Gutenbergs väldiga smedja
och fila med tankens förtärande makt
på mörkrets förrostade kedja.

Och dvärgarne pyssla med pustande fjät
att löda dess länkar tillhopa;
vi slå dem i stycken, som spindelens nät,
rent hus för Guds dager vi sopa.

Rustkammaren står där så tyst som en graf,
där höres ej åskornas dunder;
det är som ett stilla, ett sofvande haf
med brusande strömmar inunder.
Men storma dess vågor ur bräddarna fram,
att vidt öfver länderna svämma,
då spränga de murar, då bräcka de damm,
och våldet förmår dem ej hämma.

En makt är den enda, som mäktar på jord
befalla dess böljor att stanna:
res tanke mot tanke, res ord emot ord,
och segern skall kröna det sanna!
Skölj rännilens dy med den klara kristall!
Låt skummet förrinna i sanden!
Hvad båtar att resa den bräckliga vall?
Låt dagas för människoanden!

Vi äro de böljor, dem Persiens drott
lät vredgad i fjättrarna sluta;
vi äro det haf, som med glödande skott
Friedländaren djärfdes beskjuta.
Och böljorna gingo i brusande sjö,
som förr, emot klippan att stångas:
den herre vi tjena, han kan icke dö,
han kan icke fjättras och fångas.

Och äro vi böljor, som komma och gå,
förgätne i blå oceaner,
så äro vi stolte att tjena ändå
den störste af jordens titaner,
den väldige Tanken, den frie, som bär
barthuggande svärdet i handen
och hugger de bristande bojor i sär,
i tjenst hos den evige Anden.

Så sjunge vi, bröder, vår glädtiga sång
och äro ej mödornas slafvar.
Det ord, som vi sände i världen, en gång
skall grönska uppå våra grafvar.
Det lefver, det blommar, det kastar sitt frö
långt bort öfver länder och vatten:
det lönar att lefva, det lönar att dö
för ljuset, som dagas i natten.

Barnatro.

Nu skymmer den höstliga dagen,
nu vissna de glada behagen
i sommarens grönskande skrud,
och, trötta som barn uti kvällen,
när brasan har slocknat på hällen,
gå blommornas själar till Gud.

Så säg mig, du flyende svala,
hur vill du i rymder så kala
nu hitta din villande stig?
— O, det ingen sorg mig bereder;
min himmelske fader mig leder,
han visar nog vägen åt mig.

Du fattiga sparf uppå taket,
när allt är så öde och naket,
hvad skall du försörja dig med?
— Min fader skall stöda mig vingen:
förutan Hans vilja skall ingen
af oss falla hungrande ned.

Du björk, som nu vindarna plundra,
jag månde väl fråga och undra:

hur skall du ej frysa i snön?
— O, banna ej himmelens väder!
Min älskade fader mig kläder,
när våren ånyo blir grön.

Men du i den härjade parken,
du vissnade löf uppå marken,
hur sorgset, att värnlös dig se!
— Guds världar, af under så fulla,
rotlösa i rymderna rulla:
jag har samma fäste som de.

Och du, o min ljung, du den sista,
som lefnadens rodnad skall mista,
säg, sörjer du icke att dö?
— Hvi skulle mig vintern förskräcka?
Min fader, han skall mig uppväcka
en gång ur den djupaste snö.

Hur vet du det, hedarnas dotter,
när döden går ut uppå slåtter
och sommarens blomster de slås?
— Förgäfves han grafvarna gräfver;
vår fader i himmelen lefver:
så *kunna* vi icke förgås!

Haf tack, du min älskade ljufva
och bleknande skogarnas tufva!
Din röst ur mitt innersta går.
Jag vet, att de mulnande höstar
ej rubba den tro, som förtröstar,
den själ, som Guds kärlek förstår.

»Om Gud nu så gräset bekläder,
som här med sin fägring oss gläder
och redan i morgon är torrt:
vi klentrogna alla och svaga,
hur vilje vi sörja och klaga,
att Gud skulle glömma oss bort?»

Vår fader i himmelen känner
den suck, som vårt innersta bränner,
han minns oss i lust och i nöd.
Så vilje vi söka hans rike,
att aldrig från honom vi vike —
hans barn uti lif och i död!

20 September.

Nystads skräddare.

Jag vet en skräddare utan like,
han tråcklar rike ihop med rike;
han syr tillsamman Europas frack
med Kinas hårtofs och yankeens klack.

Det töfvar icke, han drager tråden
igenom hela den slitna våden
af jordens schlafrock, och med sin nål
han lappar alla dess många hål.

Stor sak, om med eller utan krita,
nog håller rocken väl än att slita,
tilldess Vår herre den på sin knagg
har hängt med andra förbrukta plagg.

Säg, mästerskräddare, undransvärde,
o telegraf, hvar det puts du lärde,
att tråckla Sverige med Nystad hop?
Den staden står ej i bästa rop.

Det sägs, att skräddare längesedan
där hafva suttit i lyckans nedan
och brukat saxen så excellent,
att Sverige har det i hullet känt.

Det svenska lejonet blef där stubbadt,
dess man blef ryktad och skinnet skubbadt,
det finska ock fick en släng af slef,
dess högra baktass i saxen blef.

Allt detta gjorde i nordens riken
ett hål. — Bevar oss för politiken! —
Jag vill blott säga, att nordens päls
blef något snäfvare östanfjälls.

Det hålet, mästare, nu du lappar,
du pryder Nystad med kopparknappar.
Den goda staden förtjenar strax
att i sitt vapen få nål och sax.

Hvad saxen klippte skall tråden läka;
ej ens malisen kan nu förneka,
att staden Nystad fått bättre vett,
än sjuttonhundrade tjuguett.

Ty öfver Nystad nu språkar norden
ej mer med värjan, men väl med orden.
Moskva och Stockholm nu mötas godt,
där förr kanonen var talman blott.

Och där de slipade diplomater
en gång ha mäklat om folk och stater,
där grossa köpmän om smått och stort,
och fröknar sända förlofningskort.

O mästerskräddare, hvilken ära!
Hvad kan väl Nystad nu mer begära?
Ett sådant syskrin man sällan ser;
men håll — ännu om en sak jag ber.

Om någon lapp af vår nord, den höga,
än skulle falla i syndigt öga,
så, käre skräddare, gör af nåd
sjudubbelt starkare här din tråd!

Och tråckla hop det där gamla hålet
så tätt, att guldet, så fast, att stålet
ej mäktar rycka vår lapp härnäst
från kragen bort af Europas väst!

3 November.

Åbo.

Vid bergens fot, i dalens blida sköte
där slingrar drömmande en liten å.
Så tyst, så tyst han går till hafvets möte,
som om han vid en sofbädd gick på tå.
Lätt vaggar båten på hans lugna yta
och finner ro för stormarna, som ryta.

Men vet du, o vandrare, hvarför han går
så begrundande stilla sin gång?
Han har runnit igenom månghundrade år,
han har lyssnat på runornas sång,
han har färgats så röd
utaf lågornas glöd,
och hans böljor ha blödt
af det blod, som han mött;
han är gammal och sorgsen och trött.

Invid hans stränder står den långa raden
af vackra boningar i bergens skygd.
Där är den idoga, den trefna staden;
där skipas lag, där fostras vett och dygd;
där mäklar handeln på de vida torgen.
Hvem tänker där på minnet och på sorgen?

De förnimma det ej, de som utan en tår
i den flyende dagen växt opp,
ty för dem är ju allt som det varit i går,
och de tänka på rosende hopp.
Men den gamle, som minns
det som mera ej finns,
han, som hade så kärt
det som lågen förtärt,
han förstår hvad det forna var värdt.

Hur leende i grönska klädas bergen,
där höga stjärnor ha sitt vårdtorn byggt!
Är där ej morgonrodnad än i färgen?
Är där ej ungdom i sekundens flygt?
Bo icke skämt och skönhet i den villa,
där nu musikens glada toner drilla?

Men odödlig i lunder, som blomma så kort,
sitter häfdernas fader Porthan,
och hans stela, hans forskande blickar se bort
emot tidernas blå ocean.
Intet mer han begär
af den dag, som nu är,
ty han mäter dess mått,
och en kväll är den blott
af en rikare dag, som förgått.

Se, solen skiner in i skumma kamrar,
där än kung Eriks bleka skugga går!
Där nu den nya tidens smedja hamrar,
den gamla, vördnadsvärda borgen står.
Sjuhundraårig han mot höjden pekar,
liksom en fader ser på piltens lekar.

Hvad har du att beställa, du åldriga slott,
med de larmande nyttornas rop,
lik en riddarerustning, som malen försmått
och som hängs för en gapande hop?
Uti frihetens värn
sucka fångar i järn,
uti hertigens sal
hålla råttorna bal,
medan grön är den blommande dal.

Men stor och lugn står du i tidens vågor,
du ädla kyrka, äldst i Finlands nord!
Ditt kors står oförstördt af vreda lågor,
din grund är byggd på klippan af Guds ord,
och släkte efter släkte häpet stafvar
den nötta skrift på dina hjältegrafvar.

Ack, när seklerna ända sitt lopp — när ej mer
vet en dödlig hvar Finland har stått —
när den ödsliga månen vid polerna ser
de omätliga drifvorna blott,
skall ditt kors, som en bön
ur den eviga snön,
än uppresa sin staf
och förkunna den graf,
där vi stupat i tidernas haf.

4 November.

Novembervisa.

Till I. L.

Nu somnar vågen i västansjö,
och stranden i hvitt sig klär,
och vintern breder sin bädd af snö
kring klippor och öde skär.
Sof godt från mörker, stormar och brus,
sof godt till morgon, fägring och ljus,
och dröm om vårens strimma klar
långt, långt i en framtids dar!

Jag vet en stormande våg också,
han brusar i mänskobarm,
och fryser en vinter i hjärtat då,
är stranden så ödsligt arm;
stå upp från mörker, tvekan och strid,
stå upp till klarhet, visshet och frid,
när Herrens Ande mäktig går
i vaknande hjärtans vår.

15 November.

Fruntimmersskolan i Helsingfors.

Vid tjugufemårs-festen den 24 November.

Sen fem och tjugu år är världen ny.
Sen dess ha bojor brustit, fri är slafven;
för konstgjord bölja öknens lejon fly,
bantåget ilar fram med stormens gny,
och ordets gnista springer öfver hafven.

Nu gro de frön, som det förgångna sått:
från Andens öga täckelset bortviker;
Guds ord har vidt till hednafolken gått,
och den förgätna kvinnan återfått
medborgarrätt i tankens republiker.

Vid Finska vikens böljor, i en stad,
som, flyttad, förr Kristina rest ur gruset,
föll tidens första solskensstrimma glad
på den i skuggan vuxna blommans blad;
här lärde hon sig först att älska ljuset.

O, hvem har hennes ljufva doft förglömt,
fastän hon stod så bortskymd därförinnan?
Hvem kunde älska såsom hon så ömt?

Hvem har ett mera trofast hjärta gömt
i alla tider, än den finska kvinnan?

Men när den skugga, där hon vuxit opp,
liksom en slöja lyfts från hennes änne,
långt rikare utvecklas hennes knopp,
och världen vidgar sig för hennes hopp,
och lifvets pligter klarna upp för henne.

Romanen är ej mer den enda värld,
där folken kämpa inför hennes öga;
kastrullen, porlande på hemmets härd,
är ej för henne mer den enda fjärd,
där sig naturens små najader löga.

Är därför hennes öga mindre blått?
Ha rosorna förblekts på hennes kinder?
Är hennes hjärta därför mindre godt?
Är hennes soppa saltad utan mått?
Har hennes hvita byke fått förhinder?

På dessa frågor svara leende
femhundrade, som minnas läxans timmar.
Bland dem så mången nu vi lycklig se
som flitig husmor, öm och rodnande
omhulda skaran, som kring henne stimmar.

Ack, mången vissnat i de flydda år,
och mången blommar nu i fjärran dalar,
men än i dag en krans oss återstår

af dem som knoppats här i lifvets vår
och vecklats ut i dessa lärosalar.

Hur är för dem ej ungdomsminnet kärt
af alla dem, ej nämnda och ej glömda,
som här det veka barnahjärtat lärt,
att ädelt vetande är mera värdt,
än alla skatter, djupt i jorden gömda!

Nu tacka de det dyra fosterland,
som i sitt armod och sin kärlek räcker
åt sina döttrar här en modershand,
att leda dem i lifvets torra sand
till källan, hvilken andens trånad släcker.

Men framför allt, och mer än mänskomakt,
som blott kan så, där Herren växten gifver,
de prisa Gud Allsmäktig, som har lagt
också i denna lärosal en vakt
för evigt ljus, som sist och högst förblifver.

Ty det är kvinnans heliga mission
att vittna om den Gud man vill förkränka.
När mannen tviflar, tviflar icke hon;
han står på forskningen, hon står på tron;
hon älskar — hon skall äfven lära tänka.

Han, som på kraftens armar henne bär
och styrker hennes mod i lifvets strider,
välsigne denna skola, oss så kär,
att hon en älskad fostermoder är
för Finlands döttrar här i alla tider!

Min moder.

† 1868.

Hvar finns en kärlek, som intill döden
står oförändrad i alla öden,
som lik Guds ängel oss öfvervakar
och fordrar intet, men allt försakar?
På denna jorden finns endast en:
en moders kärlek är det allen.

Allt band är själfviskt, som hjärtat binder:
den kyss, som bränner på brudens kinder,
den hulda famn, som en syster räcker,
den späda arm, som oss barnet sträcker;
vår bäste vän har en lön sig drömt:
en moder ensamt har det förglömt.

När minnes hon i de långa åren
den tunga smärtan, den heta tåren,
sin ungdoms vår, som ej fås tillbaka,
och dagens möda och nattens vaka
för detta barn, som hon älskar mer,
ju mer hon allt för dess lycka ger?

Och hvem kan gifva hvad hon oss skänker?
Den första tanke som barnet tänker,
den första bön som dess läppar stamma,
den första kärlekens rena flamma,
den första maning för rätt och dygd,
för sanning, frihet och fosterbygd!

Och vi, hvad gifva vi henne åter?
Ack, mången sorg, som hon ömt förlåter,
vår svala kärlek, åt flera delad,
vår omsorg, ofta förströdd, förfelad,
ej ens vår åsyn är hennes tröst:
hon lämnas ensam i lifvets höst.

Och dock hon följer med sina tankar
det vilsna barn, som i världen vankar,
och hennes bön, som en ängels fackla,
går klar framför oss, när stegen vackla,
och lyser vägen med Kristi tro
och banar stigar och bygger bo.

Välsignad vare en sådan moder!
O, det är sötma i tårefloder,
det är en hugnad för alla tider,
att i det själfviska lifvets strider
få rota sig vid en sådan barm
och af dess kärlek få kyssas varm!

Så löna, Gud, hvad ej vi förmådde!
Det var ditt frö hon i tiden sådde,

det är din kärlek, den evigt höga,
som speglar sig i en moders öga,
och därför känns som en sol gått ner,
när detta öga ej strålar mer.

Gömd och glömd.

Mossa växer på grafvens sten,
halft utplånad är minnesskriften.
Tolf år död och förgäten ren!
Gömd i lifvet och glömd i griften!
Bida, vandrare, du som ilar;
jag vill säga dig hvem här hvilar:
en ödmjuk kvinna,
en tröstarinna
för sorg och nöd,
en ömsint dotter,
en trogen maka,
en dygdig moder...
Gå, fråga ej mer!
Jag har nämnt kvinnans
äretitlar.
Hvad fattas här än
för grafvens frid
och ett älskadt minne?
— Kristi kors!
— Var lugn!
Hon bar det i lifvet,
hon sofver därunder
i döden.

Tidigt bruten.

En gratie var du, icke af konsten mejslad,
men vuxen fri ur naturens friska sköte,
en fläkt i blommor, doftande omedveten,
hvar gest behag, hvart leende ungt som våren,
när dagg på löfven droppar i morgonrodnan.
O, att det sköna solsken i mörka ögon
var dock för glödande för den unga våren!
O, att det varma, älskande barnahjärtat
var dock så sjukt af de tyst begrafna sorger!
Din famn var sträckt som en blommas stjälk mot lifvet,
ditt väsen var som en enda bön om kärlek,
och då kom natten öfver ditt unga hjärta...
Sen, när han ljusnade i en evig morgon,
var stängeln bruten. Endast ett litet hjärtblad
du glömde kvar att gro för den kulna jorden.

Samma öde.

Den glada sjöng vid den ljufvas sida;
de sjöngo sol öfver vinterblida;
det fanns ej hjärta så hårdt och kallt,
ej is, ej drifva, som då ej smalt.

De voro bäckar i vårens dalar,
de voro lärkor i molnens salar,
de voro älfvor i morgonglans
med dagg i ögat och fot i dans.

För båda hägrade lifvets frågor
som morgonskimmer på gyllne vågor,
och hoppets värld låg så ändlöst rik,
fördold i rosor, behag, musik.

Den, som då lyssnat på dessa båda,
skall aldrig sedan i lifvet skåda
en mera tjusande bild af vår...
Och båda vissnat i ungdomsår!

År 1870.

Till Bernhard Reinhold.

19 Februari.

Föga tänkte du förr, när du satt i kastanjernas skugga
lycklig på Tiberns strand, drömmande konstnärns dröm;
när det eviga Rom stod marmorstolt för ditt öga,
när dess manande konst värmde mäktig din håg;
när, draperad i rödt, den brune trasteverinen
stod, som en plastisk bild, trotsig mot pelarn stödd;
när med smäktande glöd, högbarmad, yppig och svartögd,
satt för din blyga duk romarinnan modell;
när i den ljumma kväll, i orangens dofter, ett välljud,
eldadt af Capris vin, smälte på cittrans sträng
— föga tänkte du då, att en vinterafton i norden
skulle skåda dig här, svalkad af polens is;
föga visste du, att brunlockige pifferari
skulle stämma sin ton här för kanteles folk;
föga syntes din pensel bestämd att fjärran i Thule
kransa med sångmöns hand nordiska diktens kung.

Gäst från söder, som kom att töa isiga vintrar
med din lekande färg, med din soliga luft,
döm ej Finland ännu, fastän de skygga behagen
här bland drifvor du ser frostigt svepta i muff!

Döm ej Finland ännu, fast arkens flyktiga dufva,
vingade konsten, här biltog söker en kvist!
Döm ej, förr'n du har sett snömolnet dugga i majregn,
sett vår vintriga natt ljusna i nattlös vår!
Härda än ut, tilldess i frusne hyperboréers
raggiga päls du känt mänskliga hjärtan slå!
Se, vi hälse dig gladt, Germanias pilgrim i Finland,
du, som med ädel håg forskat i söder och nord;
du, som fäst på din duk två skilda hälfter af världen,
hvart än ödet dig för, slut dem båda i famn!

Hvad är lifvet i nord? En ständig makternas tvekamp,
fägring, vissning — o ja, blommor, sådda i snön!
Här ses himmelens Zeus och underjordens Aïdäs,
två Kronider i fejd, skifta tidernas rof;
men här sträcker med längtans suck den törstande anden
sin odödliga famn mot den älskade sol.
Här är strid. Här slår utan nåd en bister naturmakt,
lik en klubba af järn, veklingsdrömmar i kras.
Här har myten förlagt det svarta mörkret af Orkus;
här för skaldernes blick stod Elysiums fält;
här är skönheten själf ett barn af starke titaner,
född af ett ändlöst ljus, famnadt af ändlös natt.
Ty så är af ålder bestämdt: det himmelska måste
segrande glänsa fram ur jordmakternas strid.
Ej bland eviga somrar födts Latona och Febus:
bådas vagga har stått fjärran i ödslig nord.

Dröj därför, så länge ännu kontrasternas tjusning
föder i konstnärns själ himmelska väsens drag;
dröj bland oss, så länge ännu halfstelnade penseln
fångar en blomma i snön, värd din ädla palett!

Lifva vår krets, vi få nattfjärlar, hvilka här svärma
för idealets värld, konstens fädernesland,
där ej romare mer, ej tysk, ej svensk och ej finne,
där ej söder och nord skiljas af rymder åt!
Lär oss vidga, som du, vår blick långt öfver den torfva,
där vårt fattiga bo står uti granens skygd!
Och när sist du vänder igen, med ljuset, till söder,
göm ett minne af oss på din älskliga duk:
måla en stjärnklar natt och pälsade vänner i drifvan,
måla vid bergen sen morgonstrimman i skyn,
och i dess glans låt sist de frusne hyperboréer
vänta en lång, lång vår för den blommande konst!

HOOVER WAR
COLLECTION

Marie Linder.

Sång vid grafven den 9 Mars.
(Benekens hymn för de döda.)

Se, jordens blomster
vissna i vintersnön.
Själ, sträck ut famnen
mot evigt gröna vårar!
Fägring och lycka
flykta som morgondröm:
Kristus allena
vår längtan fullkomnar.

Älskade, sörjda,
sökande ande, du,
vakna ur villan
till Guds, din Herres, klarhet!
Ängel i stoftet,
två dina vingar nu
i Kristi kärlek!
Han skänke dig friden.

— — — —

Herr Meyer.

En wienare — förstå mig väl,
herr Meyer tror jag han sig kallar —
kom med en mjölnare i gräl,
jag minns ej mer af hvilket skäl.
Allt nog, från kejsarstadens vallar
han reste i affärer bort
och hamnade så innan kort
bland Schwarzwalds öde berg och tallar.
Där såg han mellan klyft och sten
en liten bäck så sakta välla.
— Hvad är den lilla där för en?
— Jo, herre, det är Donaus källa.
— Potz tausend! Donau? Den där?
Då kan jag ju med lätt besvär
ett vackert puts i verket ställa.

Herr Meyer är en fiffig man;
i bäcken ned sig sätter han
och dämmer den, så godt han kan.
— Se, det var knäppen, kan jag finna!
Det här blir mjölnarnes ruin.
Jag tycker hvad allt folk i Wien

skall göra för en häpen min,
när Donau hör upp att rinna!

Förlåt, det är visst indiskret,
att jag ej för en fråga väjer,
men säg i all förtrolighet,
herr Censor — heter ni ej Meyer?

Nebulosan.

Bra, glasmästare, bra! Lägg än en skifva
af den vattenklara kristall i tuben!
Större! Större! Minns, att med hvarje linie
går jag tusen millioner mil i rymden,
röfvar nattens begrafna hemligheter,
fångar aldrig anade solars strålar
och uppdagar alltets fördolda mått.

Stolt mot himlen reser sig teleskopet,
mörsaren, som beskjuter fästets vallar.
Mänskoandens forskande, lystna öga
spejar världarna, löser rymdens gåtor,
genomborrar tyst ett omätligt fjärran
och de hisnande höjder sammanrullar,
liksom stoftkorn spaka, i siffrans våg.

Dagas, Skaparens ljusa väg i etern!
Vintergata, lös dig i stjärnsystemer!
Fyrtitusen gnistrande sköna solar
på en fläck, som min flata hand betäcker!
O, triumf, triumf! I min hand jag håller
alltets tumstock; jag har bestormat himlen:
det oändliga finns för mig ej mer!

Dock ... hvad är det töcken mitt öga varsnar,
dunkelt, gåtlikt, trotsigt och oupplösligt?
Tiotusende år behöfver ljuset,
att från dessa rymder mitt synrör hinna,
och den vall, som gäckar gigantens anfall,
är ett Ixions moln, som tanken tröstlös,
mållös famnar — Juno är icke där.

Alltså finns ännu uti universum
ett, som forskningen ej förmår utgrunda,
en ofantelig, olöst nebulosa,
minst så stor som ett solsystem i omfång?
... Hvad? Hon rör sig! Flyttar sig fram i rymden?
Störta himlarna ned från deras fästen? ...
Nej ... det är en *mygga* på tubens lins!

Juni.

Nordiska taflor.

8. Norrskenet.

Irrsken uti nattens timma,
hvadan kom din bleka strimma?
Ej från solens ljus du stammar,
månens sken i dig ej flammar.

Jag är aftondimmans dotter,
går på nattens äng till slåtter,
mejar stjärnans silfvernålar,
räfsar morgonrodnans strålar.

Ej kan aftondimman skicka
tanklös ut sin töckenflicka.
Vintermolnet öfversållar
hennes röda klädningsfållar.

Väl, så är jag Ahtis piga.
Ahti lät ur sjön mig stiga
som ett vilse skum af lågor,
att försilfra luftens vågor.

Om du Ahtis piga vore,
som ett skum på våg du fore,
som en frans med silfverknoppar,
dansande på böljans toppar.

Godt; då är jag återglansen
af en ungmös blick i dansen,
flyktig, flämtande, förstulen,
varm, fastän den synes kulen.

Ungmöns blick är du ej heller;
blyg hon den till marken fäller.
Fåfängt är ditt lätta gyckel;
väl jag vet ditt väsens nyckel.

Nattens underbara saga,
mig kan du ej mer bedraga,
stjärnorna mig allt uppdaga;
Ilmatar, jag vet ditt namn!
Yngst af himlens barn med jorden,
är du solens brud i norden,
brud och redan änka vorden,
ty din brudgum svek din famn.

O hur varm, hur lång var dagen,
när, af ljusets fålar dragen,
fästets unge prins betagen
kretsade kring älskad vän!
Men en kväll han dök i vågen,
kom så åter, sval i hågen,
sjönk på nytt från himlabågen,
sjönk och kom ej mer igen.

Flyktig du på himlen flammar,
fladdrar öfver skogens stammar
och de gula lockar kammar,
spanande din älsklings spår.
Hur de glänsa, hur de spraka!
Men förgäfves vill du vaka,
vännen kommer ej tillbaka,
förrän långt i fjärran vår.

9. Snöstormen.

Och Muspels söner, de gå på jagt,
hallå, hallå,
till Niffelhem uti köldens trakt,
hallå, hallå!
Där flyga dufvor ur nattens nästen,
de fly, de fly emot himlens fästen,
och jagten ilar
med stormens pilar
i töckenluft, där ej solen smilar.
Hallå!

Och frostens dufvor, de hasta fort,
hallå, hallå!
De fälla fjädrar på tak och port,
hallå, hallå!
Med hvita vingar de ned sig huka
så bomullsfina och silkesmjuka
på skogens lockar
i täta flockar,
som fjun af silfver, dem ingen plockar.
Hallå!

Och jagten går ifrån Niffelhem,
hallå, hallå!
Och pilen träffar, han vet ej hvem,
hallå, hallå!
Och Frigga skakar de dufvofjädrar,
när hon sin kudde i vinden vädrar,
och Balder målar
med gyllne strålar
den röda manen af Muspels fålar.
Hallå!

10. Imatra.

HÄR. HA. SAIMAS.
MURAR. FÄNGSLAT.
OFÖRVÄGNE
VATTENANDAR.
HÄR. HAR. GAMLE.
VÄINÄMÖINEN.
SPRÄNGT. MED. SÅNGEN.
VÅLDETS. PORTAR.
ILMARINENS.
SLÄGGA. JÄMNAT.
DE. FÖRTRYCKTES.
VÄG. TILL. FRIHET.
OCH. FÖRLÖSTE.
FÅNGAR. STÖRTA.
RYTANDE. AF.
SEGERGLÄDJE.
ÖFVER. FJÄTTRAR.
HÄR. MOT. HAFVET.
TILL. EVÄRDLIGT.
FÖREDÖME.
TILL. FRIBORNA.
FINLANDS. FÄGRING.

II. Ödemark.

Så långt som vandrarns öga når
ses ej af mänskor mer ett spår,
och stum i enslig storhet
den öde mon högtidlig står.

Den bruna ljung, med rödt bestänkt,
sin matta öfver sanden hängt,
och glesa jättefuror
på den sin mörka skugga sänkt.

Klart blänker mellan vass och rö,
där alla vilsna vindar dö,
det lugna, svarta vattnet
af en förgäten, namnlös sjö.

En sorglös, aldrig jagad and
allena plaskar vid dess strand;
den stilla ytan krusas
af rudans lätta lek ibland.

I fjärran stannar blicken mot
en skroflig ås, betäckt af sot,
och murkna stammar stupat
i gula gungflyn vid dess fot.

Det är så tyst, så tyst på mon.
Då hvisslar järpens gälla ton,
och åskan börjar mullra;
i tunga skyar nalkas hon.

En blixt slår ned; en liten eld
har blossat upp i enslig däld;
han sleker med sin tunga
en hög af barr, från furan fälld.

Snart, snart är mon af lågor röd;
nu hvirflar allt i rök och glöd,
och ljungen står i flammor;
blott furan trotsar eld och död.

I morgon ses från skogens bryn
en svart och spöklik ökensyn;
men, fastän svedd vid roten,
står furan lika stolt mot skyn.

Ensamhet.

O vor' jag det minsta bland lingonen små,
som växa i skog,
så hade jag kvist till att sitta uppå;
då hade jag nog.
Jag hade en tufva, som vore mitt fäste;
nu är jag en ärla, som söker sitt näste,
allen,
allen under himmelens blå.

O vor' jag en vass vid den ringaste ö,
förgänglig och vek,
så hade jag rot för mitt sviktande rö
i stormarnas lek.
Jag visste min hamn, om än öde är stranden;
nu är jag en våg, som förrinner i sanden,
allen,
allen i den brusande sjö.

Och vore den hårdaste klippa min vän,
med järn i sin barm,
så skulle jag bygga mitt bo uppå den
och kyssa den varm.

Jag hade dock en som jag kallar min egen;
nu är jag ranunkeln, som trampas vid vägen,
allen,
allen och förgäten och arm.

Vattenspegeln.

En gång var jag litet barn,
sköt min båt från stranden,
lade ut mitt fiskegarn
på den grunda sanden.
Då var sjön ett spegelglas,
och jag slog min bild i kras
med de lätta årar
utan sorg och tårar.

Sista söndags rodde vi
hem från kyrkofärden.
Lika lugn och sorgefri
var den blanka fjärden,
återgaf hvar bild så klar,
som i flydda barndomsdar,
och där såg jag skrida
roddarn vid min sida.

Mellan himlens sky, som gick
långt inunder slupen,
såg jag gossens glada blick
se på mig ur djupen.

Åren skar hans bild i tu;
o, hur grymt mig syntes nu,
att så sönderbryta
spegelns silfveryta!

På nattlig is.

Jag gick öfver isen från Kaukola by
en töcknig natt.
Än ljöd i mitt öra fiolernas gny
båd' hemskt och gladt.
Om våren var det,
vinden röt,
ulfven tjöt.
Halfva mitt hjärta var stormig sjö,
andra hälften en vintersnö.

Jag trodde så visst, att hon hade mig kär;
o dåre jag!
Hon log mot alla de andra där,
som solskensdag;
mot mig så var hon
stjärnlös natt,
jordgömd skatt.
Frysande vinter är mera blid,
töar dock i sin rätta tid.

Vid det jag nu gick, ljöd bjällrornas klang
på insjöns tak,

och Katris frustande fåle sprang
mot öppen vak.
Så tät var dimman,
påskatid,
strömmen strid.
Hvisslande grep jag hästens man,
svängde släden på riktig ban.

Sen stod jag på meden, jag minns ej hur;
min harm var glömd.
Den gamla mor Annikka tog en lur,
i fällen gömd.
I natt och töcken
hästen sprang,
bjällran klang,
frysande vinter var nu så blid,
töade nog i sin rätta tid.

Vågskimmer.

Hvad är det Roines vågor
hviska i dag från strand till strand?
Tusen och tusen frågor
glittra på fjärdens silfverband.
Hvarför kysser du så min fot?
Vill du taga, som förr, mig mot?
Väna bölja, uti ditt bad
vill jag dyka, som förr, så glad.

Sjöng jag ej många gånger
här för dig om det djupa haf?
Önskar du flera sånger?
Se, mitt hjärta är fullt däraf!
Minns du källan i Hongas dal?
Under henne är klippan kal,
och så väller mitt hjärtas hopp
ur en klippa af sorger opp.

Glimmande våg vid stranden,
älskar du mer det röda gull?
Se, på den vänstra handen
bär jag en ring, af runor full.

Gyllne krona är tung och kall,
rikdom leder så brådt till fall;
men så lätt är det röda gull,
när det bärs för din älsklings skull!

Kunde du, våg, förnimma
kärleks sorger och kärleks fröjd,
skulle du, löst i dimma,
dunsta varm mot den blåa höjd.
Men nu dansar du, lätt och sval,
sorglös bort öfver Roines dal.
Vill du byta din lott mot min?
Dansa, lyckliga! Sjunk! Försvinn!

Spinnvisa.

Jag spinner min tråd på den växande rullen,
den växande rullen,
och hvit som en snö är den molniga ullen,
den molniga ullen.
Jag spinner min nya,
min skönaste rya.
Allhelgonatiden är bröllop i bya.

Jag spinner min glädje af ängarnas tågor,
af ängarnas tågor,
af skogarnas dofter, af sjöarnas vågor,
af sjöarnas vågor,
af sol i vår hydda,
af hälsa till krydda,
af änglarnas vakt, som vår tröskel beskydda.

Jag spinner min kärlek i skiftande tråden,
i skiftande tråden;
jag knyter mitt hopp vid den eviga nåden,
den eviga nåden.
Förutan dess fäste
så brister den bäste,
och fågelen söker förgäfves sitt näste.

V. Dreyses graf.

Hvem nalkas här den stilla kyrkogården
vid Sömmerda i Sachsens väna bygd
och hejdar sina steg vid marmorvården,
att hvila ut en stund i grafvens skygd?
Det är en sorgklädd, en förgråten mor,
hvars ende son förblödde nyss i slaget.
O hjärta, på ditt skönsta hopp bedraget,
sök lugnet här, där endast friden bor!
Här gömde någon en utaf de sina,
här runno andra tårar före dina.
Gråt ut, gråt ut, allena med din Gud!
Så fridfull susar poppelns höga krona,
som ville han hvar bitter tår försona
och öfverrösta hvarje smärtans ljud...

— Nej, gråt ej! Gråt ej! Torka tåren af!
För många föllo ren på denna graf.
Här droppa hundratusen mödrars tårar
som eldregn öfver denna vigda jord,
dess luft förpestas af tallösa bårar,
och själfva stenen ropar: mord!
Hvi stirrar du bestört på minnesskriften?

Vet du ej hvem som sofver här i griften?
Ett ringa redskap blott för staters kif,
en hand, som lånats åt de höges lustar,
en soldnär i den trupp, som satan rustar,
att brådt förkorta oberedda lif:
här hvilar Dreyse . . .

— Dreyse? Hvem var han?
— Tändnålsgevärets store upphofsman,
ej ensam i sin rang bland bödelsknektar,
ty mången fuskar i hans yrke än,
men dock den främste mannadråparen
i mekanikens tidehvarf, som jäktar
att öfverbjuda själfva djäfvulen
och brädda hans pokal med mordets nektar.

Han »hvilar»! Ja, uti en pöl af blod.
Hans verk ej hvilar. Han får ärestod,
och samma tid, hvars känslor öfversvalla,
när lagen låter Traupmanns hufvud falla,
den adlar Dreyse, täflar om hans lod
och prisar det som manligt hjältemod,
hvad himlens änglar tigerglädje kalla.

— Gå, sorgsna moder! Här finns icke friden.
Ett åskmoln nalkas öfver skogens rand,
och höstens aftonskyar stå i brand,
som en reflex af den mordlystna tiden.
Blod! Mera blod! Till verket, hvarje hand!
Chassepot gör under, mitraljösen dånar,
tändnålsgeväret får sin öfverman,
Och lärlingen sin mästare förhånar.
Sju i minuten, det går mer ej an:

finns här ej en, som i sekunden rånar
myriader lif? O, hvilket snille han!
Hans ära skulle räknas som nationens...
Och — seklet kallas civilisationens!

* * *

Esaias, kap. 2, 9, 11.

Den tid skall komma,
när blodig härnad
och vapenrustning
i eld förbrännas,
när folk ej mera
mot folk sig reser
och intet örlig
på jorden lärs.

Då skola svärden
till plogar smidas,
då skola spjuten
till liar krökas,
och ingen sargas
i jämmerklagan
och ingen dödas
på Herrens berg.

Då beta lammen
med leoparder,
då hvila kiden
med unga pantrar,
då leder pilten

de tama lejon,
och spenbarn leka
med huggorms häl.

Allt land skall fyllas
af Herrens kunskap,
som hafvets vågor
betäcka fälten.
Omkring Hans fana
församlas folken,
och frid skall vara
Hans ärestod.

September.

On m'a trompé.

Jag styrde dock ett stolt och mäktigt rike,
och stolt och tappert var det folk mig följde.
Bland jordens herskare fanns ej min like,
och Cesars lycka mig med lagrar höljde.
On m'a trompé!

Jag var den stumma Sfinx, jag sågs från tronen
på tidens oupplösta gåtor rufva.
Jag slog i fjättrar revolutionen,
och gamen var förvandlad till en dufva.
On m'a trompé!

Ett stormigt haf, som städs mot stranden larmar,
det lättast rörda folk som jorden ammat,
det bar jag som ett barn i mina armar,
och knappt en blixt har ur dess öga flammat.
On m'a trompé!

En pyramid, och jag dess topp, var staten,
och sex millioner röster voro basen.
Åt massan gaf jag urnans lek och maten,
intelligensen gaf jag lyxen, frasen.
On m'a trompé!

Hur rördes för min tråd marionetten!
Hur var ej äran ett försilfradt bete!
Ogenomskådlig, stödd på bajonetten,
begrof jag ordets frihet djupt i Lethe.
On m'a trompé!

Hvad båtar ljus? Blott mörkret vet att tiga.
Ett dunkelt öde oss beherskar alla.
Jag visste, att min stjärna skulle stiga,
jag glömde, att en dag hon kunde falla.
On m'a trompé!

Var äfven hon ett bländverk af demoner?
Ve, att mig allt, allt, allt, allt, allt bedragit!
O Varus, gif mig mina legioner!
Arminius har dem i spillror slagit.
On m'a trompé!

Hvar äro dessa fala legoknektar,
som nyss för Cesars örn sig hesa skrikit?
Omkring mig ser jag blott ett folk som fäktar,
som dör — och mig har själfva döden svikit.
On m'a trompé!

Och detta folk, så lätt som hafvets bölja,
det har dock burit mänsklighetens fana.
Om det förgås, hvem skall det efterfölja?
Skall tidens tornur ryckas ur sin bana?
On m'a trompé!

Finns dock en Gud, ej blott det blinda ödet,
som slumpvis leder mänskans steg till målet?

Och måste alla riken söka stödet
i rätt och sanning, starkare än stålet?
On m'a trompé!

Skall man förstå uti en framtids dagar,
att folken hafva hjärtan, ej blott magar,
att kärlek styrker och att hat försvagar?
Då stirrar häfden på min graf och klagar:
Il s'est trompé!

September.

Världarnas daning.

Väl utrannsakadt! Ett ändlöst töcken,
mer lätt än ångan, mer glest än röken,
det drifver rotlöst i rymdens öken.

Det tätnar, hopas och hopas mera,
det har en kraft till att attrahera;
då börjar massan till sist rotera.

Kring medelpunkten sig samla gärna
de tyngsta ämnen och bli en kärna,
som glänser fram i en töckenstjärna.

Alltmera hastig blir rotationen:
en ring sig löser från kohesionen
och slungas ut från ekvators-zonen.

Af denna ring ses ett klot sig dana,
som rörs kring centrum i ringens bana
och strör ut andra med samma vana.

Så danas solar, planeter, månar;
Saturni ring oss ej mer förvånar,
ty han sin form af sitt ursprung lånar.

Vårt solsystem är en ö i fjärden,
förtätadt töcken kring hufvudhärden.
Hvad fattas mer, för att skapa världen?

Hvad fattas mera? Just icke mycket,
allenast början till hela stycket,
och slutet lämnas väl ock åt tycket.

Hvem gjorde töcknet, om icke mera?
Hvem gaf det kraften att attrahera?
Hvem gaf det puffen att först rotera?

Hvem gärdar kring dessa solar alla?
De blinda hjordar, hvem må dem valla,
att de ej mötas och sammanfalla?

Och hvem har gjort dem så underbara,
omätligt stora, oändligt klara?
Är du den mästaren? Vise, svara!

Plats, plats för Anden! Gif Honom äran!
Hvar var du, myra, i tidens fjärran,
när morgonstjärnorna prisat Herran?

O, när åt väsen utaf sekunder
Han gaf en blick i sin allmakts under,
hvi glömmes Han i vårt högmods stunder?

Förutan Honom står sönderbrutet
ett kaos, blindt af atomer knutet,
och slump är början, och natt är slutet.

Far fort att hamra din värld i smedjan,
o mänskotanke! Men sist i kedjan,
där återstår blott en stum tillbedjan!

—

Aftonstjärnan.

Nu dagens sol har ändt sitt lopp;
mitt barn, lyft dina ögon opp!
Se, stjärnorna, de brinna klara;
hvad äro dessa stjärnor? Svara!
— Guds ögon, fader!

Åja, det är en vacker bild.
Men aftonstjärnan, klar och mild,
säg hvarifrån dess klarhet stammar;
hvems är det ljus i henne flammar?
— Guds herrlighets sken.

Ja visst, ja visst. Men, som du vet,
är aftonstjärnan en planet.
Du minns hvad en planet betyder;
hvem är det aftonstjärnan lyder?
— Guds vilja.

Jag menar: hvilken himlamakt
sitt välde henne underlagt
och tvingar henne utan ända
i samma cirkel kring sig vända?
— Guds allmakt.

Nå ja. Men kan du ej förstå,
att det är solens makt ändå,
som drager henne, liksom alla?
Hvad plär man dragningskraften kalla?
— Guds kärlek.

Han kallas tyngd och attraktion.
Men hvad är det som gör, att hon
ej faller in i solens skifva?
Hur vill den kraften du beskrifva?
— Guds vishet.

Centrifugal... Men låt det bli;
du har ju *din* astronomi,
och den är kanske ej så illa.
Af hvem har du den lärt, min lilla?
— Af Guds ord.

Gud öfverallt! O, byt med mig!
Mitt grand af lärdom ger jag dig,
om jag din barnatro förtjenar...
Nej, byt ej guld mot kiselstenar!

—

Gåtor.

Vet du den bok, som dagens ljus förseglar
och nattens mörker låter upp för dig;
där hvarje rad en allmaktstanke speglar
och hvarje bokstaf är en värld för sig?
Förstår du de osägligt sköna orden,
fast ingen skrift de likna här på jorden?
Vet du den hand, som ristat
i nattens famn,
liksom i dagens sol, sitt ljusbekrönta namn?

Om du det vet, säg hvarför synens sinne
är skapadt af så underbar kristall,
att jordens bilder måste dö därinne,
för att i det en himmel födas skall?
Hvi står din själ så tanklöst omedveten
hvar dag vid stränderna af evigheten,
att hon sin rot och krona
ej mera ser,
när hon till stoftets värld sitt öga fäller ner?

Om du är blind, säg hur ett barn förnimmer
Gud öfver allt, det hela uti allt:

ett ljus i morgonrodnans brutna skimmer,
en tanke i hvar skiftande gestalt?
Hvi står det, som är doldt för högsta snille,
så enkelt välbekant för denne lille?
Hvi är all jordens vishet
en spillra blott
af hvad en oskuldsblick så längesen förstått?

—

Ny krigssång.

Gå, töcken från den natt som flytt,
att emot töcken strida,
och stöt ditt svärd af luft på nytt
i morgonmolnets sida!
Det är ett sår,
som snart förgår;
en skugga blott är mänskans lif.
Hvad återstår
om femti år
af hundratusen kämpars kif?

Fall, hagelstorm, på tidens haf,
slå ringar på dess yta,
och i dess svall den skur begraf,
som ej kan hafvet bryta!
Om en minut
är svallet slut,
af dig syns då ett spår ej till.
En annan fläkt
har hafvet väckt;
han dör, som du, och allt är still.

Upp, ljus af höjden, du, som vigt
till evighet vår sträfvan!
Drag ut, att klart och segerrikt
slå nattens makt med bäfvan!
Din ljungeld slår
ett dödligt sår;
din flamma värmer tidens höst.
Om tusen år,
liksom i går,
står Michael på drakens bröst.

Slå ned, slå ned hvar usel bit
af mörkrets dolska kedja,
och vor' den än så oskuldshvit,
som själfva ljusets smedja!
Ryck masken från
hvar falsk demon!
Lys med din fackla, klara dag,
den töckendunst
af hopens gunst,
som sminkar lögnens anletsdrag!

Res högt ditt starka lifsbaner
i själfva dödens skugga!
Låt arlaregnet mer och mer
på torra öknar dugga!
Lys forskarns steg
på dunkel väg!
Låt hvarje ädel kunskap gro
som brodd i snön
och kasta frön
till lägsta dal, till minsta bo!

Dig bryter ingen töckenil
och inga hagelskurar;
du går som morgonrodnans pil
igenom nattens murar.
Åt döden såldt
är allt som stolt
sitt välde byggt på mörkrets här.
Med draget svärd
i stoftets värld
en Ande står. Hans tid är när.

—

Fotspåret i klippan.

(Ny redaktion.)

Jag stod vid hällen på branta stranden
af flodens våg.
Med stum förundran i hårda klippan
ett fjät jag såg,
ett fjät så tydligt, som uti sanden
man ser ett spår,
när barnafoten i muntra lekar
däröfver går.

Nu stoja barnen i språng däröfver
med klack och tå,
men regnet sköljer de lätta spåren,
och de förgå.
Nu äro hälar, som borra klippan,
ej mer i bruk:
hvems var den fot, som har gått på stenen,
när han var mjuk?

Är det en sanning, att fordom jorden
som lava flöt
och att graniten ur djupa rämnor
i dagen sköt,

då var ju hällen som mjuka lavan
så het i brand,
och mänskofot har ej dristat röra
hans smälta rand.

Men för millioner försvunna solhvarf
har Herren Gud
sändt ut en ängel till jordens lava
att gå hans bud,
att spörja grant, om en värld af skönhet
förmådde gro,
om där Guds afbild i frid och oskuld
fick fästa bo.

Och ängeln tryckte på heta hällen
sin barnafot
men drog den åter med hast, förfärad
af brandens hot,
och flög till himlarnas tron och sade:
Min Gud, du bjöd
mig söka Eden, och se, jag funnit
ett klot i glöd.

Då kom en röst ifrån tronens höjder:
»Se, detta klot
skall renas först uti eld, att taga
min älskling mot.
Ty ingen fläck vid mitt verk skall låda,
och ingen skall
förmäten skylla sitt väsens vagga
för synd och fall.»

Och Herren lät sina skyar dugga
den svala flod
på jordens lava, tilldess i blommor
och vår hon stod.
Men minnesgoda graniten gömde
sitt änglaspår,
och mänskan skall ej sin vagga skylla
för sorgens tår.

I mörka tider.

För universitetet.
(Ny redaktion.)

Vi föddes i ett fjärran land
vid polens snöbetäckta strand,
där lifvets lampa flämtar matt
i ständig kamp mot död och natt.
Vi äro sorgens barn förvisst:
vår vagga stod i nöd och brist,
vår blick var genom seklers rymd
af många bittra tårar skymd.

I långa vintrar ha vi lärt
att hafva ljuset, ljuset kärt.
Långt mer än söderns rika ätt
vi älska, vi behöfva det.
Förutan det är natten svart,
och villa vägen vet ej hvart,
och tanken famlar utan mål,
och slappa viljan har ej stål.

Man sagt om oss i fordomtid,
att mörka makters onda strid
i berget dolde solens glans

och klara månens strålekrans.
Men sångens milda välljud kom,
och sol och måne vände om,
att lysa mänskors skygga steg
i drifvor utan spår och väg.

O att hvar gång en dunkel makt
vårt hopp, vår sol i berget bragt,
den milda sångens strängaspel
må rädda ljusets arfvedel!
Att i Guds sannings återsken
en ädel bildning, hög och ren,
må blomstra fri och frisk och stark
ur nordens frusna ödemark!

Vi äro dock ett trofast folk;
vi höjde aldrig svekets dolk,
vi aldrig lyft förmäten hand
mot furste och mot fosterland;
vi spillt för dem med manligt mod
vårt varma, röda hjärteblod;
hvem är då den förmätne man,
som klagar oss för falskhet an?

Med hvilket svek, med hvilket brott
ha vi förspillt vår arfvelott,
förverkat denna rätt till ljus,
som hägnat våra fäders hus?
Den höga tankens fosterhärd,
vår morgonväkt i skuggors värld,
vårt finska universitet,
hvad är dess brott, som ingen vet?

Rör icke vid den makt, som går
med styrkan af en himmelsk vår
igenom natt och död och frost,
när svärden täras bort af rost!
Han är en Fenix, han står opp
ur askan till ett nyfödt hopp:
han kan en tid i fjättrar slås,
han kan ej dödas, ej förgås!

En gång, när dagens äflan all
förklingat utan återskall,
när töcknen utan spår ha flytt
och mänskoverk är allt förbytt;
då står det kvar, det sanningsord,
det ljus, som dagades i nord
för samtid, framtid, mänsklighet
från Finlands universitet.

Nya blad.

Långa vintrar ha förflutit,
sedan jag i vårens dagar
hedens ljung har sammanknutit.

Ej för ära, ej för vinning,
blott för hjärtats morgondrömmar,
knöt jag den kring ungmöns tinning.

Många gröna löf i lunden,
gröna löf och unga tankar,
ha förvissnat sen den stunden.

Men på hedens öde tufva
växa nya blad beständigt,
för att höstens dag förljufva.

Ingen vet hvem nu dem plockar
och om än en tärna tankfull
lindar dem kring sina lockar.

Ingen vet om ljungens knoppar
veckla ut sin röda blomma,
innan snö på bladen droppar.

Blyga doft af ödemarken,
icke föddes du för bergen
och den mänskofyllda parken.

All din ungdoms ärelystnad
var att kransa fosterjorden,
blomma gömd och dö i tystnad.

Alltför vek för lifvets höjder,
har i dalens dagg du speglat
ofta sorg och sällan fröjder.

Stundom såg jag vid din sida
ynglingar för ljuset glöda,
män för rätt och sanning strida.

Och när barnets blick förtrogen
log emot din friska blomma,
flög ett solsken genom skogen.

Full af undran och förfäran,
har du då böjt ned din stängel:
Dig allen, min Gud, ske äran!

Hvad är jag? Ett stoft, ej mera;
rö för vinden, sönderbrutet,
fläckadt utaf jordens lera.

Men när mellan löf en strimma
faller på de vissna tufvor,
undrar skogen, att de glimma.

Allt hvad högst och bäst och renast
talar ur ett mänskohjärta
är en andesuck allenast.

Och den oförtjenta gåfvan
är det bleka återskenet
af oändligt ljus därofvan.

November.

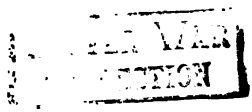

Leonard Fahlander.

Minns du en sommarkväll, när solens brand
så sakta slocknade i västanfjärdar,
det hvita huset där på vikens strand,[1]
fördystradt af den mur, som det omgärdar?
Bor här ej friden vid naturens barm?
Är icke här, så skild från stadens larm,
den lugna hamnen för en stilla lycka,
som parkens sus och sköna blommor smycka?

Nej, vandrare, som kom så glad i håg,
du vänder härifrån bedröfvad åter.
Så bitter är ej hafvets salta våg,
som här den tår en namnlös smärta gråter.
Här flämtar skymd, och slocknad ej likväl,
förnuftets lampa i en mänskosjäl;
här tränar efter ljus i mörka banden
den brutna, stoftomsnärda mänskoanden.

Här är de lefvande begrafnes bo;
men blott ett steg härifrån är kyrkogården,

[1] Lappvikens vårdanstalt för sinnessjuka, naturskönt belägen invid Helsingfors

där inga drömmar störa grafvens ro
och kvalen slumra under minnesvården.
Du lycklige, som lifvets fröjd begär,
förstår du huru dyrt det offret är,
för den som kunnat välja bättre öden,
att här bo mellan vansinnet och döden?

Det var en man, som detta offer bar
för mänskors väl i långa, långa tider,
den man, som först i Finland grundat har
ett hoppets hem för själens mörka strider.
Här fogade han hop, på kärlek rik,
en brusten länk i själens mekanik;
här gaf han son åt mor, åt make maka,
åt vänner vän ur grafvens natt tillbaka.

Hur lugn, hur mildt beherskande han gick
bland detta folk, som ingen regel leder!
Det var som såg hans djupa tänkarblick
i själens bottenlösa afgrund neder.
Vilddjuret, löst från hvarje mänskligt band,
sig krökte undergifvet för hans hand;
det stilla grubblet, trefvande i dimman,
såg i hans blick den första räddningsstrimman.

Hvad djup af kärlek, ljus och inre frid
behöfs ej där, att så mot mörkret strida!
Och när hans krafter sviktade därvid,
stod där en trogen maka vid hans sida
och läkte sjuka hjärtan, honom lik,
med modersömhet, blommor och musik,
tilldess i välljud smälte smärtans tårar
och vissna höstar blommade som vårar.

Lykttändare i tankens natt han var,
och dock så flärdlös i sin barm han gömde
det offer han för mänskligheten bar,
att han sig själf och världen honom glömde.
Så oafvändt, så fast af viljans stål,
hans blick var riktad mot de högsta mål,
att allt det glitter mänskor efterfika
med dårens kungamantel gällde lika.

Nu har han tagit ut sitt korta fjät
till grafven, till sin granne där på stranden.
Hans gamla skyddslingar förstå ej det,
de stirra liknöjdt, obekant på sanden.
Törhända, undangömd vid griftens grus,
står likväl en, som förts från natt till ljus,
och med hans tår, ur tacksamt minne vaknad,
sig blandar fosterlandets tack och saknad.

Vis eller dåre, hvad är mänskors släkt
för Honom, som allen, allen är ljuset?
En skugga blott, en vilsen aftonfläkt,
som irrar famlande mot fadershuset.
Du högsta ljus, fullkomna du och stärk
dem, som på jorden verka här ditt verk,
och när, som denne, de i mödan dignat,
låt, Herre, deras minne bli välsignadt!

14 November.

Bertel Thorvaldsen.

Kantat vid hans sekularfest, firad af Konstnärsgillet den 19 November.

Hvems är den milda röst,
som ljuder så långtifrån
igenom natt och höst
och stridernas fjärran dån?

Det är odödliga gracer
på Helikons vårliga kullar.
De vira i festlig fägring
den evigt grönskande lagern
kring konstnärns strålande panna
och sjunga årtusendens hymner:
Ära ske himlarnes konung!
Af Hans kraft har lifvet sin blomma.

Sköld brister
i blodigt slag,
svärd mister
sin udd en dag.
Makt brytes,
och glans förgår,
lust bytes
i sorgetår.

Men det, som de himmelska makternas val
har vigt till ett vittne i skuggornas dal,
det brister ej mer,
det kan ej förgå,
det störtar ej ner,
det måste bestå
odödligt...

Lycksaligt leende
med bägaren Hebe står.
Åt konstnärn räcker hon
sin eviga ungdoms vår.

Drick Lethes ljufliga nektar,
glöm jordens sorger och vinning,
och lef i den vår, som fläktar
kring himmelska väsens tinning!
För nya sekler, som randas,
din marmor lefver och andas.
Ära ske himlarnes konung!
Af Hans kraft har lifvet sin blomma!

Vid studenthusets invigning.

26 November.

KÖR.

Vi byggt ett fäste
på morgonrodnans berg.
Vi rest dess murar
af hoppets rosenfärg.
Den mulna skymningsstunden
belog vår dröm i går;
i dag på fasta grunden
af hård granit han står.

KVARTETT AF STUDENTER.

Var hälsad, nordens blyga tärna!
Din kärlek har förbytt vår dröm till verklighet.
I stenen ristas in
din ungdomsvarma tro.

KÖR.

Morgonens rosiga timma
lifvar den gryende dag;
än öfver höstarnas dimma
kastar hon vårens behag.

Lyckliga, leende tider,
hoppets och kärlekens stund,
vigen till manliga strider
ynglingens glada förbund!

TÄRNOR.

Vi tänkte på eder i fjärran dal,
när tysta vi sutto vid sömmen.
Vi virkade glada studentens sal,
vi kransade lyror i drömmen.

STUDENTER.

Vi tänkte på eder i ljusets strid,
när skuggorna skymde vårt sinne,
en skyddande ängel stod oss tredvid:
det var edert älskade minne.

TÄRNOR.

Vi tänkte på dig, o vårt fosterland,
när vårliga skördarna gunga.
Gud signe hvart ax på Finlands strand,
Gud skydde de gamla och unga!

STUDENTER.

Vi tänkte på dig, o du ljusets makt,
för hvilken vi lefva och strida.
Omhägna all tid vår trogna vakt!
Valkyrian står vid vår sida.

HELA KÖREN.

(Finalen ur Kung Carls jagt.)

En stjärna går upp vid nordanfjäll;
hon brinner så glad i höstlig kväll,

hon skiner på sjö, på moar och strand,
och hon är vår kärlek till fosterland.
Hon lyser vårt mål på nattlig stig,
hon vinkar oss huld till sig, till sig,
hon kastar sin glans på kämparnes graf.
Säll den för henne sitt hjärteblod gaf!

Vi gärda en mur allt Finland kring,
vi binda vår tro med fästering,
vi ställa vårt bröst mot vågornas svall;
vår brinnande kärlek är Finlands vall.
Stå solig och lugn, vår ädla bygd!
Vi värna din frid, din framtids skygd,
vi famna din strand med hand uti hand;
stå starkt, stå ljust, o vårt fosterland!

Ludvig van Beethovens minne.

Konstnärsgillets sekularfest den 17 December.

Det stormar ute. Brak och hvirfvelvind.
Kanonen ryter, krigets lågor brinna.
Europa rodnar. Folkens lärarinna
ser barbariet klösa hennes kind.
Men ej för krigets tårar, bragd och strid
är denna dagens lagerkrona knuten;
hon kransar ljuflig, älskande och blid
en mänsklighetens seger, full af frid,
och binder hop ett sekel i minuten.

Säg mig den röst, den lyckliga, som talar
till alla folk, till hvarje mänskobröst;
hvars språk förstås i Himalayas dalar
och ljuder välbekant i polens höst;
säg mig den makt, på en gång stark och vek,
som vingar barnets oskuldsfulla lek,
som eldar ynglingen för fädrens ära,
som färgar ungmöns blyga kinder skära
och än när lifvets afton skymmer blek
förmår den frusna snön att blommor bära!

Det är musiken. Det är änglasången
från alltets onämnbara harmoni,

som i det brustna stoftet ligger fången
och känner sig i tonen åter fri.
Det är den fallna, bundna mänskoanden,
som i sin trängtan, skakande på banden,
uppsamlar hvarje fjärran återljud
af sin så bittert sörjda frid hos Gud.
Och liksom ljuset bryts i molnens dimmor,
så färgas tonerna i mänskans barm
än glada, leende som solskensstrimmor,
än veka, sorgsna, trotsiga af harm,
än stormiga, som hafvets vilda dån,
än lugna, som ett fridsbud långtifrån,
än majestätiska, som stjärnors flamma,
i hymner till den höjd, hvarifrån de stamma.

Om nu så outsägligt rik och skön
är harmonin — om nu så utan like
är tonens ändlöst vida kungarike —
hur mäktig måste *han* ej varit där,
som bortom grafven än dess spira bär!
Det är den konungen vi minnas här.

Musikens barndomssaga går tillbaka
till söderns näktergal och nordens vaka,
till Orfeus och Väinämöinens sång.
Hon var naturens barn vid källans språng
och härmade kaskadens sorl i lunden.
Men när den hvite Krist i världen kom
och mänskoandens längtan såg sig om
på samma gång mot höjden och mot grunden,
då löstes tonens vinge, som var bunden,
då fick det outsägliga gestalt,
och jordens glädje, jordens sorg försmalt

i harmonin, som hade ord för allt.
Då kommo mästarne med böjda knän
i Guds tillbedjan. Sekler runno hän,
årtusenden begrofvo sina strider
i kyrkans lofsång. Då kom *Bach* omsider
att prisa under öppen himmel Gud,
då klädde *Haydn* musikens konst till brud,
då hördes *Händels* halleluja dåna,
och då kom *Mozart,* som ett vingadt bud
från gracers värld, att tjusa och förvåna.

Nec ultra! ljöd det. Tonernas palats
skall ingen bygga högre. Mellan jorden
och himmelen finns icke mera plats.
Men se, en yngling, som förnam de orden,
steg, oförväntadt stor, ur skuggan fram,
djupögd, begrundande och allvarsam.
Han mätte hela höjden af den himmel
och hela djupet af den mänskotår,
emellan hvilka tonens skala går
i ständigt böljande melodiskt vimmel,
och fann ett ändlöst rum, som återstår.
Han visste knappt utaf att, än så ung,
han hade byggt ett torn på Mozarts fäste;
han hade stigit högre än den bäste,
Ludvig van Beethoven var tonens kung.

Ja, konung var han, som det högsta fjället
sin krona reser öfver molnens lopp,
när morgonstrimman tidt i hanegället
den snöbetäckta kedjan lyser opp
och dalens småsten yfs att i dess skugga
få svalkas af de arlaregn, som dugga

ifrån den väldige titanens topp.
En jätte var han, som ifrån sin borg
såg öfver lifvets trånga marknadstorg
långt, långt emot de obekanta landen,
som hägra där i skyn vid himlaranden
och bjuda, höjda öfver strid och sorg,
ett hopp för hjärtat och en hamn för anden.
Han var en ocean, som i sitt svall
har samlat tusen strömmars strida fall.
Hvad före honom tonens konst har skapat,
det har han andats in, ej efterapat,
och andats det i välljud åter ut,
men omsmält och förädladt dock till slut.
Så stiger oceanens salta våg i töcknen
och faller som försötmad dagg igen
att med välsignelse från himmelen
bevattna rikt den ofruktbara öknen,
och långt från hafvet, där man icke ser
den forna vågens tummelplatser mer,
ej hör en suck af böljans sorl mot stranden,
förnimmer man dess sötma än i sanden.

Beethoven sjunger ur ett mänskobröst
all sorg, all strid, all outsäglig trånad,
all oförklarad fröjd, all namnlös tröst,
och hvarje ton är ur *vårt* hjärta lånad.
Han gifver åt naturens tankar röst
i blommig vår och i förvissnad höst;
han låter alla tidens missljud storma
i hån mot himmelen, men griper dem
i deras öfvermod och för dem hem
till källorna för harmonin att forma
sig där till högre samklang på hans bud

och lösta, öfvervunna, prisa Gud.
Det är det himmelska till sist, som segrar,
det högsta, som i slutackordet hägrar,
det goda, som ur smärtans graf uppstår,
det ädelt sköna, oförgängligt sanna,
som reser in i döden högt sin panna,
det eviga, som fram ur tiden går.

Och därför står han än som en koloss
långt öfver seklets stormupprörda vågor
för hvarje folk, som frågar tidens frågor,
för världen, för Europa och för oss.
Och därför står han här i kväll med blida
ljusflammande gestalter vid sin sida,
bestrålad än af minnets stjärnekrans.[1]
Ej dagen blott, en eftervärld är hans,
och hvilka blixtar genom tiden ljunga,
de fjärran sekler skola länge sjunga
Guds lof och lifvets skönhet med hans tunga
och oförvissnad lager kransa än
musikens kung, Ludvig van Beethoven.

[1] Beethovens bild var omgifven af en elektrisk ljuskrets och vaktad af genier.

År 1871.

En trogen tjenarinna.

I femti år stod hon på vakt
vid gamla ladugården,
höll ko och kalf och lamm vid makt
med aldrig trötta vården.
Det var en höjd af öfvermod
att föra in en ann metod,
än den hon allrabäst förstod.

Hemfödd var ju hvarenda ko,
det måtte hon ju vetat,
som hade dem i skog och mo
så ofta efterletat.
När deras tid var kommen dock,
med samma vänskap, samma lock
hon ledde dem till döden ock.

Hon var uti sin ålders vår,
när hon vid gården hamnat,
och hennes raska tjugu år
väl ock en fästman famnat,

om hon det ansett mödan värdt
att slösa bort den tid hon lärt
att Gud till bättre ting beskärt.

Ty karlatag tog själf hon med
och skonade ej näfven.
Hon bar sin säck, hon högg sin ved,
och noten drog hon äfven.
Och om hon hade då sin smak
att röka gärna sin tobak,
var det på orten vanlig sak.

Men blef hon utan hem och man,
tog hon det ej förläget:
allt hvad hon här i gården fann.
det var som hennes eget,
och gårdens barn i leder två,
de voro hennes barn också:
»De bräs på våran släkt ändå!»

Hon gaf dem alla skilda namn
och kor att hålla kära.
Det var en fröjd att i sin famn
till ladugåln dem bära
och bjuda dem från hyllan sen
den bästa bunke, blank och ren,
som ej bestods åt hvar och en.

Omsider flyttade hon ner
till liten stuga egen.
Det var ett gästfritt nattkvarter
för fattiga från vägen.

Sitt ringa bröd hon delte då
och räknade ej stort därpå,
om dålig tack hon kunde få.

Men från den låga kojans dörr
var icke långt till gården.
Där var hon hemma, liksom förr,
och höll den gamla vården.
Den enda skillnad var, att ju
hon kunde bjuda barn och fru
på bastu och på kaffe nu.

Spinnrocken gick, och väfven led,
och bastun rökte bogen.
Behöfdes tjenst, så var hon med,
för alla flink och trogen.
Det var som fordom Lotta Svärd:
man log, när gumman var på färd,
men tack och heder var hon värd.

Förrän hon tänkte själf därpå,
så var hon gammal vorden,
men känd af minsta barn ändå
så väl som utaf hjorden,
och alltid glad och alltid nöjd,
väl ock för litet gyckel böjd,
men gladast öfver andras fröjd.

Till gården nu med ny metod
en arrendator trädde.
Hon silade med sorgset mod
den sista bunkens grädde

och tyckte det så sällsamt var,
att själfva grädden, gul och klar,
den gamla gårdens märke bar.

Då var det slut. Hvad hade hon
på jorden mer att göra,
när hennes kor de legda hjon
på bete skulle föra?
Till öfverlopps i denna värld,
gick gumman än ett år sin färd;
det var förbi med Lotta Svärd.

Om påsken gick hon nöjd till ro,
liksom att rum beställa
i evighetens lugna bo
för matmor bland de sälla.
De hade följts så troget åt,
och snart var bådas kulle våt
af sommarregnets tysta gråt.

Men vid hvarandras sida än
man ser, som därförinnan,
husmodren hvila som en vän
med trogna tjenarinnan.
Och Han, som allas börda bar,
sin lön också åt henne spar,
som trofast i det lilla var.

Vid konstnärsgillets årsfest.

6 Februari.

Hvem har samlat de moln, som på himmelen gå?
Hvem har böljorna mätt, som mot stränderna slå?
Hvem har räknat de lif, som en flyktig sekund
ha fulländat sin rund
och förgåtts i de ändlösa rymdernas blå?

De ha stigit som dimmor ur dalarna opp,
de ha droppat sin dagg, de ha vandrat sitt lopp,
och när morgonen kom, var där icke ett spår
af det lif, som i går
var så stolt i sin äflan, så djärft i sitt hopp.

Blott af få är ännu på det höstliga haf
ett försvinnande sken, där de seglat i kvaf,
och det fladdrar, det flyr. — Det är Minnet, som än,
likt en tröstande vän,
med sin fackla belyser de drunknades graf.

Men den eviga makt, som ej döden berör,
har de glömda ej glömt. Han till ljuset dem för,

och han väger dem med sitt rättfärdiga ord;
ty ett rykte på jord
är för honom ett skum, som med vågorna dör.

* * *

En stålbepansrad Norna står
på askan af det flydda år
och på sin sköld af koppar slår.

Draktänder hon i världen sått,
och ingen statskonst har förstått
att hejda hatets öfvermått.

Allenast ljus af höjden kan
i världens strid bli öfverman
och lysa järnets tid i bann.

Hvad namn än våldets kämpe bär,
hur glittrande han än sig klär,
han mänsklighetens pöbel är.

Och vapenlöse ställe vi,
att vittna mot hans barbari,
en ljusets adel, hög och fri.

Vi prise ingen blodig dat,
ej storm, ej våld, ej hämnd, ej hat;
vår värld är tankens fria stat.

Åt snillets kamp för ädelt vett,
åt sanning, ljus och mänskorätt
allena ärans pris vi mätt.

Dess valplats är vårt segerfält,
dess vittnen i vår spets vi ställt,
dess hjältar har vår hyllning gällt.

Nu slute vi i minnets famn
det flydda årets flydda namn
för eftervärldens fjärran hamn.

Från sunnanbygd, från nordanstrand,
från vänners krets, från fosterland
vi räcka skuggorna vår hand.

Allt det vi aktat högst och bäst
må vara här en älskad gäst
och adla Konstnärsgillets fest.

* * *

Immorteller och lager vi linde i dag
kring de bleknade skuggornas vissnade drag
och kring alla på jord, som i tider af järn
äro vakter och värn
för de himmelska makternas trampade lag.

Och vi samle i bild till en lefvande krans
denna tidernas vakt i ovanskelig glans.
Men den eviga Anden är en uti allt,
fast han växlar gestalt,
och allt skönt är *hans* verk, och all ära är *hans*.

Konstnärens maka.

Josefina Ekman, född Pippingsköld, † 9 April.

Hon räckte honom gladt sin hand
på lifvets törnbeströdda strand,
hon sporde ej hvad lott han bjöd,
om det var lust, om det var nöd,
om han åt henne räckte
sitt armod eller öfverflöd.

Hon sökte ingen annan lott,
än tryckas till hans hjärta blott
och dela, mot hans skuldra böjd,
hans nederlag, hans segerfröjd,
hans sena aftonskymning,
som dagern från hans middagshöjd.

Hvar solglimt på hans lefnadsstig
i hennes öga speglat sig;
hvart törne, som hans hjärta nått,
det kände hon i dubbelt mått;
hvar hand, som räcktes honom,
den tryckte hon igen så godt.

När han var svag, af striden trött,
när konstnärshjärtat halft förblödt,

då var hon stark, då var hon varm,
då stödde hon sin kämpes arm,
och Gud allena visste
den strid hon bar i egen barm.

Och världen såg hans namn i glans,
all ära, all triumf var hans;
hon stod där med sin öppna famn
okänd i skuggan af hans namn,
i lyckans dag förgäten,
och alltid dock hans trygga hamn.

Nu är hon borta. Hvad finns kvar
i denna värld af hvad hon var?
Ett öde hem, en graf, en tår,
en vissnad krans från hennes bår:
hans minne, det skall lefva,
så länge Finlands konst består.

Kanske skall dock en annan tid,
som rörd och tacksam stannar vid
en tafla, full af friskt behag,
med aktning minnas än en dag,
att utan konstnärns maka
fanns icke detta penseldrag.

Men Han, som engång döma skall
vår självviskhet och svaghet all,
Han mäter med fullmålig vikt
det trogna hjärtats tillförsikt
och den ödmjuka kärlek,
som allt försakat för sin pligt.

15 April.

— — —

Karl Collan.

Ord till Benekens hymn för de döda.
19 September.

Sakta dör sången
bort öfver sångarns graf.
Tonerna stiga
i böner upp mot höjden.
Stormen har omvändt
bladen i lifvets bok;
Kristus fullände
hvad stoftet ej förmådde!

Vän, som oss flydde,
älskade, saknade!
Kärlekens tårar
droppa på din urna.
Fäderneslandet står
höstklädt omkring din bår,
kransande sonen
med sina sista blommor.

Slockna förklarad,
strimma af ädelt ljus!

Domna i välljud,
fagraste bland toner!
Långt, långt i Finlands mo,
vidt öfver strand och sjö
furorna susa
dina sångers minne.

Blommorna på Karl Collans graf.

9 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och lijor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de dödas stad,
och löfven började falla;
men solen sken genom molnet glad,
och Guds ord tröstade alla.

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens äd[illegible]
till tack för sångarens

Och nu var höst[illegible] stad,
och löfven bör[illegible]
men solen sk[illegible]olnet glad,
och Guds o[illegible]la.

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla
till tack för sångarens

Och nu var höst stad,
och löfven börj
men solen sk olnet glad,
och Guds or a.

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och hjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de dödas stad,
och löfven började falla;
men solen sken genom [illegible] lad,
och Guds ord tröstad

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de dödas stad,
och löfven började falla;
men solen sken genom [illegible] lad,
och Guds ord tröstad

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de dödas stad,
och löfven började falla;
men solen sken genom molnet glad,
och Guds ord tröstade alla.

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla
till tack för sångarens t

Och nu var höst i
och löfven börja
men solen sker
och Guds or

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de död
och löfven började falla;
men solen sken genom
och Guds ord tröstade

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Blommorna på Karl Collans graf.

19 September.

Där blommade kransar på grafvens mull,
de voro så sköna och bjärta:
där doftade rosor för kärleks skull
och liljor för trofast hjärta.

Och eklöf var där för manlig dygd,
reseda för ödmjukt sinne;
syrenen betydde fosterbygd,
löfkojan ett älskadt minne.

Dem virade barnen i skolans sal
i rika, vackra festoner
till tack för lärarens ädla tal,
till tack för sångarens toner.

Och nu var höst i de dödas stad,
och löfven började falla;
men solen sken genom molnet glad,
och Guds ord tröstade alla.

När sången klingade sakta bort
och daggen fuktade marken,
då var där ej månget öga torrt
i hela den vida parken.

Se det är minne som sent förgår;
det lönar väl lifvets möda,
när kärlek kläder en höst till vår
och tårar i blommor flöda.

Krist gifve, när blomstren här förgå,
att vi till himmelen vädje,
att alla som här i tårar så
uppskära en evig glädje!

Tr. 23 September.

Ekenäs seminarium för folkskolans lärarinnor.

Invigning den 12 Oktober.

Upp, fosterbygd, upp, modersarm
på hundramila strand!
Pryd nu din dotters blyga barm!
I dag hon fått en gåfva varm
af Guds den Högstes hand.
I dag hon af sitt folk har fått
sin länge glömda arfvelott
af ljus för fosterland.

De gula blad af hösten tag,
och pryd din gård med dem,
och bed med dina barn i lag;
i dag är en välsignad dag
för många tusen hem.
I dag sås framtid. Fröet når
till många, många fjärran år,
och ingen vet till hvem.

Stå upp, du dotter af vår bygd,
du vårens fagra knopp;
räck alla Finlands barn ett skygd,
och svär att fostra dem till dygd

och Herrens fruktan opp,
att intet kan dem skilja här,
hvad språk än deras tunga bär...
Ett land, ett folk, ett hopp!

Du fått ett högt, ett herrligt kall
intill din lefnads slut
att med din trogna kärlek all
bevara mångas fot för fall
i frestelsens minut
och gömd, kanhända glömd också,
i många späda hjärtan så
Guds rikes skördar ut.

Gud löne all din trogna vård,
Han styrke mod och hand;
Han signe denna plantegård,
när vår är grön, när höst är hård,
till fröjd för hembygds strand,
till endräkt, kärlek, ljus och frid;
Gud signe nu och i all tid
vårt finska fosterland!

År 1872.

Finska rytterlets marsch i trettlåra kriget.

I.

Den snöiga nord är vårt fädernesland;
där sprakar vår härd på den stormiga strand,
där växte vid svärdet vår seniga arm,
där glödde för tro och för ära vår barm.

Vi vattnade i Nevans bad vår frustande häst,
han sam öfver Weichseln så glad som till fest,
han bar öfver Rhen vårt hämnande stål,
han drack utur Donau kejsarens skål.

Och rida vi fram öfver slätter och däld,
så springa ur hofvarna gnistor af eld,
så haglar vårt hugg som ett hammarslag,
så ljusnar för världen en framtids dag.

II.

Var tröst, du som suckar i mörker och band!
Vi komma, vi komma, vi lösa din hand.
Där pustar ej träl i vår frostiga nord;
friborne vi rida i fält för Guds ord.

Vid Breitenfeld vi togo Pappenheim i vår famn;
vi skrefvo på Kronenbergs brynja vårt namn;
vi svedde grått skägg för Tilly vid Lech;
vi blödde med kungsblod vid Lützens häck.

Och rida vi långt från vårt nordliga spår
till glödande drufvor och blödande sår,
så smattra trumpeterna segerbud.
Hugg in, tappra led! Fram! Med oss är Gud.

Selma och Fanny.

Sång vid hundraårsfesten till Franzéns minne.
9 Februari.

Vid älfvens strand i norden
knöt Selma blyg sin krans.
Hon var ett barn af jorden,
en dagg i morgonglans.
En yngling stod vid forsens rand,
och Selmas oskuldsfulla hand
band i hans första lyra
natur och fosterland.

Sen såg han Fanny luta
sin kind mot purpurskyn,
där skogens toppar sluta
vid aftonhimlens bryn.
Guds rikes sköna barn var hon,
en ljusbild från den Högstes tron;
och Fannys änglatårar
ha helgat lyrans ton.

Så många vintrar snöga
sen dess på älfvens strand,

och skumt är sångarns öga,
förvissnad är hans hand.
Men lika ung är Selmas vår
och lika himmelsk Fannys tår,
och lika varm från lyran
hvar ton till hjärtat går.

Vid vaggan långt i norden
de mötas nu i dag:
det ljufvaste på jorden
bär himlens anletsdrag.
Nu kransar Selma lyran grön,
nu böjer Fanny knä så skön,
nu smälta jord och himmel
till ett i deras bön.

Originala skuldsedeln.

Till en landtdagsman, som begärde se originala förbindelsen på Finlands tacksamhetsskuld till Sverige.

Skuldsedeln vill du se — originalet,
det sekelgamla, som förbinder oss
till tack mot Sverige? Hvarför ej? Här är det!

Gå först ett steg i söder öfver viken
till esten, till vår broder. Fråga honom
hvad lott han burit och hvad nu han är!
Gå sedan österut. Träd fram på vida,
oöfverskådliga, fruktbara slätter
långt mot Ural, och fråga kumlen där
om de förgångna folk, hvarthän de gått,
hvi de ej lefva, hvi på deras grifter
med möda letar forskaren ett namn.
Och om då smyger skygg vid flodens stränder
en fattig tscheremiss, ostjak, mordvin,
i djurhud klädd, med vildens rädda blick,
med hedendomens mörker i sitt hjärta
och ingen mänsklig kunskap under pannan,
så fråga äfven honom om hans lott!
Han skall, som esten, svara på din fråga,
att också han en gång var stark, som du,

och fri, som du, och rik på svedjemarker
och boskapshjordar och en framtids hopp.
Men fråga icke mer — vänd skyndsamt åter
från dessa stepper till ditt fria land,
och jämför oss, dig själf och dina bröder,
med dem där borta! Mät med oförvillad
och rättvis blick hvad seklerna beskärt
åt dem och oss — vår frihets gamla grund,
vår arfslott i Europas rika bo,
vår lag, vår sed, vårt vetande, vår tro;
och om du då är blind, skall kyrkans mur
och domarsalens bord och skolans bänk
och bondens plog och handtverksmannens hyfvel
och hamnens skepp och dina städers torg
och sist din egen stämma svara dig:
här är skuldsedeln! Här är allt ditt land,
som vittnar om hvad du i arf har fått
af västerlandet! Utan denna skuld,
förmätne frågare, hvad vore du?
Du vore tschuden, som gått under jorden,
du vor' ostjaken, irrande på heden,
du vore esten, tyngd af seklers ok,
och aldrig höjde du i folkets rådsal
din fria röst till tacklöst, tanklöst hån.

Så skulle de dig svara. Om du säger:
vi bördat skulden af med blod, med aska,
med hjältebragder och med store män;
och om du säger: det är vi som sådde
vårt korn i askan; det är vi som byggde
vårt hus ur gruset; det är vi som buro
i oförskyllda fejder härjarns hugg
och bärgade ur seklers natt och sorger

vår nutids frihet, ljus och självbestånd;
då svarar häfden: detta allt är sant;
rif sönder skuldebrefvet — med ett villkor!
Jag löser dig från alla forna band,
när stjälken växer utan rot, när axet
ej mera prisar såningsmannens möda,
när det förgångna ej är nutids grund,
när minnet ej är hoppets barndomsvagga,
när vandrarn trampar på sin trogna staf,
när vuxen man förnekar ynglingsår,
när folken uppstå utan ljus och värme,
som svampar i en dimmig natt ur jorden,
och när historien, trött att allt försona,
belönar otack med en ärekrona.

Gå, handla som dig lyster, du är fri.
Slit sönder sedeln. Ingen annan domstol,
än gärningarnas frukt, skall döma dig.
Var man för dig, det är din fulla rätt;
men tro ej mer din stridskamrat i nöden;
han skall förråda dig. Tag dig till vara
för detta barn, som du har älskat, vårdat
och fostrat upp; det skall förneka dig.
Hvar ädel känsla i ett mänskobröst
är självviskhet; hon ljuger, ljuger blott
och tänker blott på sig... Gå, frågare,
är du nu nöjd? Är nu din räkning kvitt?
Farväl!' Nog stå vi utan den valutan,
och gamla Sverige lefver oss förutan.

Draktänder.

Nu är det vår. Gå, såningsman, till fälten,
så ädla frön! Det är en bördig jord.
Så korn! Så ljus! Så framtids rika hopp,
men så ej blåst, att du ej skördar storm!

I män af Finlands folk med skilda språk,
hvi sån I drakens tänder ut i jorden
och minnens ej, att däraf växa upp
beväpnade, som skola sönderhugga
hvarandra och ett sargadt fosterland?
Hvi sliten I den ärorika fanan,
som genom sekler skuggat samma leder,
i tvenne trasor till ett hån för vinden
och skrifven på den ena: forntids minne
och på den andra: nutids, framtids rätt?
Liksom man kunde rycka tidens lemmar
ifrån hvarandra, stympare!

Gå, flagga
med ena trasan där, förmätne, du,
som, stödd på västerlandets minnen, nekar
den tid, som är, att vara vuxen son

af fäders hydda! Fåfängt är ditt trots.
Ställ dig mot forsen, bjud hans starka bölja
att vända till sin ringa källa åter!
Gå ut en vårdag på det fria fältet
och bjud dess tegar stanna kvar i snön,
bjud, om du mäktar, gräset att ej gro;
förtrampa furans gröna skott i ljungen
och säg till henne: blif den dvärg du var! . . .
Du med den andra trasan, oförvägne,
som glömt den lifvets skola, där du lärt,
yfs, att du i ditt oerfarna högmod
i går var intet och i dag är allt!
Är du den vår, som födts ur vinternatten,
så rota dig i kärlek, ej i hat;
låt allt det lefva, som har kraft att lefva
och mod att älska! Slut det till ditt bröst!
Den dag skall komma, när det hör din röst
och den i stycken slitna fanan formar
sig åter hel att trotsa tidens stormar.

Hvi susar där en annan vind i björkens,
en annan där i granens krona nu?
Är han ej en, den sekelgamla skog?
Har icke samma tufva fostrat alla
dess skilda stammar, att den ljusa grönskan
må blandas med den mörkare och vandrarn
må fröjdas åt ett växlande behag?
Såg ej i sekler samma sommarsol
och samma vinternatt på båda ned?
Hvi säger då den ena: jag är skogen,
och jag är skogen, svarar stolt den andra,
när öfver båda hänger på ett hår
den yxa, som till marken båda slår.

Hvad Herren Gud så landfast har förenat
i lust och nöd, i natt och sommarljus,
det skall ej mänskan störta kull i grus
och skilja åt det som till ett var menadt.
Välan, var björk, var gran på samma strand,
men framför allt var son utaf ditt land,
det gamla, kära, enda, odelbara,
som ej kan lefva och förskingradt vara!
Klyf ej det fäste Herren helt dig gaf;
hugg ej med vänster hand din högra af!
Ditt hjärtblods pulsar i dem båda flöda,
och med dem båda skall ock du förblöda.

Magnus von Wright.

Studentsång vid invigningen af hans minnesvård.
25 Maj.

Son af ditt land, det älskade och ljufva,
slumra här under Finlands gröna tufva!
Fäderneslandet sänder fridens dufva[1]
öfver din urna.

Stråle kring vården, där ditt namn vi skrifva,
vårarnas fägring, vinterns hvita drifva;
sjunge hvar morgon kring dess dunkla skifva
lärkor af höjden!

Frid öfver sorgen, som vårt hjärta sårar!
Ära ske Gud, som torkar alla tårar!
Lof ske Hans namn, som låter minnets vårar
blomma i kärlek!

[1] Vården prydes af en hvit dufva i marmor.

År 1873.

Henrik Gabriel Porthan.

— De Socrate — det är ett klassiskt ämne.
Jag ser, ni goda mönster ej försmått,
och om vi några barbarismer lämne,
så är latinet öfver hufvud godt,
expositionen redig, thesis prydlig
och conclusionen, *suo modo*, tydlig.
In summa, unge man, ni säger rätt,
att vishet är de höge gudars gåfva;
lägg endast till, att hon ej köps så lätt
och allra minst beskärs oss när vi sofva.
Men hvad är det ni skrifvit här till sist?
Att »Socrates står öfver mänsklig brist»,
att »världshistorien ligger vid hans fötter»,
att »lifvet skjuter sina hjärterötter
i tänkarns panna» ... Bah, stryk ut det där!
Det där är fraser, och hvad gör det här?

Vid dessa ord en purpursky bestänkte
studentens kind, där, full af ungdomsmod,
han för den vidtberömde läraren stod.
Hans barm slog högt, hans öga blygt sig sänkte,
han sade (på latin, som seden var):

— *Præclare vir*, det var *på er* jag tänkte!
— På mig?
— Jag tänkte — var studentens svar,
i det allt högre på hans kind steg glöden —
jag tänkte på hvad ni för Finland är,
hur ni oss lifvets djupa vishet lär,
hur ni har tolkat våra dunkla öden,
hur detta folkets ande först i er
har vaknat upp, för att ej somna mer,
och följer er i ljusets kamp till döden...

Han tystnade. Hans öga glänste vått,
hans stämma svek i känslans öfvermått,
han velat böja knä, som för monarker.
Då tog den store mästarn lugn hans hand
och visade vid öppna fönstrets rand
oktobersolens sken på strand och parker.
— Se — sade han — hur solen glimmar glad
på äppleträden med de gula blad
och gyllne frukter!... Yngling, när ni prisar
den gamles ära, minns, att nästa vår
bär i sin barm de frön, som hösten sår,
och nästa sommar deras kraft bevisar!
Jag är det trädet med de gula bladen,
och gångna sekler blommat ut i mig;
men ni är våren, som står näst i raden,
i er skall fröets halt bevisa sig.
Välan, så bär den frukt jag ej kan bära,
och minns, att *detta* är den gamles ära!

Den unge mannen stod mot fönstret böjd
och sökte ord, men kunde finna inga.
Han kände sig på engång stor och ringa,

och mästarn återtog, med blicken höjd:
— I våra dagar växer hastigheten
af släktets framsteg med kvadratens mått.
Jag är ett faktum, ni är möjligheten:
välan, förmå hvad icke jag förmått!
Ni är en ung, en namnlös, okänd man,
omätligt rik, för att ni hoppas kan;
men faller ni i dag, skall ingen veta
i morgon hvar man edra spår skall leta
på jordens yta. Blott en moders tår
kanhända droppar på er unga bår.
Nåväl... byt edra sköna tjugu år
mot mina sexti! Tag mitt namn, mitt rykte,
min långa möda, som så rik ni tyckte,
min blick i häfden och min nötta staf,
min skatt af minnen och min nära graf!
Gif mig i byte edra krafters knoppning,
er ungdomsvår, er strålande förhoppning,
och ro mig i er båt på tidens älf
till nya seklers obekanta stränder,
där detta folk, hur än dess lott sig vänder,
skall återfinna på min graf sig själf!
...Ni svarar ej? Ni vill då icke byta?
När byter morgongryningen sin lott
med kvällens sol, som redan har förgått,
när hennes sken förgyller Auras yta?
...Stryk ut er fras om Socrates, min vän,
och böj ej knä för dödlige som brista!
Böj knä för Honom, lifvet, sanningen,
som tändt i mänskors bröst sin gudagnista
och som — hur högt ni än beundrar den —
dock var det första och förblir det sista!

Matthias Calonius.

Där stod en man med välfriserad lock,
med hatt i hand, med ryggen krökt i båge,
med blicken ödmjuk, segerviss ändock,
liksom han redan sig vid målet såge.
— Herr prokuratorn känner min merit,
och får jag sysslan, skall jag med all flit
för vederbörande mitt nit ej spara.

— Godt, herre, med ert nit är ingen fara.
Jag känner er. Ni är en flink jurist,
ni tog examen utan brist,
ni praktiserat mer än många andra,
kort sagdt, meriterna kan ingen klandra,
och kompetent till sysslan är ni visst.

— Jag får ödmjukast tacka för den heder
herr prokuratorn täckes visa mig,
och jag skall alltid . . .
— Nej, var god, sitt neder,
och spar er tack, tilldess den lönar sig.
Er moder lefver?

— Ja, som Gud behagar.
— Välbärgad, hoppas jag, och lycklig nog
att ha en tacksam son på gamla dagar?
— Jag smickrar mig...
— Det gör ni ej med fog.
Jag känner allt. Ni sköter edra baler,
ni lefver godt, ni som en furste bor,
ni räknar ej på tusende riksdaler
för en mätress, min herre. Men er mor,
er mor hon stickar strumpor för betalning,
och medan sonen slösar som en galning,
så blandar hon sin enda läckerhet,
sin droppe mjölk, med vatten, som ni vet,
emedan han, som låg vid hennes bröst,
förgäter henne nu i ålderns höst.
Se där meriten, som jag främst beaktar!
Begär ej tjenst af mig i detta land,
som är er moder och som ni föraktar!
Det skall ej lämnas skyddslöst i en hand,
som självvisk söndersliter hvarje band.
Kan jag till någon tjenst för öfrigt vara
för er och edra likars stora skara,
var god, genera er alls icke, säg!

Den fine herrn slank bugande sin väg
och svor inom sig öfver jesuiter,
som blanda i en tjenstemans meriter
det, som alldeles ej till saken hör.
— Hvad tusan d—r rår väl jag därför?

Kraft och ära.

Nog! Nämn ej mer om mänskors pris,
där hjälten står i ryktets glans,
där tänkarn dyrkas gudavis
och snillet kröns med lagerkrans!
De sola sig i eget ljus,
och »ärans tempel» är det hus,
där de med Roms Cesarer
upprest bland gudarne sin stod
för egen lust och öfvermod.

Men om de ville blotta allt
hvad deras själ med natt betäckt,
och om de såge sin gestalt
i evighetens morgonväkt,
och om ett svärd klöf själ från kropp
och de så nakna stode opp
för egna domarblickar,
som de för allmaktsögat stå,
de skulle högt bekänna då:

Allt har jag fått af dig, min Gud:
min hjältekraft, min tankes mått,

mitt snilles eld, min lyras ljud,
min lycka och min lefnads lott.
Men af mig själf jag intet ärft,
och intet, intet jag förvärft,
allenast synd och mörker,
i hvilka jag förutan dig
går ständigt vill på jordens stig.

Och om din hand ej mer mig höll,
och om din skänk du återtog,
så vore jag det löf, som föll
förvissnadt i en ändlös skog,
så flöt min lefnads droppe, kort
och utan spår, i sanden bort,
och natten tog min ära
och slet den sönder med förakt
i trasor för den Högstes makt.

Men lof ske Gud, min rot alltid,
i hvilken all min kraft består,
jag kämpar ock mitt släktes strid,
jag kan hvad mänskomakt förmår;
och därför är min fria fröjd
att, djupt i stoftet nederböjd,
för dig, min Gud, bekänna
din allmakt och min vanmakt all,
att din all ära vara skall.

Och förrän jag din ära stjäl,
och förrän jag förnekar dig,
förr må försmäkta kropp och själ,
förr må din hand förkrossa mig,

förr må mitt namn förgätet dö,
som aftonvind på sommarsjö,
förutan spår och minne;
men du, min Gud, min kraft, min frid,
skall lofvas högt till evig tid!

Förr och nu.

Fordom i barndomsdag
drog jag i härnad ut,
väpnad med svärd och spjut,
slog mina stolta slag
vidt öfver gård och park,
fällde med hand som sved
nässlornas här till mark,
mejade tistlar ned,
kände ej sorg, ej harm
ens vid en blommas fall,
när hon i stridens larm
föll på den gröna vall,
offrad, när hjälten
mätte med segrar
lifvets lopp.

Nu, när jag grånad går
tyst i min barndomspark,
granskar jag hvarje spår
i den förtrogna mark,
fruktar att trampa på
minsta förvissnadt strå,

kysser ranunkelns blad,
hälsar hvar nässla glad.
Ack, de ha vuxit upp
djupt ur mitt väsens grund,
druckit ur samma luft,
badat i samma dagg,
blommat i samma ljus,
blickat mot samma
strålande stjärnor,
de, som jag!

Nykarleby seminarium för folkskolans lärare.

Invigning den 1 September.

I.

För våra ögon står ett Herrens under,
och om vi tiga, måste åkern tala
och lian vittna här i skördens stunder
om Honom, som kan tukta och hugsvala.

Ty engång skola våra barn förtälja
för sina barn, hur detta land var öde,
när frosten kom att tegens gröda svälja
och jorden uppslök hundratusen döde.

Och åter skola våra barn förkunna
hur Herren Gud sin gissel tog tillbaka
och lät oss, som från döden återvunna,
så oförväntadt lifvets lycka smaka.

Så skola vi vår Gud och Fader lofva
i lust och nöd, från släkte och till släkte,
och bruka rätt hans oförskyllda gåfva,
när han från döden oss till lifvet väckte.

Nu, när välsignelsen som manna regnar
på alla fält, när gröda utan like
den glade åkermannens ögon fägnar,
nu skola vi så plantor för Guds rike.

Nu skola vi bereda såningshusen,
där åkermännen gå åt norr och söder
med ädla frön och lära många tusen
att tjena Gud och gagna sina bröder.

Vi öse icke ur de usla brunnar,
där vårt förnuft af Gud står öfvergifvet;
vi så uppå hans grund, som oss förkunnar,
att han är vägen, sanningen och lifvet.

Och du vår Herre Krist skall växten gifva,
ty utan dig är mänskoverk en skugga,
och utan dig vi ofruktbara blifva,
gagnlösa moln, som öfver heden dugga.

Led oss, du världens ljus, som lyser alla,
att för din klarhet jordens skuggor vike!
Låt oss, o Herre, ej i mörker falla!
Upplys oss, styrk oss, led oss till ditt rike!

II.

I dag är höstens första dag;
förvissning är naturens lag,
och mörkrets tider stunda.

Hur rann du, höstens timma, opp
så blomsterprydd som vårens knopp,
så klar af ljus, så rik på hopp?

Ack, skönt är detta kära land
i skogars prakt, med spegelstrand
och sol och sommargrönska;
men dubbelt skönt är skogens sus
och sol på glada vågors brus,
när detta folk en gång fått ljus.

Då är det vår och blomstertid,
om ock en höst med storm och strid
sin dunkla skugga kastar;
då ljusnar dag, då flyktar nöd,
då strömmar mjölk, då växer bröd,
och armod byts till öfverflöd.

Ty vishet är den bästa lott,
förmer än guld och marmorslott
och kosteliga pärlor;
den vishet, som af Herren är,
som vittne om hans allmakt bär
och lifvets ädla kunskap lär.

Och vishet är det bästa ar
för alla folk och tidehvarf
i Guds den Högstes fruktan.
Välsignadt är det folk, som fått
af Herren denna arfvelott;
det folket växer stort och godt.

Välsignad är den dag, som vigt
ett verk så stort och ärorikt,
som ljus för folkets hyddor;
välsignad är den gröna strand,
som korats ut af Herrens hand
till fönster för sitt fosterland;

till fönster mot Guds vida värld,
där solen lyser bondens härd
och städar gladt hans stuga;
där ruset skyr Guds klara dag,
där ordning, trefnad och behag
med milda seder bo i lag.

Hur mycken kraft, hur mycken håg
till värf, som dagen aldrig såg,
ha ej förspillts i sanden,
för att de ej sitt mål ha sett,
för att dem ingen väg beredt,
och för att ingen stöd dem gett!

Men lof ske Gud, från denna stund
skall snart på Finlands fasta grund
ej man, ej kvinna lefva
som myran i den mörka dal,
förskjuten utan eget val
från lyckligare likars tal.

Fullbordad är i Herrens namn
den trefaldt fosterländska hamn
för andens väg till ljuset.

Allt Finlands folk är vordet ett:
nu täflar det i dygd och vett
med samma mål och samma rätt.

Var hälsad, ädla härd af ljus
vid Päijänne i vågors sus
på Jyväskyläs stränder!
Var hälsadt, unga systerbo,
så rikt på hopp, så fast i tro
på Eknäs tallbekrönta mo!

Var hälsadt, allt vårt finska land
från Bottenhaf och älfvastrand;
vi skola dig ej svika.
Vi skola, tre i ett förbund,
föryngra dig från denna stund
på Guds och våra fäders grund.

Därtill, allsmäktig Gud, oss gif
din sannings kraft, din Andes lif,
att vi må starke varda,
att släkte efter släkte må
välsigna denna dag och få
till dig i ljusets rike gå!

År 1874.

Johan Jakob Nordström.

Sång vid minnesfesten den 21 Maj.

Lag skall hägna den ringes hydda,
våld skall vika, och rätt skall skydda,
ljus skall dagas ur skuggor flydda,
makt skall växa ur viljans järn.
Fosterbygd, som i vårens dagar
glömt den höst, som din sol förjagar,
minns den son, som i starka lagar
sökt i makternas kamp ditt värn!

Fjärran jordas på Mälarstranden
kämpen, frejdad i nordanlanden.
Svensk är grafven, och finsk var anden:
Herren hägne hans andes ro.
Än hans mäktiga ord oss mana:
rätt skall ristas på folkens fana,
lag skall vägen till frihet bana,
mannakraft skall i norden bo.

Neva.

Din barndomskälla var på Finlands åsar,
där drack du lif vid Saimas gröna stränder,
där bar du fiskarns båt och klippans måsar
och sköljde obekanta svedjeländer.

Sen har du genombrutit bergens bräddar,
förgåtts i Imatra, stått upp ur grafven,
bredt snöhvit duk på tjugu forsars bäddar
och plöjt i Vuoksi din väg till hafven.

Oöfverskådlig, som en framtids öde,
ett haf af sötma, böljor af kristaller,
nedsväljde Ladoga ditt djärfva flöde,
liksom minuten in i seklet faller.

Men seklet droppar ned i evigheten,
minutens suck vill ock odödligt lefva,
och droppens väg, där han går fram förveten
till ändlös, strandlös ocean, är *Neva*.

Allena blå i land som dimman töcknar,
allena ren i dyn utaf moraser,
allena skön och mild, går du i öknar,
där skrämda fly naturens hulda gracer.

Hur mäktigt lugn du syns med silfveryta,
igenom ljungbevuxna hedar glida,
tilldess du hör kanonens åskor ryta
och ser palatser glimma vid din sida!

Halt, ensling från den undangömda norden!
Du famnar en af världens metropoler.
Titanen, som beherskar halfva jorden,
betraktar dig med gyllene kupoler.

Du stannar ej? Du binds med bro och boja,
du läggs i nyttans ok med last och flotta,
och mänskoskarorna på stranden stoja,
liksom för att ditt finska lugn bespotta.

Och isen fjättrar dina fria vågor,
och hästens hofvar trampa på din panna;
omkring dig stråla kvällens tusen lågor,
men intet, intet bringar dig att stanna.

Makt, ära, hot och hån, förakt och lystnad,
glans, storhet, guld från alla jordens grufvor,
allt speglar du med samma stolta tystnad,
som nyss du speglat ödemarkens tufvor.

Du rena jungfru, du, hvars böljor blicka
som himlens blå, så oskuldsfulla, glada,
o, hvilken drägg har du ej nödgats dricka,
förrän du får i hafvets svalka bada.

Dock stundom, när dig västanvinden harmar,
i vrede dränker du den stora staden
och lindar dina fruktansvärda armar
kring kejsarstoderna och pelarraden.

Du drömmande najad från Saimas stränder,
vill du också på lek beherska världen? . . .
Vänd om! Din sed var ej att sluka länder,
blott att försvara gamla fosterhärden.

Du är den tysta kraft, som allt kan bära,
den tåliga, som kan försaka, bida,
den lugna, som kan älska, hoppas, lära;
allenast bojor kan du icke lida.

Och därför går du stolt, beständigt stegrad,
igenom berg och kärr och stad och riken.
Från Finland kommer du, och obesegrad
du återvänder till den Finska Viken.

Juli.

Robert Wilhelm Ekman.

†

I.

Den tid, när Finlands Muser längesedan
med svedda lockar flytt från Auras strand,
brann där en stjärna än i natt och nedan —
en målare, den främste i sitt land.
Han stod där kämpande mot mark och rubel,
han stod så ensam, oförstådd och arm;
dock glödde snillets eld osläcklig i hans barm,
än brännande i kval, än flammande i jubel.

Han kom till Åbo, kallad dit att skänka
en hemlös, värnlös konst ny tillförsikt.
Död var Lauræus, Finnbergs duk var änka,
och blyg och tvekande gick Magnus Wright.
Men Robert Ekman band de brustna länkar,
han tog den faderlösa penseln opp:
allt — eller nästan allt — hvad sedan blef dess hopp
har hvässt sitt blyertsstift vid Åbo ritsals bänkar.

Han kom från Rom, från Mälarns kungasalar;
han var en ung, en ärelysten man;
han kunde dröjt i lyckligare dalar

och skördat guld och lagrar, också han.
Men för hans unga mod fanns intet hinder:
han trodde på den kraft som allt förmår,
han ville smälta snön i Finlands kulna vår
och stänka Alpens glöd på finska ungmöns kinder.

Hans lust, den var det dittills ouppnådda,
det stora, djärfva. — Kungligt slöseri
med tankar, illusioner, grymt förrådda,
men ständigt nya — kraft och fantasi —
själ af ett barn, som åt sin docka fröjdas —
en gubbes flit — en gosses ystra ras —
en ynglings tjusta blick för hvarje kvinnlig grace;
se där det element, hvaraf en konstnär slöjdas!

Han målade gestalter, ljufva, bjärta:
för ro skull en, för nöd skull en, och en
i sydländsk skönhet sprungen ur hans hjärta,
belyst af idealets återsken.
Hans dagrar strålade, hans färger glödde,
och sjönk hans pensel stundom, mänskligt svag,
till flyktig ögonlust, han skref i stora drag
dess ånger på det kors, där Nådens Furste blödde.

Mer fosterländsk skall ingen konst oss gläda:
han grep det finska folket vid dess härd,
han band det vid sin duk, han lät det träda
för första gången in i bildens värld.
Och detta folk, en trumpen arbetsmyra,
blef mildt och älskvärdt under mästarns hand;
det stod där lugnt och stolt i kamp för fosterland;
det slöjdade sin plog, det strängade sin lyra.

Sen gick han ut till sagans töckenfjärdar,
att mejsla dimman till en fast kontur.
Formlösa skuggor långt från diktens världar,
de fingo kropp och sprungo fram därur.
Nyfödd, i nya skapelser och tider,
sjöng Väinämöinen nu för sjö och skog,
det gyllne Sampo smeds, och Pohjas tärna log,
och Lemminkäinen gick med trots till nya strider.

De mästerkloke, de som mäta dagligt
med skräddarmått ett snilles bredd och längd,
de funno mytens töcken obehagligt
och Väinämöinens näfversko befängd.
Det var för högt för dem till Ukkos boning,
det var för djupt för dem till Tuonis natt;
de fingo pysslingar, men inga gudar fatt
och satte sig i lugn att döma utan skoning.

Men Zeus allen har makt att slå titaner;
de passa icke in i vanligt mått.
Den man, hvars pensel öfver oceaner
utaf årtusenden har mäktigt gått
att djupt ur mytens dunkel återväcka
en stor, förgäten, längst förgången värld,
han har eröfrat mer än hjälten med sitt svärd;
den mannen skall dock ej enhvar till axeln räcka.

Och har han felat, var han ju den förste;
och högg han blindt, så röjde väg hans hugg.
Vi, som i Lapplands klyft så girigt törste
att böka efter guldets minsta dugg,
vi borde ej med rika grufvor slösa.

Den arm, som bräckte kopparbergets port
och brutit djupens malm — den hade vi ej bort
först lämna utan stöd och sedan sönderklösa.

I tretti år bar Robert Ekman striden,
i trots, förtviflan, seger, nederlag.
Hans goda fé, hans maka, gick ur tiden;
då skymde aftonen för stridens dag.
Med sexti vintrar och en ynglings sinne,
flöt källans våg otömligt rik hvar stund,
men öfver en vulkan, som, härjande sin grund,
till aska brände allt — och nu är allt ett minne.

II.

Hvad återstår? Det är en slutad saga,
som säges om vid hvarje konstnärsgrift:
»Där föll en gång en man» ... Men hvarför klaga?
Vi läste ju så mången minnesskrift:
Han var så flitig, denna goda själen,
och något har han visserligen gjort,
fastän man ock, tyvärr! har mången brist försport;
men den, som hädan gått, man trampar ej på hälen.

Och de, som uti lifvet sönderslitit
hans konstnärssjäl, af veka fibrer väfd,
de undrade att deras uddar bitit,
att pelarn föll, när han var undergräfd.
Och de, som lämnat honom åt hans öde,
förgäten, ensam, stapplande och arm,
de ryckte vänskapsfullt en blomma från sin barm
och kastade dess doft på mullen åt den döde.

Men alla vårens blommor mäkta icke
ge färg åt drifvorna på konstnärns graf,
och alla loford, dem vi efterskicke,
förslöa ej de törnen lifvet gaf.
En fläkt af kärlek, som i tadlet blandas,
är som en vårluft öfver nordens snö;
förutan sol och vår skall konstnärn frusen dö:
gif därför honom dem, så länge än han andas!

III.

Jag jäfvar dagens vrånga dom och släkten,
som stå för nära meningarnas split.
Jag vädjar till den tid, när morgonväkten
af eftervärlden glömt båd' hat och nit,
när det, som nu förhäfves, varder ringa,
när det, som nu förtrampas, växer stort
och det, som synes nu förblödt, tillintetgjordt,
skall i odödlig glans ur Lethes skuggor svinga.

Då skola andra följa Ekmans bana
och öppna himmelsvidt för framtidsdag
de nya världar, dem han djärdes ana,
men ej förmått att gifva klara drag.
Det finska folket skall hans lager vira,
hans namn skall långt i tidens fjärran gå,
när ingen mera minns den obekanta vrå,
där recensenten fällt sin sönderbrustna spira.

Ty hvarje verk skall af sin mening dömas;
det bästa af en konstnär är idén.
Hans svaghet dör, hans brister skola glömmas,
hans tanke lefver, blir hans bautasten.

Och därför må vi lifvets kamp ej sörja,
när Robert Ekman kämpat ut sin strid
och fallit på sitt verk vid tröskeln af den tid,
som skall fullborda allt hvad han fick endast börja.

Oktober.

Skogssköflingen.

De plundra dig, mitt land! De sälja dig.
De slita af din varma vinterklädnad,
som drinkaren med fräcka händer säljer
sin moders tröja för ett uselt rus.
Väl var du arm i all din rikedom;
väl lät du dina sköna, stolta furor,
de dunkelgröna, jättestarka söner
af snöig nord, förmultna utan gagn;
väl var en yxa förr i odlarns hand
ljusbringaren i öde nejders skugga,
banbrytaren för europeisk kultur,
luft, frihet, mänskorätt och dagligt bröd;
men nutids yxa går som dödens lie
fram öfver moar, dalar, fält och kullar
och mejar utan miskund barn med gubbe,
den branta åsens sommarglade yngling
med kärrets mossbelupne veteran.
Allt faller, allt förödes. Där hon framgår,
där stupar grönskan, tystnar fågelsången,
där blottas för bebyggarns trötta öga
den vilda, döda, ofruktbara grunden

af urtids hällar, dem naturen länge
barmhärtigt dolde under skogens täcke,
och ändlös, liflös, hopplös breder sig
i härjarns spår polcirkelns ödemark.

För hvad, mitt land, för hvad förhärjas du?
Har hungern åter gästat dina bygder?
Begär han stammar, icke bark, som förr?
Har väldig ovän ryckt emot din gräns?
Vill du med skogens bråte skydda dig
och dina hyddor mot barbarers pilar?
Ack nej — du står med öfverfyllda lador,
med rikligt bröd i fredens sommardagar,
och ingen ovän hotar dina portar,
blott dina egna söner sarga dig,
och andra bygders svultne gamar kretsa
kring dina stränder, vädrande ett rof.
För redbar flit, för sälla framtidsskördar
förvandlas ej din gröna skog till guld:
med detta guld skall öfverflödet frossa,
med detta guld skall girigheten ockra,
med detta guld skall dårskapen sig brösta,
med detta guld skall rusets kopparpanna,
som slukar dina skördar, som förgiftar
din hyddas frid och mördar dina söner,
beständigt fyllas och beständigt tömmas.
Därtill behöfves det. Men plöjarns möda,
en idog slöjd, en tyst, förnöjsam flit
och tankens segrar, lifvets mänskligt ädla
och anspråkslösa mätta skall förgätas
för detta vissna löf, en hastig vinning,
för detta lyckans väsenlösa spöke,
som är en flyktig rök, ett sken, ett hån.

Hvad rör det desse kloke för i dag,
om morgondagen skall med bittra tårar
begråta deras villor? Efter dem
må floden komma, blott, i den sekund
de lefva, bägarns gyllne nektar strömmar
och nöjet bländar, hopen dem beundrar?
Hvad angår dem ett öde, härjadt land,
en frusen ödemark i polens kedjor,
ett först bedåradt, sist förhungradt folk?
Hör ej den vida världen mänskan till?
Man kastar bort den pressade citronen
och väljer sig en annan; land som land!
När du, mitt land, afklädt din vinterpäls,
begrafvet i din bottenlösa drifva,
då andas ju dödgräfvarne ej mer,
och för den lumpne tschud, som efter kommer,
skall på Amerikas, Australiens stepper
dock återstå en mänskotom oas.

Men vi, som älska dig, som ville kläda
din mo med skördar, dina kärr med hjordar,
ditt folk med ljus och dina hem med dygder,
vi sörja öfver din förvildnings dag.
Vi tro ej på ett guldregn i vår snö;
för oss finns ingen annan väg till välstånd,
till ljus, till frihet och till mänsklig lycka,
än bön och arbete och enkel sed.
Det finns ej annan rikdom, som består,
än Guds välsignelse och tålig kraft.
Tro icke klangen af förgyllda bjällror,
som ila dig, mitt land, en kväll förbi!
När den förgått, står ödemarken kvar.
O att du kunde, medan än de klinga,

förnimma deras spruckna ljud, förrän
du följer dem bedöfvad bort i natten
och vaknar frysande i drifvan upp!

Förstår du oss? *Vi* kunna icke tänka
för oss en annan strand vid lifvets haf,
vi kunna icke sälja, icke byta,
förråda eller glömma dig för alla
de jordens paradis, som bjudas oss,
och därför är vårt ord en lans af stål
mot dem som kunna och som vilja det.
Säg sedan att vi smäda! Kalla oss
vanvettingar, som blanda diktens drömmar
i verklighetens nyttiga förvärf!
Vi kunde svara dig, att detta allt
är genomlefvadt, icke drömdt; vi kunde
för dina fötter kasta trasorna
af mänskolycka, samvetsro och hemfrid,
förhärjade af detta usla guld,
som nu i strömmar rinner in och ut.
Men du förstår oss icke. Andra släkten,
som efter komma, skola se tillbaka
på våra dagar, sägande med harm:
Arftagaren fann i sin faders hörnskåp
ett oförväntadt kostbart testamente,
ett kapital, som syntes outtömligt.
Hvad gjorde han? Tog han det vist i vård
att blifva, räntebärande, hans bröd?
Nej, han förslöste det för stundens rus.
Guldäpplen mognade på furans gren,
på enrisbusken skeno silfverfransar,
på gärdsgårdsstören hängde röda drufvor,
allt landet var i rosenskimmer klädt;

men ack, det var en dröm, och drömmar slå,
som alla veta, i sin motsats om.
Från denna tid är åsens hjässa kal,
stenkumlet naket, fältet ofruktbart
och åkern skyddslös, floder, bäckar, sjöar
än härjande, än vattenfattiga
och eldens flamma närd af usel torf...
Den *första* fattigdomen, manligt buren,
var välmakts tider, jämförd med den *andra,*
som glömt arbeta, glömt sin ädla konst
att gladt försaka, nöjdt med ringa lott...

Land, gif oss åter dina mörka skogar
och våra låga hyddor! Tag vårt guld
och sänk det ned i dina djupsta kärr,
allenast vi behålla kvar oss själfva,
arbetets ära, kärlek, bergfast tro
och Guds välsignelse i enkelt bo!

—

De heligas kronor.

Jag ser från läktarn den fyllda kyrkan,
där tusen andar i mänskohamn
med samma böner och samma dyrkan
tillbedja Herrens, den Högstes namn.

Den sköna orgeln Guds ära sjunger,
och psalmen ljuder så andaktsfull.
Guds ord det faller i själens hunger
som arlaregn öfver åkermull.

Hur många, Herre, hur få kanhända
af dessa tusen odödlige,
som sina böner till dig uppsända,
skall du en gång i din himmel se?

Ack, många skola förinnan kvällen
med världens vindar fly bort från dig.
Ditt ord skall falla på hårda hällen,
på trampad väg och på törnestig.

Men några, Herre, dem du utkorat,
de skola dock dina portar se.
Hvar äro de, som ej världen dårat,
hvar äro dina utkorade?

Hvar äro de, som bland alla dessa
i Lammets blod sina kläder två
och sist med kronor uppå sin hjässa
snöhvita, rena för tronen stå?

Hvar skall jag se dem bland dessa många?
Upplys mig, Herre, i denna stund,
och låt mitt dödliga öga fånga
en skymt af själarnas dolda grund!

Är det de bästa, är det de sämsta
för världens ögon i denna rad?
Är det de yttersta eller främsta,
som skola bo i din helga stad?

Måhända änkan i sorgekläder,
måhända tiggarn, i trasor klädd,
och prästen, som för ditt altar träder,
och nattvardsbarnet vid kalkens brädd?

Ack, dessa andar sig dölja alla
bakom förseglade fängselrum,
och om de stiga och om de falla,
är mig fördoldt, ty min blick är skum...

— Då faller plötsligt en solskensstrimma
från kyrkans fönster vid middagstid,
klar, som Guds öga i världens dimma,
mild, som en stråle af evig frid.

Jag ser dess lysande linie dragen,
jag ser den falla på en gestalt,
allena bländande hvit som dagen,
när hvalfvens skuggor fördunkla allt.

O, svar från höjden! Syn, som mig gläder!
Där bland de tusen finns en ändå,
som skall en gång i de hvita kläder
med helgonkrona för tronen stå.

Hvem är den ende? En man? En kvinna?
Ett barn? En åldring? Jag det ej ser,
gestaltens former i ljus försvinna,
som hörde den ej till jorden mer.

Snabb flyttar strålen, som hvalfvet fårat,
och allt i dunkel på nytt sig klär.
O, du den ende, som Gud utkorat,
jag vet ej hvem du på jorden är!

24 November.

Advent.

Vi vänte din dag, o, Jesu Krist!
Vi vänte stunder och tider,
i mörker och törst, i synd och brist,
i många sorger och strider.
Och natten blir oss så lång, så lång;
vi mäte visarens tysta gång;
när skall du komma, Herre,
att oss förlossa ifrån allt tvång?

Vårt hem är ju här ett järnhårdt klot,
som rullar utan ett ankar.
Här finns ej ett stöd för tröttad fot,
ej fäste för våra tankar.
Och dock behöfver vår ande ro;
hans längtan står till ett evigt bo;
när skall du komma, Herre?
När skall du kröna de dinas tro?

Så många bland oss, de bygga sig
af jordens lera ett näste;
de tröttnat så snart att vänta dig,
de mura ett annat fäste;

de äro mätte af korn och must,
de göra gudar af dagens lust;
när skall du komma, Herre?
När höjs ur vågen vårt hemlands kust?

Du kommer ändå, o världens ljus,
när midnattstimmen är gången!
Du kommer så visst som jordens grus
ej binder vår ande fången.
Du kommer med makt i himlens sky;
för dig skall synden och döden fly.
Ja, kom! Ja, kom, o Jesu!
Kom till ditt rike! Gör jorden ny!

29 November

År 1875.

Karl Emanuel Jansson.

Vid Konstnärsgillets årsfest den 5 Februari.

Har du sett huru dyningen slår emot land
vid Ålands tusende skär,
hur han drömmande ritar de linier i sand
som en skrift och en teckning där,
hur han rullar tillbaka och kommer igen,
plånar ut sina runor och ritar dem än,
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden?

Då satt där en begrundande yngling och såg
på böljors lekande skrift;
han förstod deras runor, de värmde hans håg,
och då tog han sitt ritarestift.
Och han sökte för drömmarnas bilder en form,
men de plånades spårlöst i hafvets storm,
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden.

Då gick gossen att söka i rankornas land
vid Rhen sitt mästarebref;
där så mindes han åter de bilder i sand,
dem hans bölja vid Åland skref.
Och nu fingo de reglade former till slut,
där fanns icke ett haf, som nu plånade ut
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden.

Det var sol från hans bygd, det var hemlandsdrag
från barndoms lyckliga dar;
det var kyrka och folk på en sabbatsdag,
det var rodnande fästmöns svar;
det var sjömäns kajuta vid lugna skär,
det var konst och natur; men ännu var där
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden.

Du, de gungande böljornas drömmande son,
hur tidigt domnat din arm!
Det har slagit för hårdt, detta hafvets dån,
emot blommorna i din barm,
och de vissnade fjärran, de föllo af,
och nu skölja förtroliga böljor din graf,
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden.

När härnäst det är vår öfver enslig strand
vid Ålands stormiga skär,

se, då rullar en dyning på nytt mot land
för att rista sin runa där;
men då tyder oss ingen dess drömmande skrift,
förrän åter en yngling får fatt med sitt stift
vågens lekande,
nyckfullt smekande
fjät i sanden . . .

Morgonsång.

Vak upp kring hundramila stränder,
mitt sköna land, mitt fosterland!
Vak upp, när dagens sol sig tänder
i morgonglans vid himlens rand!
Din långa längtans natt förgår,
ditt segerglada ljus uppstår.
Vak upp kring hundramila stränder,
mitt sköna land, mitt fosterland!

Uppvakna till den nya tiden,
som blommig strand i morgonväkt,
ty dödens skugga är förliden
och lifvets ljusa dag har bräckt!
Växt stort i ädla minnens skygd!
Växt klart i tanke, högt i dygd!
Uppvakna till den nya tiden,
som blommig strand i morgonväkt!

Aftorka dina gömda tårar,
som dagg förgår i morgonvind!
Låt grönska de förfrusna vårar,
låt blomma ros på bleknad kind!

Låt vecklas ut hvar dufven knopp!
Drick hälsa, lif och mod och hopp!
Aftorka dina gömda tårar,
som dagg förgår i morgonvind!

Än rufvar dimman öfver kärren;
stå upp, drif nattens spöken ut,
och väpna dig med kraft af Herren
uti din grynings lifsminut!
Omgjorda dig med lifvets ord,
stå stark i Gud, min fosterjord!
Än rufvar dimman öfver kärren;
stå upp, drif nattens spöken ut!

Vak upp, mitt sköna land, mitt unga!
Vak upp, mitt haf, min insjö blå!
Hör, alla dina fåglar sjunga,
och alla dina böljor slå.
Vak upp vid glada vindars brus,
och bada fritt i morgonljus!
Vak upp, mitt sköna land, mitt unga!
Vak upp, mitt haf, min insjö blå!

Olofsborg.

(Savonlinna).

Vid fyrahundraårs-festen den 29 Juli.

I.

Kom, vän, kom, främling, till vår strand,
att glädjas med de glada!
Betrakta detta sköna land,
där Saimas döttrar bada:
hvar har väl skaparns majestät
tryckt in ett älskligare fjät?

Hög sträcker åsen ut sin arm
kring insjöns klara yta;
ändlösa sjöar, barm vid barm,
i kärlek sammanflyta.
Allt andas lugn, allt doftar frid;
hvem tänker här på lifvets strid?

Gå, fråga hyddans öppna dörr,
hvars tröskel vinkar alla,
om hon har stått så öppen förr
att hvarje främling kalla;
gå, fråga svedens gula skörd,
om aldrig förr hans ro blef störd!

Och fråga gamla Olofsborg,
hvi här sin grund han rotat,
om aldrig nöd, om aldrig sorg
hans gröna stränder hotat,
om blott på skämt han rest sitt torn
som lada för det gyllne korn!

Var lycklig, njut din glada ro,
du barn af bättre dagar,
och prisa Gud, att ur ditt bo
dig intet våld förjagar!
Det var ej dina fäders lott:
de visste mer om detta slott.

Och har du, gamla mur, ett svar
med fyra seklers tunga,
förtälj oss om den tid, som var,
när tornen restes unga;
berätta för den blåa sjön
hvarför du här stått vakt på ön!

II.

Det var herr Erik af Tottestam,
en riddare utan fruktan.
»Här går allt slödder i Savo fram;
nu skola vi mura här en damm
till djäfvulens skam och tuktan.

Sankt Olof hjälpe och helge Georg!
Två sköldar skola oss täcka:

det fasta Viborg är oväns sorg,
och Savos trotsiga Olofsborg
skall bli honom hård att knäcka.»

Gud nåde den, som var trög och sen;
då gällde gå flink och trogen:
en hand bar murslef, och svärd bar en,
ett öga mätte ut mur och sten,
det andra såg emot skogen.

En väktare på den höga mur
såg spejande bort mot öster;
han blåste med makt i stridens lur,
där slog mot bergen en hagelskur
med ekon af tusen röster.

De kommo, kommo, som hafvets våg,
i långa, brokiga leder,
de redo med hån i svedens råg,
och landet rykte i härjningståg,
och mänskorna höggos neder.

Då blänkte svärd i herr Eriks hand;
han talade stolt de orden:
Upp, män från moar och ås och strand!
Nu skola vi värja det skönsta land,
som Gud har skapat på jorden.

Och vid han talade, fram där drog
en sky af blänkande lansar.

Som vinterstorm emot furuskog,
en skur af smattrande pilar slog
mot murens trotsiga pansar.

De föllo, föllo som regn, som rök;
men muren stod ej att tvinga.
Herr Erik bidde som bergens hök:
»Nu skola vi gälda ett kärt besök,
vår tack för sist till att bringa.»

Och upp slogs porten för Savos män;
fram, fram, hvem först kunde hinna!
Så togs där plundrarens rof igen;
långt bortom Ladogas stränder än
sågs ryska Karelen brinna.

III.

I regn af blommor slocknad är hatets fackla;
med östanvinden kommer ej stridens dunder;
när seklet somnat bort, som en rödlätt våg
går tyst en kväll i Pihlajavesi under.

Vän är den ovän nu, som i blodig härnad
oss förr har gästat. Lyckliga, lugna stränder
i skördar gunga. Fridfull i sommarnatt
den första stjärnans glans sig på fästet tänder.

När nu en härold träder på borgens tinnar
att speja himmelens rand i öster, väster,
förkunna glada toner en brokig rad
af helge Olofs fredlige fjärran gäster.

Och festens fanor fläkta i sommarvinden;
den gamla borgen klädes i löf och kransar,
liksom när, hundraårig, en veteran
på barnbarns barnbarns bröllop med bruden dansar.

Och redligt har han under de långa skiften
försvarat odlarns tegar och helat såren,
som höstens sista, vissnade, gula löf
beskyddar sippans börjande blad i våren.

Den dag skall gry, när kajan förgäfves söker
en rämnad mur att bygga sitt förra näste,
och Savos piltar leta i tanklöst skämt
ett rostadt järn ur gruset af Olofs fäste.

Men då står kvar den lefvande, starka muren,
som oförstörbar, slagen och upprätt vorden,
bakom Sankt Olofs ramlade mur och torn
ännu försvarar älskade fosterjorden.

Då står det oförvissnade finska folket,
stödt på sitt goda svärd, medan sekler svinna,
och skådar tankfullt Pihlajavesis våg
bortskölja sista gruset af Savonlinna.

Frid öfver fäders graf, öfver söners blomning
och ädla verk, som mäktiga frukter bära!
Må Herren finna dig, folk, vid domedag
dödt på din post vid polernas snö med ära!

Maria.

Det var i kyrkan Saint Germain, Paris.
Kväll. Skymning. Ljudlös öppnades och tillslöts
den lätta dörren. Droppvis samlades
än en, än åter en ur mänskohafvet
att söka hamn i enrum med sin Gud.
Han är ju öfverallt, men han förnims ej
i hafvens vågsvall. Själens trängtan söker
en klippfast strand med säker ankargrund.
Hvi stängs ett lutherskt tempel dagen om?
Är Gud sex dagar död för att den sjunde
tillbedjas några timmar och förgätas
till nästa sabbat?

Altaren och bilder
vid dörrens sidor bjödo in de fromme.
Till höger stod Maria, himlens drottning
med Jesusbarnet, trampande på månen.
Där brunno många ljus, och täta skaror
knäböjde där i andakt för madonnan.
Till vänster låg ett altare i skuggan
med Frälsaren på korset. Tvenne vaxljus
belyste korsets fot, men lämnade

gestalten dunkel. Detta altare
var öfvergifvet, ensligt, tomt, förglömdt...

De höga bågarne af kyrkans hvalf
försvunno tyst i mörkret. Här och där
en svag reflex, en drömlik suck af ljus.
Från fönstren föll ett återsken så sällsamt
på bilden där till höger, att en strimma,
hvass som en svärdsudd, genomborrade
madonnans bröst...

Var det en villa, säg?
Var det ej profetian, som fullbordas
och skall fullbordas intill dagars ände,
så länge *hon* tillbedes, *han* är glömd?
»*Ett svärd skall ock igenom din själ gå!*»...
Ödmjuka, rena, blyga jungfru du,
som aldrig sökt bland mänskor eget pris,
du »Herrens tjänarinna», som i saktmod
såg självförsakande din ära all
i Sonens herrlighet och prisats salig
för *hans* namn, ej för ditt — du trogna moder,
som sade: »hvad han bjuder er, det gören!» —
du, som bar mera fröjd och mera sorg,
än någon kvinna bar, och bar det allt
för hans skull undergifven, tyst, förgäten
och gick från korset att förgäten dö —
dig hafva de ryckt ur din glömda graf
och satt dig hädande på himlens tron —
dig, syndiga föräldrars svaga barn,
frikalla de från mänsklighetens skuld,
förguda dig, tillbedja dig, anropa dig,

som vore icke all din salighet
af nåd allena, icke din förtjenst!

Du lärt förlåta, du förlåter dem.
De, som tillbedja dig, ha på din tid
knäböjt för bilden af Tiberius,
de prisat Nero som en gudason,
och än i dag de vältra sig i stoftet
för hvarje tidens storhet. Men när tusen
och åter tusen vända sig från Kristus,
din Son och Herre, för att kyssa fållen
af dina bilders mantlar, när de skria
framför Hans kors, som burit världens synd,
att »stor är de Efesiers Diana» —
då går i dag ännu ett svärd igenom
din själ. Långt hellre ville du
ännu en gång stå böjd på Golgatha,
hugsvalad i din bittra moderssorg
af evighetens ord: »det är fullkomnadt!»

Du älskeliga bild af ödmjuk tro,
du rena jungfru, som i konstnärns dröm
stod hög uti din oskulds majestät
för Rafael och lånade hans pensel
ditt sköna anlete, dig ha de plundrat
på kvinnans höghet, självförsakelsen,
dig ha de gjort till världens afgud — dig!
Men dock förblir du ren och utan fläck
i Kristi, i din Sons, rättfärdighet,
och intet stoft skall låda vid din skrud
ibland Guds heliga. Den tid skall komma,
när ingen vantro böjer knä för dig,
när ingen dyrkar hädiskt mer ditt namn,

men släkte efter släkte saligprisar
ditt minne, såsom Kristus prisat det:
»Ja, salige förvisso äro de,
som höra Herrens ord och gömma det.»
Och då skall svärdet ryckas ur din själ,
Då — ack, först då! — skall du ej blöda mer.

År 1876.

Vårmorgon.

Jag stod vid stranden af nordens frusna haf.
Det sof i kedjor. Böljorna lågo döde,
och allt var glänsande flackt och tyst och öde,
en stor, en stum, en dyster, en praktfull graf.

Det var om våren, och lifvets makt var lös,
men frostig drog en vind öfver isens kanter,
där skeno tindrande tusen diamanter,
och ögat bländades, ack, men hjärtat frös.

En nordvind brusade: säg, hvar finns en mur
så stark, som min, emot onda vågors lystnad?
Se, här är storhet och makt och glans och tystnad,
lugn, enhet, enkelhet, ordning och natur!

Vårfläkten hviskade: denna natur är död;
all denna storhet är blott en frost från polen,
all denna glans är ett ljuget sken från solen,
all denna tystnad är öknens kväfda nöd!

Rebell, hvad vågar du? ... Men i morgonprakt
steg vårsol, strålande klar, på himlabågen.
Hon såg med älskande blick på frusna vågen,
och tårögd töade isens jättemakt.

Och hafvet andades fritt med lösta band;
en djup, omätelig suck af sällhet skälfde
från strand till strand och från våg till våg, som hvälfde,
ändlös och skimrande bort mot himlens rand.

Och där vardt fradgande skum och böljors kif;
en störtsjö svallade vred mot vinternästet;
men hög och segrande lugn steg sol på fästet,
ty dödens makt var bruten, och där var lif.

Glömd.

Hedens ljung,
späd och ung,
blomstra gömd,
vissna glömd!
Ingen skall din lott beklaga.
Vinden vet din lefnadssaga,
morgonrodnan dröjer klar
på din bleka fägring kvar.

Mänskobarm,
rik och varm,
tysta vår,
göm din tår!
Dig skall ingen suck förråda,
dig skall Gud allena skåda.
Morgonrodnan dröjer klar
på din bleka fägring kvar.

—

Var lugn för vår tid!

O Allah, bad dervischen vred,
slå målarn, slå skulptören ned!
Hvad gör du väl med dessa trälar?
På domedag stå de med skam,
när deras bilder stiga fram
och ropa: gif oss våra själar!

Var lugn för vår tid, gamle gäck!
När Allah mönstrar penselstreck
och mejselhugg på Edens ängar,
högst få figurer ser han då,
där någon själ kan husrum få,
men alla ropa: pengar! pengar!

—

Till en skådespelerska.

I.

Att vara allt och trött till intet falla;
att dö sig själf och födas om för stunden
för att, i nya väsens former bunden,
till lif poetens drömda skuggor kalla;

att tjena nycken och behärska alla;
att fängsla mänskolifvet i sekunden
och le, med eget kval i hjärtegrunden;
se där den värld, där scenens män befalla!

Men klappar hjärtat under silkeströja,
hur stark att bära, stark att allt försaka,
skall ej en kvinna på koturnen stå;

än smidig ranka, som en fläkt kan böja,
än furie, som mäktar troner skaka,
än hjältedjärf — och kvinna, ack, ändå!

II.

Därute sorlar en förveten skara.
Där gäspar en, där hörs en annan klandra;
applåden öfverröstar alla andra,
och skratt och snyftningar sig sammanpara.

Men hon på tiljan får dem icke svara.
Försjunken i sin uppgift, skall hon vandra,
en otillgänglig, drömmande Kassandra,
som lifvets dunkla gåtor skall förklara.

Hon hänför, tjusar, eldar, strider, vinner,
besvärjer lefvande och väcker döda,
en krönt idol på ögonblickets tron;

men i kulissen hennes värld förbrinner,
ur askan måste gnistan åter glöda...
Hvem är så rik, hvem är så arm, som hon?

III.

O hjärta, dömdt att dina slag fördölja,
hur länge skall du dina portar regla?
Hur länge skall du, som vulkanens kegla,
förbrännas af den eld, som djupen hölja?

Hemlösa, sköna, månbelysta bölja,
hur länge skall du utan fäste segla?
Hur länge skall du rampens lågor spegla
och alla lifvets marknadstorg beskölja?

Sök hamn vid klippor som ej mer förvittra;
gå, vilsna bölja, gå din strand till möte,
och gläns i morgonsolens purpurskrud!

Vänd från de segrar gömda kval förbittra
tillbaka till naturens enkla sköte,
till hem, till make, till dig själf, till Gud!

7 September.

Julgranen i Konstnärsgillet.

Nu gifver skogen oss sin gran,
nu gifver julen oss sitt ljus,
nu landa vi från lifvets brus,
som från en stormig ocean,
tillbaka vid vår barndoms strand
i forna lekars glada land.

Och nu så kommer konsten fri
tillbaka till sin första hamn,
naturens rika modersfamn,
dess första, bästa poesi,
dess första, renaste plastik,
dess måleri och dess musik.

Om nu vi kunde glömma allt
som ligger mellan barndomsdar
och denna spillra, som är kvar
af forna julars ljusgestalt,
hur lyckliga vi skulle då
till våra lekar återgå!

Hur ha vi icke jagat sen
förutan rast på villospår

den falska lycka som förgår,
det ideal som är blott sken!
Beständigt ha från oss de flytt,
beständigt söktes de på nytt.

Vi måste jaga. Utan strid
vann ingen kämpe segerns lön,
men hvarför är en gran så grön?
Och hvarför är en vår så blid?
Och hvarför tändes nu så gladt
ett stjärneljus i vinternatt?

För att allt hvad oss lifvet bjöd
är blott en cirkelgång till slut
till samma punkt, där vi gått ut,
till gnistan, som har tändt vår glöd,
till denna idealets värld,
från hvilken började vår färd.

Och om vi svika denna bild,
mot hvilken själens famn är sträckt,
och om i lifvets aftonväkt
vår morgonrodnad är förspilld,
hvad återstår vår vissna stam,
när vinterstormen hvirflar fram?

Men du vår gamle, trogne vän,
du gröna gran, du skogens son,
som kom de fjärran tider från
att lika ung oss fröjda än,
dig hälsa vi med julefrid
välkommen från vår barndomstid!

Välkommen åter, ljus och varm,
till barnafröjd i stad och land,
till snöig mo, till isig strand,
till vissna hjärtan, frusen barm,
välkommen, strålande och säll,
till Finlands kulna julekväll!

20 December.

År 1877.

Johan Ludvig Runeberg.

Studentsång vid grafven den 12 Maj.

Dagas, vår, öfver sorgsna sinnen!
Dödens skuggor, bleknen, försvinnen!
För odödliga, stora minnen
är vår sång vid den tysta graf.
Fosterland, som oss hör och dömer,
höga häfd, som ej bragder glömmer,
jord, som askan af fäder gömmer,
tag den son du åt världen gaf!

Fjärran tid skall hans runor stafva,
natt skall icke hans namn begrafva,
ok skall icke hans folk förslafva,
seger skall ur hans aska gro.
Allmakts ord, som af höjden talar,
ljusa vår öfver Finlands dalar,
milda kärlek, som allt hugsvalar,
lys din frid öfver grafvens bo!

Hälsning till Upsala.

Universitetets jubelfest den 5 September.

I.

Världsträdet rotar sig vid Mimers källa
i jordens midt på grund af järn och koppar,
och ofvan molnen torna sig dess toppar,
när vid dess rötter djupens ådror välla.

Dess stam förmå ej tidens stormar fälla,
och sekel efter sekel sakta droppar
ned på dess krona, medan lifvets knoppar
beständigt gröna ur dess grenar svälla.

När då ett flöde ur den djupa brunnen
sitt kretslopp ändat genom stam och grenar
och morgonluft i andens riken går;

då är en ålderstid för världen svunnen,
då strömma alla moderjordens spenar,
då blommar Ygdrasil i nyfödd vår.

II.

Nu pekar tidens ur på blomstringsstunden,
nu ljusnar dag, nu möjas högtidssalen,
och mäktig höjs den gamla katedralen
vid klockors klang ur järnbemängda grunden.

Upsala smyckar sig kring Odinslunden,
ty nu är Frodefrid i Fyrisdalen,
nu blotas Frejas mjöd i festpokalen,
och Bragebägarn töms i kämparunden.

Från Skandiens mångbesjungna strand, från Sundet,
från Eystrasalt, från land som fjärran hägrar,
församlas folken till allshärjarting;

högrest står nutids drott i folkförbundet
och lagerkröner mänskligheten segrar.
I dag beherskar Svea folkens ring.

III.

En gång, när nu ofödda släkten skåda
tillbaka på den tusenåra bana,
där Sveriges stolta, blodbestänkta fana
gått fram till ljuset genom natt och våda;

när himlens tecken Ragnarök bebåda,
när jorden skälfver, Heimdals lurar mana
och Odin går till Mimers brunn att spana
hvad längesedan stumma Nornor råda;

då skall den döende historien rista
Upsalas namn på nötta runestafven,
det första, sista, som hon kallat sitt;

ty solbelyst står än, när sekler brista
och stundens äflan är i natt begrafven,
Upsalas dag i svenska häfdens midt.

År 1878.

Mina aspar.

De stodo höga vid älfvens branter,
de voro vindarnas musikanter,
de läste bön för den tysta fläkten,
som gick att somna i aftonväkten,
och när han vaknat till dagens kvalm,
de sjöngo åter hans morgonpsalm.

De voro gamla, men ungdomsskönа;
jag sett dem gula och åter gröna,
i alla dagrar som ljuset formar,
i fågelsånger och vinterstormar,
i sol, i skugga, i månens sken,
med silfverglans öfver stam och gren.

De voro vittnen till barndomslycka.
När skolans lexor hört upp att trycka
och pilten kom till den kända hamnen,
då tog han dem, näst sin mor, i famnen;
men alltför kort var hans unga arm
att sluta om deras hårda barm.

Han klängde munter, som ekorrn hoppar,
att rista runor i stam och toppar.
Han satt där länge, han satt där ofta,
när luften kändes af rosor dofta.
Han lärde där, utan pet och bråk,
naturens hemliga teckenspråk.

När älfvens forsar i strida strömmar
för stranden biktade segerdrömmar,
då hördes asparnes sus dem svara
och nattens gåtor för dem förklara.
Snart stämde trasten sin ton däri,
och luften svällde af harmoni.

Tag allt det mildaste i naturen,
tag rönn- och häggdoft, af vinden buren;
lägg aftonskyar i vattenspeglar;
tag vår och kärlek, som allt beseglar;
väf detta samman i sommarljus,
och låt det sjunga i aspens sus!

Jag plockat visor, jag samlat frågor
från hedens ljung och från hafvets vågor,
från forsens brus och från lärkans tunga,
men mina aspar ha lärt mig sjunga.
Du, som har älskat ett lyckligt hem,
jag ber dig, minns med din vänskap dem!

24 Januari.

J. L. Runeberg inför sitt rykte.

Konstnärsgillet den 5 Februari.

Han drömde, äfven han, en gång
om ärans lön för bardens sång.
Det syntes honom stort och skönt
att stå för världen lagerkrönt
i glansen af ett frejdadt namn
och lyftas högt i ryktets famn
som sanningens och segerns tolk,
beundrad utaf land och folk.

Han fick det allt, när han blef man:
sin like här han icke fann.
Han var den ypperste i nord,
den käraste för fosterjord;
hans ord gick öfver land och sjö,
det sprängde berg, det smälte snö,
det tände tusen hjärtans glöd,
det trängde genom natt och död.

Hög som en konung, såg han mot
ett folk i kärlek vid hans fot,
och gaf han detta folk »Vårt land»,
så gaf det landet i hans hand;

och vidgade han stolt dess barm,
så bar det honom på sin arm,
och sjöng han om »dess blomnings knopp»,
var han »dess fröjd, dess ljus, dess hopp».

Men se, då ändrades hans håg.
Ju mer han steg på ryktets våg,
ju mer han mötte, hvar han gick,
en öppen famn, en tjusad blick,
dess mer han kände trycka tung
den ära han sig drömt som ung,
dess mindre fann beundrans röst
ett gensvar i hans eget bröst.

Han, som i vänners slutna krets
fann snillets koger städs' tillreds,
gaf lif, gaf färg, gaf ljus åt allt
och slösade med skämtets salt,
han stod förstummad vid det lof,
som bjöds åt kungen af hans hof,
han hade ej ett ord till svar
på allt det pris man honom bar.

Hur sågs han icke fly förstämd,
som af sitt eget rykte skrämd,
från festens jublande pokal,
när talarn började sitt tal!
Hur ofta, när han, som till prof,
åt mängdens blickar gafs till rof,
han önskade sig fjärran då
till Kroksnäs' mest fördolda vrå!

Sin lyra bar han högt. En man
tillhör sitt folk, det visste han,
och detta folk i store män
förherrligar sig själf igen:
allt därför bar han bördan af
sitt rykte ända till sin graf;
men som en börda, ej som rätt,
ej som en lycka bar han det.

Man trodde, där till sist han låg
som en mot klippan bruten våg,
att ekot af beundrans röst
var dock i lidandet en tröst.
Ja väl — en tröst att ej bli glömd,
att höras, fast till tystnad dömd,
när lotten honom blef beskärd
att skåda själf sin eftervärld.

Vi andre — vi, som plocka opp
hvar liten ryktets rosenknopp,
vi, som så gärna fiska hop
ett magert notvarp bifallsrop
och matas mätte af ett ord
från smickrets honungssöta bord,
vi ha af honom något lärt
hvad ryktets skådemynt är värdt.

Det lilla blott med välbehag
sig solar i sitt eget jag;
det stora, ja, det största vet,
att ofvan det står evighet,

att all vår kraft, vår ära all
är blott den lilla bäckens svall,
som en sekund i barnsligt brus
får återspegla himlens ljus.

Och därför väcker ryktets larm
en tyst protest i hvarje barm,
där något stort vill bryta väg.
Det möter där vid hvarje steg
det höga, som dock är förmer,
det ideal, som slår oss ner
och lyfter oss så högt, därför
att det oss djupt tillintetgör.

Nu, ädla skugga, i det land,
som löser alla stoftets band,
hur ödmjuk måste icke du
försjunka i din källa nu!
Den egna kraftens segersång
är dömd till blygd och undergång;
all mänsklig storhet strider böjd,
men Fjalars fall var Fjalars höjd.

Kymmene bär sin moder till grafven.

Såg du den stolta flodens svall
i breda fåror, branta fall
mot Finska viken stupa?
Femhundra blanka sjöars våg
bar han med fri och manlig håg
till hafvet i sitt ledungståg.

Hans moder var den mörka skog
på hårda mon, där odlarns plog
förgäfves ristar sanden,
där molnet laddar ur sin tår,
där vinterdrifvan gråter vår
och bäckens sorl till insjön går.

Nu är han såld åt nyttans värf,
han går ej mera fri och djärf
och sjungande mot hafvet;
han släpar, som en sorgsen slaf,
sin moder, skogen, till dess graf
på okänd kust, vid fjärran haf.

Nu speglar han ej fält och park,
hans gröna strand är brun af bark,

hans våg är tung af kedjor;
han stängs af bom, han tyngs af block,
han kryper under hvalf af stock,
men glömmer ej sin kraft ändock.

Förstår du, främling på hans strand,
en jättes suck i ok och band?
Lyss huru djupen sjuda!
Märk hur han slungar med förakt
i hvirfveln af sin katarakt
den fura, som var bergets vakt!

Urskogens son! Blir det din lott,
att — när din moders kraft förgått
och hennes spenar sinat
och polens vindar utan band
afmeja dina sjöars strand —
försmäkta med ditt fosterland?

Hvem dömer dig, du stolte slaf,
om vred du vräker bördan af
och spränger dina bommar
och går, som fordom, än en gång
till hafvet utan ok och tvång
med fria böljors glada sång?

14 Februari.

Archimedes' fasta punkt.

»Och hade jag i rymden fått
en punkt, som ej kan svikta,
ett enda stadigt fäste blott
att där min häfstång rikta,
jag skulle lyfta denna jord
med makten af mitt herskarord
ur axeln af dess bana
att nya cirklar dana!»

Väl sagdt, du krafternas titan,
du mekanikens jätte!
Dock maktlös rymdens ocean
du med ditt snille mätte.
Dig var förmenadt att förstå
den alltets enkla gåta då,
som nu ett barn kan fatta,
en vis ej underskatta.

Ej dold i lärdomens mystèr,
ej blott åt kraften unnad,
ej fjärran, men oss städse när
och uppenbart förkunnad

är denna rymdens fasta punkt,
där mänskoanden hvilar lugnt,
högt öfver berg och kullar
på detta klot, som rullar.

Välj ut den svagaste på jord,
kläd af hans egen ära,
gif honom Guds den Högstes ord,
och han skall jorden bära.
Med bönens häfstång, stödd på Gud,
med kraften af Guds allmakts bud
skall han planeten lyfta
ur kaos' natt och klyfta.

Din Zeus var moln, din kraft var rök,
och vanmakt var ditt snille;
vår kunskap är ett svagt försök,
och tankar fara ville.
I Gud vårt starka fäste är,
och i Hans kraft vår ande bär,
lätt som ett flarn på fjärden,
på sina skuldror världen.

15 Februari.

En vindskammare.

Hur mycket af den sol, som lyser världen,
kan stundom stråla på en enda punkt,
när morgonskimret i vårt lif är ungt
och intet åskmoln än förmörkar fjärden!

Hvad vill du mer? Ett vindsrum där mot söder,
en björk, en rosenhäck, ett smultronland,
en buktig flod, en fors, en bro, en strand
och kyrkans torn mot morgonskyn, som glöder.

Därinne solsken med en doft från häggen,
min faders skrifbord med sin nötta kant,
världskartan bredvid hyllans foliant,
Sten Stures och hans makas bild på väggen.

Här satt den glade gossen vid sin läxa,
här satt studenten, i Homer försänkt;
här har han lifvets första tankar tänkt
och sett sin första ungdomsflamma växa.

Hur ordnadt allt, när han kom från terminen
till modersfamn på femtimila färd,
hur omsorgsfullt beredd hans hufvudgärd,
hur dammfri hyllan och hur hvit gardinen!

I fjärran såg han då sitt fönster glimma,
i fjärran ser han barndomshemmet än
i tårars glans, som en begråten vän,
stå solbelyst i årens aftondimma.

Flickan från Miletos.

Jag såg antiken i höga salar,
de mejseldikter, där marmorn myser,
de döda läppar, där stenen talar,
de släckta ögon, där snillet lyser.
Hur fint, hur ädelt, hur lugnt var allt,
hur underskönt och ändå — hur kallt!

Trött af beundran, jag ville hasta
ur salen bort, då en liten flicka
jag såg i marmorn en knota kasta
och fri och lycklig emot mig blicka.
Det var ett lekande barns gestalt,
men se, hon värmde, hon lyste allt!

Nu lefde stenen! När mänskohanden
gaf form åt klippornas innanmäte,
frigjordes den i dem bundna anden,
steg fram i mästarens gudsbeläte
och vardt odödlig, som han — men sten!
Odödlig blott i hans återsken.

Du täcka barn från Homeros' kulle,
ej trodde du i din korta lycka,

att, gräfd ur gruset, du åter skulle
med dina lekar en framtid smycka
och, efter tusen och tusen år,
le lika glad som du log i går!

Se, Zeus Olympiern är förgången,
och Afrodite är sönderbruten,
men du, du lefver, i marmorn fången,
och band årtusenden i minuten!
Du var ett barn i din oskuld, du,
och *därför*, därför du ler ännu.

Den första fonografen.

Flyende fläkt,
luftens fladdrande,
gycklande, sladdrande
andedräkt!
Dallrande suck ur naturens lunga,
dig har man gifvit en pratsam tunga.
Utan tanke och utan lif,
vefvar du ord ur ditt positiv.

Kära, håll mund!
Tämj ditt skorrande,
bräkande, morrande
prat en stund!
Än är du ungtupp, som modig galar,
hes i ditt målbrott och tror du talar;
dag skall gry, när med örnaklor
griper du ord, som på tungan bor.

Ekots rival,
ljudets spökande,
härmande, sökande
spegeltal!

Du skall sjunga en framtids visa,
dig skall mången kung Midas prisa . . .
Mänskans röst är en världsmusik;
så långt går ej din mekanik.

—

Aftonsång.

Sol går ned,
dag går med,
vågor dö
långt i sjö.
Skuggan växer lång på heden,
daggen faller våt på sveden.
Gå, mitt barn, till hvila nu,
sof hos goda änglar du!
Sof, älskade,
sorglöst lyckliga
ljufva barn!
Bed! Bed!
Bed för dem, hvilkas sol går ned!

Sköna land,
lugna strand,
stilla bo,
sof i ro!
Dina starka floder strömma,
dina tysta moar drömma.
Somna vid din furas sus,
vakna upp i kraft och ljus!

Sof, törstande,
trötta, dignande,
ädla land!
Bed! Bed!
Bed för ditt ljus, som nu går ned!

Sol är släckt,
aftonfläkt,
mild och sval,
går i dal.
Nattens bleka måne stafvar
plånad skrift på fäders grafvar;
himlen står i stjärneskrud.
Lofvad vare Herren Gud!
Vaka, sökande,
sorgset längtande
ande du!
Bed! Bed!
Bed om en sol, som ej går ned!

December.

Innehåll:

År 1867:

Gamla året till det nya 5
Daniel August Sælan 9
Fågel i rosengård. Sylvias visa 19 13
Öfverste Fabviers adjutant 15
Giuseppe Garibaldi 21
Pio Nono 24
Septembernatten:
1. Kvällen 27
2. Natten 30
3. Morgonen 35
En moders dröm 39

År 1868:

Fåglalåt 42
Till de folk, som lida:
I. Psalm 36 44
II. Profeten Joel, kap. 1, 2 45
III. Psalm 46 47
IV. Profeten Esaias, kap. 60 48
Lund 51
Till G. H. Mellin 53
Åbo marsch 56
Lejonet på Parola malm 58

År 1869:

Konstnärsgillets prolog 62
För de nödlidande i Estland 69
Gåfvor af höjden 72
Finlands höjning 78

Svarta gardet 83
Barnatro 86
Nystads skräddare 89
Åbo 92
Novembervisa 95
Fruntimmersskolan i Helsingfors 96
Min moder 99
Gömd och glömd 102
Tidigt bruten 103
Samma öde 104

År 1870:

Till Bernhard Reinhold 105
Marie Linder 108
Herr Meyer 109
Nebulosan 111
Nordiska taflor:
8. Norrskenet 113
9. Snöstormen 116
10. Imatra 118
11. Ödemark 119
Ensamhet 121
Vattenspegeln 123
På nattlig is 125
Vågskimmer 127
Spinnvisa 129
v. Dreyses graf 130
On m'a trompé 134
Världarnas daning 137
Aftonstjärnan 140
Gåtor 142
Ny krigssång 144
Fotspåret i klippan 147
I mörka tider 150
Nya blad 153
Leonard Fahlander 156
Bertel Thorvaldsen 159
Vid studenthusets invigning 161
Ludvig van Beethovens minne 164

År 1871:

En trogen tjenarinna 169
Vid konstnärsgillets årsfest 173
Konstnärens maka 176
Karl Collan 178
Blommorna på Karl Collans graf 180
Ekenäs seminarium för folkskolans lärarinnor . . . 182

År 1872:

Finska rytteriets marsch i trettiåra kriget 184
Selma och Fanny 186
Originala skuldsedeln 188
Draktänder 191
Magnus von Wright 194

År 1873:

Henrik Gabriel Porthan 195
Matthias Calonius 198
Kraft och ära 200
Förr och nu 203
Nykarleby seminarium för folkskolans lärare . . . 205

År 1874:

Johan Jakob Nordström 210
Neva 211
Robert Wilhelm Ekman 214
Skogssköflingen 220
De heligas kronor 225
Advent 228

År 1875:

Karl Emanuel Jansson 230
Morgonsång 233
Olofsborg (Savonlinna) 235
Maria 240

År 1876:

Vårmorgon 244
Glömd 246
Var lugn för vår tid 247
Till en skådespelare 248
Julgranen i Konstnärsgillet 251

År 1877:
Johan Ludvig Runeberg 254
Hälsning till Upsala 255
År 1878:
Mina aspar 258
J. L. Runeberg inför sitt rykte 260
Kymmene bär sin moder till grafven 264
Archimedes' fasta punkt 266
En vindskammare 268
Flickan från Miletos 270
Den första fonografen 272
Aftonsång 274

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

To avoid fine, this book should be returned on or before the date last stamped below.

299624, 3.delen

894.33 Topelius, Z.
T671 Samlade skrifter.

NAME	DATE	NAME	DATE

299624